

Leeswijzer

I Beleidsbegroting

Programmaplan

1.	Programma Werk en Economie	11
2.	Programma Veiligheid	17
3.	Programma Bestuur en Participatie	22
4.	Programma Educatie	27
5.	Programma Wonen en Leefomgeving	33
6.	Programma Welzijn	40
7.	Programma Zorg	47
8.	Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen	55

Paragrafen

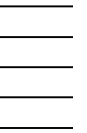
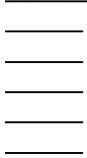
9.	Paragraaf Lokale heffingen	61
10.	Paragraaf Weerstandsvormogen	70
11.	Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	72
12.	Paragraaf Financiering	80
13.	Paragraaf Bedrijfsvoering	83
14.	Paragraaf Verbonden partijen	88
15.	Paragraaf Grondbeleid	95

II Financiële begroting

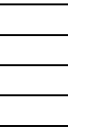
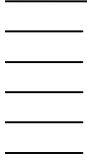
	<u>Overzicht baten en lasten en de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd</u>	
16.	Overzicht baten en lasten	105
17.	Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd	110
	<u>Uiteenzetting financiële positie</u>	
18.	Financiële positie	113

Bijlagen:

Overzicht reservemutaties per programma

LEESWIJZER

Leeswijzer

De onderliggende begroting is gesplitst in twee delen, de beleidsbegroting en de financiële begroting.

I Beleidsbegroting: De beleidsbegroting is opgebouwd uit het programmaplan en de paragrafen. Hierin wordt het bestaand en nieuw beleid inzichtelijk gemaakt.

Het programmaplan: Hier vindt u de 7 raadsprogramma's en het hoofdstuk Financiering en algemene dekkingsmiddelen. De indeling van de programma's is als volgt:

Algemeen: Het algemene beleidsmatige kader van het programma wordt hier beschreven.

Doelen, effecten, indicatoren en activiteiten: Dit overzicht geeft per programma aan wat de kerndoelen en beoogde effecten zijn, en hoe dit meetbaar wordt gemaakt d.m.v. indicatoren.

Ook wordt zichtbaar gemaakt wat we daarvoor gaan doen (activiteiten). *Nieuw* t.o.v. vorig jaar is dat de *activiteiten voor het komende jaar (lees 2008) specifiek benoemd* zijn. Ook de meerjarige activiteiten (vanaf 2009 e.v.) zijn afzonderlijk in beeld gebracht.

Nieuw zijn ook de aangebrachte *relaties die de programmadoelstellingen hebben met lopende processen, projecten en directieprogramma's*.

Bestaand beleid: Hier wordt een opsomming gegeven van relevante kaders (nota's en besluiten).

Wat mag het kosten: In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten;
- Toelichting op nieuw beleid;
- Investerings 2008-2011.

Totale lasten en baten

Betreft de kosten van zowel bestaand als nieuw beleid en de bijhorende mutatie in de reserves per programma.

Toelichting op nieuw beleid: In dit onderdeel wordt een korte toelichting gegeven op de onderwerpen van nieuw beleid welke in de begroting (Totale lasten en baten) zijn opgenomen.

In hoofdstuk 18 'Uitzetting financiële positie' vindt u een totaaloverzicht van de wensen voor nieuw beleid inclusief de bijhorende financiële gevolgen (in de tabel dekkingsplan begroting onderdeel E).

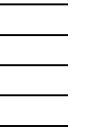
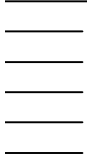
Investerings: Naast nieuw beleid vloeien uit de diverse meerjarenonderhoudplannen (mop's) (vervangings-) investeringen voort. Besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden bij bijvoorbeeld de vaststelling van de m.o.p.'s of bij afzonderlijk raadsvoorstel.

Trends en knelpunten: Welke ontwikkelingen doen zich voor binnen het programma (eventuele genoemde cijfers in dit onderdeel zijn niet opgenomen in de begroting).

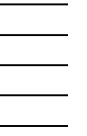
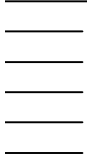
Paragrafen: Hier vindt u de 7 paragrafen, die enerzijds een dwarsdoorsnede vormen van de programmabegroting en anderzijds inzicht geven in achterliggende (bedrijfsvoerings)processen.

II Financiële begroting: Hierin wordt een beeld geschetst van de totale Baten en Lasten van de begroting per programma (hoofdstuk 16).

In hoofdstuk 18 'Uitzetting financiële positie' vindt presentatie plaats van het *Dekkingsplan* inclusief de keuzes voor nieuw beleid en de beoogde heroverwegings- en bezuinigingsvoorstellen.

I BELEIDSBEGROTING
PROGRAMMAPLAN

1. Programma Werk en Economie

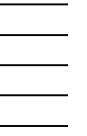
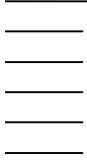
1.1 Algemeen

De ligging van Ridderkerk in de Mainport van de Zuidvleugel bepaalt in hoge mate de economische situatie en dus ook werkgelegenheid in de gemeente. Op het gebied van stimulering van economische activiteiten is Ridderkerk in hoge mate afhankelijk van het economisch beleid dat op een hoger schaalniveau wordt gevoerd. Bestuurlijk en ambtelijk participeert Ridderkerk in het Regionaal Economisch Overleg, waarin de hoofdlijnen van het door de Stadsregio en Provincie Zuid-Holland te voeren beleid worden uitgestippeld. Ridderkerk participeert ook in het Bedrijven Info Rijnmond (BIR). Dit is een loket voor ondernemers in de regio van waaruit informatie en zo nodig ondersteuning aan bedrijven wordt verstrekt. In juni 2005 is via een link op de gemeentelijke website aangesloten op het Ondernemers Loket van de Kamer van Koophandel. Het Bedrijvenloket is een klantgericht en digitaal hulpmiddel, waar ondernemers alle informatie over wet- en regelgeving vinden. Het digitale Bedrijvenloket is inmiddels gesloten wegens te weinig belangstelling vanuit het bedrijfsleven. In 2007 is een pilot gestart met parkmanagement. De gemeente draagt hier tot en met 2009 financieel aan bij. Daarna moeten voldoende bedrijven zich hebben aangesloten om selfsupporting te zijn. Na Rotterdam en Schiedam telt Ridderkerk het meeste aantal bedrijven binnen de gemeentegrenzen. De gemeente Ridderkerk is zelf een van de grote werkgevers.

Met de komst van de Wet werk en bijstand is het zwaartepunt van de beleidsvorming op het terrein van de werkgelegenheidsbevordering op het gemeentelijk niveau komen te liggen. Het streven is erop gericht om elke werkzoekende uitkeringsgerechtigde, een baan of een reïntegratievoorziening aan te bieden, ook wel de "Work First"-aanpak genoemd.

Getracht moet worden zoveel mogelijk banen te vinden en te scheppen, die bereikbaar zijn voor Ridderkerkse werkzoekenden. Voor specifieke groepen, waaronder alleenstaande ouders en mensen van 57,5 jaar en ouder, wordt een nadrukkelijke afweging gemaakt tussen de kansen op de arbeidsmarkt en de eventueel aanwezige zorgtaken. Ook voor jongeren zonder startkwalificatie voor de arbeidsmarkt worden specifieke arrangementen ontwikkeld.

In het Meerjaren Ontwikkelingsprogramma Ridderkerk Voortvarend zijn de beleidsuitgangspunten voor dit programma geformuleerd.

1.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 1 Werk en Economie

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen vanaf 2009	Proces	Project	Directie-programma
Een evenwichtige opbouw van de ridderkerkse bevolking naar inkomen en opleiding.	Het aandeel dienstverlenende bedrijven stijgt met 2% per 2010 t.o.v. 2005	Aandeel dienstverlenende bedrijven stijgt van 33% naar 35%.	Het doorontwikkelen van het bedrijventerrein Cornelisland	Diverse bedrijfsterreinen worden (door)ontwikkeld teneinde ondernemers ruimte te bieden voor nieuwe vestigingslocaties.	16 Projectontwikkeling	Ontwikkeling bedrijfslocaties, met name Cornelisland.	
Een evenwichtige opbouw van de ridderkerkse bevolking naar inkomen en opleiding.	Het aandeel dienstverlenende bedrijven stijgt met 2% per 2010 t.o.v. 2005	Aandeel dienstverlenende bedrijven stijgt van 33% naar 35%.	Visie op economische ontwikkeling ontwikkelen		Beleidsontwikkeling	Ridderkerk werkt, deelproject "sterk werk"	Ridderkerk werkt!
Het stimuleren van een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat	In 2010 is het aantal bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen minimaal gelijk aan 2007	De waardering van bedrijven voor vestigings- en ondernemingsklimaat moet minimaal een 7 zijn in 2010 (2007:6,2 Meting van de Kamer van Koophandel)	Pilot parkmanagement in Donkersloot	Pilot parkmanagement in Donkersloot	Subsidieproces		Ridderkerk werkt!
Het stimuleren van een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat	In 2010 is het aantal bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen minimaal gelijk aan 2007	De waardering van bedrijven voor vestigings- en ondernemingsklimaat moet minimaal een 7 zijn in 2010 (2007:6,2 Meting van de Kamer van Koophandel)	Exploiteren van de haven en weekmarkt		3 Exploitatie bedrijfsmiddelen		
Het stimuleren van een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat	In 2010 is het aantal bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen minimaal gelijk aan 2007	De waardering van bedrijven voor vestigings- en ondernemingsklimaat moet minimaal een 7 zijn in 2010 (2007:6,2 Meting van de Kamer van Koophandel)	Intensiveren van bedrijfsbezoeken en contacten met vertegenwoordigers van bedrijven	Intensiveren van bedrijfsbezoeken en contacten met vertegenwoordigers van bedrijven	x	Ridderkerk werkt, deelprojecten "sterk werk", "gesmeerd werk" en "aangesloten werk"	Ridderkerk werkt!
Het stimuleren van een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat	In 2010 is het aantal bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen minimaal gelijk aan 2007	De waardering van bedrijven voor vestigings- en ondernemingsklimaat moet minimaal een 7 zijn in 2010 (2007:6,2)	Inventariseren regeldruk voor bedrijven (onder voorbehoud van subsidie door EIM) en starten met dereguleren	Voeren van bedrijfsvriendelijk beleid door beperking administratieve lasten en bundeling van onvermijdelijke controles.	x	Ontregelen	Spelregels
Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	Het aantal bijstandsgerechtigden neemt tussen 2006 en 2010 af met minimaal 25%.	In 2008 stromen 50 bijstandsgerechtigden uit naar regulier werk en volgt 60% van het totale Ridderkerkse bijstandsbestand een reïntegratieprogramma ofwel werkt met behoud van uitkering ofwel verricht vrijwilligerswerk.	In 2009 en verder stromen jaarlijks 75 bijstandsgerechtigden uit naar regulier werk en volgt 60% van het totale Ridderkerkse bijstandsbestand een reïntegratieprogramma ofwel werkt met behoud van uitkering ofwel verricht vrijwilligerswerk	19 Werk	Ridderkerk werkt, deelproject "gesmeerd werk" en "aangesloten werk" en "het werkt"	Ridderkerk werkt!
Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	Het aantal bijstandsgerechtigden neemt tussen 2006 en 2010 af met minimaal 25%.	Er worden 95 werkplekken, waarvan 70 beschermde banen en 25 opstapbanen, gerealiseerd in 2008.	Handhaven van de 95 werkplekken, waarvan 70 beschermde banen en 25 opstapbanen.	19 Werk	Ridderkerk werkt, deelproject "gesmeerd werk" en "het werkt"	Ridderkerk werkt!
Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	Het aantal bijstandsgerechtigden neemt tussen 2006 en 2010 af met minimaal 25%.	In 2008 worden met minimaal 5 bedrijven afspraken gemaakt over het in dienst nemen van werklozen uit de onderkant van de arbeidsmarkt.	Uitbouwen over volgende jaren	19 Werk	Ridderkerk werkt, deelproject "gesmeerd werk" en "het werkt"	Ridderkerk werkt!
Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	Instroom in de uitkering wordt jaarlijks met 10% verminderd.	Het Work First programma wordt ingebed in het regulier werkproces	Regulier werkproces	19 Werk		Ridderkerk werkt!
Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	Instroom in de uitkering wordt jaarlijks met 10% verminderd	De Gemeente faciliteert indien nodig kinderopvang voor uitkeringsgerechtigden in het kader van Work First.	De Gemeente faciliteert indien nodig kinderopvang voor uitkeringsgerechtigden in het kader van Work First.	19 Werk		Ridderkerk werkt!

1.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 1 Werk en Economie

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen vanaf 2009	Proces	Project	Directie-programma
Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	Jongeren tot 27 jaar – voor zover in beeld - zijn binnen 3 maanden geactiveerd tot werk, school of een combinatie daarvan.	Opsporen van niet-actieven, met nadruk op jongeren tot 27 jaar en ESF project inbedden in regulier werkproces.	Regulier werkproces	19 Werk	ESF-project aanpak jeugdwerkloosheid	Ridderkerk werkt!
Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	Jongeren tot 27 jaar – voor zover in beeld - zijn binnen 3 maanden geactiveerd tot werk, school of een combinatie daarvan.	Scholingstrajecten ontwikkelen.	Scholingstrajecten zijn onderdeel geworden van het regulier werkproces	19 Werk	ESF-project aanpak jeugdwerkloosheid	Ridderkerk werkt!
Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	In 2009 wordt binnen de wettelijke termijn van 12 maanden na verzoek tot indicatiestelling een geschikte arbeidsplaats binnen de WSW aangeboden.	Met bedrijven afspraken maken over het bieden van werkplekken voor WSW-ers	Uitbouwen over volgende jaren	19 Werk	Ridderkerk werkt, deelproject "gesmeerd werk"	Ridderkerk werkt!
Stimuleren dat iedere Ridderkerker volwaardig deelneemt aan de samenleving en verantwoordelijk en betrokken is.	Het werkloosheidspercentage in R'kerk ligt minimaal 60% onder het gemiddelde in de regio (thans 4% in Ridderkerk, 10% in de regio, 6% regio exclusief Rotterdam)	In 2009 wordt binnen de wettelijke termijn van 12 maanden na verzoek tot indicatiestelling een geschikte arbeidsplaats binnen de WSW aangeboden.	Samen met de andere gemeenten die betrokken zijn bij Drechtwerk afspraken maken over de toekomstige uitvoering van de WSW.		19 Werk	Onderzoek WSW	

1.3 Bestand beleid

Het bestaande beleid voor de beleidsterreinen die in dit programma zijn opgenomen is vastgelegd in de volgende nota's, notities en besluiten:

- Meerjaren Ontwikkelingsprogramma Ridderkerk Voortvarend (2005);
- Beleidsnota Wet Werk en Bijstand in Ridderkerk (2004);
- Verordeningen behorende bij de WWB (september 2004);
- Offerteaanvraag aanbesteding reïntegratietrajecten (2003);
- Projectplan Aanpak Jeugdwerkloosheid gemeente Ridderkerk (2005).

1.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Nieuw beleid;
- Investerings 2008-2011.

1.4.1 Totale lasten en baten

Programma 1 Werk en Economie	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2006	Begroting				
		2007 na wijz	2008	2009	2010	2011
Lasten	-13.078.100	-15.213.900	-22.972.100	-24.873.700	-28.582.100	-18.275.600
Baten	14.793.600	14.309.600	22.192.600	24.382.600	28.649.100	18.418.500
Saldo voor bestemming	1.715.500	-904.300	-779.500	-491.100	67.000	142.900
Toevoeging reserve	-38.200	-26.100	-21.000	-20.100	-18.800	-17.900
Onttrekking reserve	654.000	56.100	42.700	41.700	40.600	39.600
Totaal reserve mutaties	615.800	30.000	21.700	21.600	21.800	21.700
Saldo na bestemming	2.331.300	-874.300	-757.800	-469.500	88.800	164.600

De fluctuaties in het meerjarenperspectief worden veroorzaakt door jaarlijkse schommelingen in de baten en lasten van de bouwgrondexploitaties (bedrijfsterreinen).

1.4.2 Toelichting op nieuw beleid

Parkmanagement

In de periode 2008-2009 wordt in samenwerking met de RONDO-Stichting Gezamenlijk en Duurzaam Ondernemen Ridderkerk een parkmanagementorganisatie opgezet voor de Ridderkerkse bedrijven die tot doel heeft het bevorderen van duurzaam ondernemen.

1.4.3 Investerings 2008-2011 programma 1 Werk en economie

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Vervangen marktwagen				10.000
Totaal	0	0	0	10.000

1.5 Trends en knelpunten programma 1 Werk en economie

- De opgaande lijn in de economische groei laat een toenemende belangstelling zien voor nieuwe vestigingsmogelijkheden. Goed renderende bedrijven zoeken nog wel nieuwe vestigingslocaties. In Ridderkerk zijn die vrijwel niet meer voorhanden. De moeizame grondverwerving in Cornelisland leidt tot schaarste in uitgeefbare grond voor bedrijfsdoeleinden, specifiek voor Ridderkerkse bedrijven.
- Met de Stadsregio, LTO-Noord/Glaskracht, Freshworld wordt constructief gesproken over de eventuele consequenties van de ruimteclaim die voor bedrijfsterrein is gelegd op een nader te bepalen deel van de polder Nieuw Reijerwaard.
- Voor wat betreft de aard van de in Ridderkerk aanwezige werkgelegenheid kan worden geconcludeerd dat de geformuleerde doelstelling uit het Meerjaren Ontwikkelingsprogramma 1, te weten een toename in 2005 van het aandeel zakelijke – en niet commerciële dienstverlening van 28% naar 30% ruimschoots is gehaald. Dit aandeel bedraagt per 31 december 2004 33%.
- Voor de komende jaren wordt een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden een WWB/IOAW/IOAZ uitkering voorzien. Om dit te bereiken wordt er ingezet op uitstroom naar werk voor alle doelgroepen in de WWB.

-
-
-
-
-
-
- Een groot aantal uitkeringsgerechtigden (245 personen) heeft al langer dan 5 jaar een bijstandsuitkering. Van deze groep behoort vrijwel iedereen (220 personen) tot de groep met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt (fase 4 of 5). Deze groep wordt als de "harde kern" omschreven.
 - 28% van de personen die een uitkering aanvragen is in de leeftijd van 18 tot 30 jaar. Ongeveer 50% van deze groep is jonger dan 24 jaar.
 - De aansluiting tussen de opleidingen van de werkzoekenden en de gevraagde kwalificaties is een bron van zorg. Steeds vaker wordt gesignaleerd dat die aansluiting niet goed is. Dat gaat ten koste van de kansen van schoolverlaters op een snelle inschakeling in het arbeidsproces.
 - Onder andere als gevolg van vermindering van de Rijkssubsidie levert de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) financiële problemen op voor het Openbaar Lichaam Sociale Werkvoorziening Drechtsteden, Drechtwerk. Om die reden is gestart met een herstructurering van het bedrijf. In 2008 zal de herstructurering van Drechtwerk worden voortgezet.
 - Het kabinet is voornemens de WSW per 1 januari 2008 te moderniseren, waarbij de verantwoordelijkheid voor de uitvoering bij de gemeenten wordt gelegd. Ook zullen de geldstromen van de WSW via de gemeenten gaan lopen. Samen met de andere gemeenten die deelnemen aan de GR Drechtwerk is onderzocht op welke wijze Ridderkerk de WSW in de toekomst kan uitvoeren. Centraal staat dat Ridderkerk haar regierol in 2008 nadrukkelijker wil invullen door te sturen op resultaten ten aanzien van wachtlijst, in- door- en uitstroom en financieel beheer.
 - Om de werkloosheid onder jongeren te bestrijden, worden specifieke trajecten samengesteld en uitgevoerd. Deze trajecten richten zich op het behalen van een startkwalificatie door de deelnemende jongeren of het hebben van een plaats op de arbeidsmarkt.
 - In mei 2007 is gestart met de uitvoering van het project *Ridderkerk Werkt*. In dit project wordt een koppeling gemaakt tussen de doelstelling vergroten van de werkgelegenheid (m.n. in de dienstverlening) en het terugbrengen van de werkloosheid. Bij de uitvoering van dit project worden de relevante partners betrokken, omdat die nodig zijn voor het behalen van de doelstellingen.
 - De scholen voor voortgezet onderwijs en de nieuwe school voor praktijkonderwijs en VMBO+ zijn belangrijke partners in het arbeidsnetwerk. Zij leveren zowel de contacten met stageverlenende bedrijven als stagiaires.

2. Programma Veiligheid

2.1 Algemeen

Ridderkerk wil haar inwoners een veilige woon-, leef en werkomgeving bieden. Wanneer de Ridderkerkers zich veilig voelen zal er in toenemende mate een gevoel van geborgenheid ontstaan. Het bieden van veiligheid is een kerntaak van de overheid. Blijvende aandacht voor objectieve veiligheidsmaatregelen is hiervoor noodzakelijk. Verbeteren van de veiligheidsgevoelens kan niet zonder het zo beperkt mogelijk houden of verminderen van bijvoorbeeld inbraken, geweld en overlast. Voor het meten van de subjectieve veiligheid zal gebruik worden gemaakt van de regionale veiligheidsrapportage.

Integraal veiligheidsbeleid is meer dan openbare orde en veiligheid. Preventie, handhaving, horecabeleid, verkeersveiligheid, leefbaarheid, ruimtelijke inrichting e.d. zijn ook belangrijke onderdelen hiervan. En hoewel de gemeente hierin initiatieven dient te nemen, moet stimuleren en haar regierol vervullen om binnen haar mogelijkheden de veiligheid te vergroten, dient zij anderzijds haar beperkingen op dit terrein duidelijk te maken. Andere overheden, overheidsorganen en partners zijn schakel in de veiligheidsketen (pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg).

Het bieden van veiligheid kan de gemeente niet alleen. Burgers, bedrijven, organisaties en instellingen zijn mede verantwoordelijk voor de eigen veiligheid en die van anderen. De gemeente kan haar rol niet vervullen zonder de steun van diverse partners, zoals politie en openbaar ministerie, maar ook van plaatselijke organisaties zoals het jongerenwerk, de woningcorporaties en de ondernemers.

Veiligheid wordt niet alleen gemeten naar aanleiding van specifieke gebeurtenissen (objectieve veiligheid). Veiligheid heeft ook te maken met de beleving daarvan door mensen zelf (subjectieve veiligheid). De veiligheidsrapportage per wijk zal steeds fungeren als vertrekpunt voor afspraken en maatregelen op wijkniveau. Doelstelling daarbij is het bevorderen van de sociale samenhang en daardoor het gevoel van geborgenheid.

Ieder draagt een grote verantwoordelijkheid als het gaat om het naleven van de regels en voorschriften die onze veiligheid beogen te beschermen. Toezicht op en handhaving van deze regels en voorschriften moeten goed zijn geregeld.

Het bestuursakkoord van Rijk en gemeenten van 4 juni 2007 gaat ondermeer uit van een vermindering van criminaliteit en overlast met 25% in 2010 ten opzichte van 2002. Nadere afspraken worden gemaakt over de bijdrage van de gemeenten aan het bereiken van deze doelstelling. De gemeentelijke regierol op het terrein van lokale integrale veiligheid wordt in 2007 wettelijk vastgelegd. Onderdeel hiervan is het vaststellen van een gemeentelijk integraal veiligheidsplan. De invoeringsdatum wordt nader bepaald. Rijk en gemeenten vinden dat de nazorg voor ex-gedetineerden versterkt moet worden. Het kabinet blijft inzetten op de invoering van de bestuurlijke boete voor overlast in de openbare ruimte.

Het Rijk zet ook in op het verbeteren van de brandweezorg en de ontwikkeling van veiligheidsregio's om landelijk de rampenbestrijding en crisisbeheersing op orde te krijgen. Zoals bekend loopt deze regio voorop in de ontwikkeling van een veiligheidsregio. Onderdeel hiervan is dat de Ridderkerkse brandweer per 1 januari 2008 wordt overgedragen, waarbij de identiteit van het korps kan worden behouden en wordt voldaan aan het basiszorgniveau zoals dat door de het bestuur van de veiligheidsregio is vastgesteld.

Van gemeenten wordt verwacht dat zij zich actief bezig houden met de bestuurlijke aanpak van criminaliteit. In dat licht heeft het college onlangs het zogeheten BIBOB-beleid vastgesteld. De Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (BIBOB) moet voorkomen dat de gemeente ongewild criminele activiteiten mogelijk maakt door het verlenen van een vergunning, het verstrekken van subsidie of het verlenen van een overheidsopdracht (aanbesteding). Onderzoek kan worden gedaan naar de achtergronden van personen of ondernemingen die een aanvraag doen. Vooralsnog zal in Ridderkerk het instrument vooral worden ingezet bij aanvragen met betrekking tot horeca-activiteiten. In Ridderkerk wordt een toename van hennepteelt ervaren. Niet

ondenkbeeldig is dat dit een gevolg is van een steviger aanpak in de centrumgemeente, waardoor uitwijk naar de randgemeenten ontstaat. Met het oog hierop worden maatregelen voorbereid voor een bestuurlijke aanpak van hennepsteelt in Ridderkerk.

Medio 2007 is de Stuurgroep Veilig Ridderkerk in het leven geroepen. Alle (deel)gemeenten in het district Feijenoord-Ridderster beschikken over een stuurgroep veilig. Het bestaande BJO (Bestuurlijk Justitieel Overleg, zgn. Driehoek) blijft in dit kader het hoogste overlegplatform. Te bespreken thema's en onderwerpen zullen meer tussen stuurgroepen veilig en BJO worden afgestemd. De taak van de stuurgroep is vooral afstemming van en sturing geven aan (actuele) ontwikkelingen op het brede terrein van integrale veiligheid. De leden van de stuurgroep zijn de burgemeester, de districtschef van de politie, een vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie, de lokale commandant van de brandweer, de gemeentesecretaris, het hoofd van de afdeling VVH en de coördinator OOV.

De Stuurgroep Veilig heeft er voor gekozen de komende tijd met name aandacht te besteden aan:

1. vermindering van diefstallen van, uit of vanaf motorvoertuigen;
2. vermindering van aangiften van burengerucht en andere overlast, waaronder begrepen hinderlijke en overlastgevendende groepen jongeren;
3. te onderzoeken welke maatregelen nodig en mogelijk zijn om het aantal zedenmisdrijven te verminderen;
4. vermindering van het aantal aangiften van inbraak in woningen, winkels en bedrijven;
5. te blijven inzetten op het bereiken dat in 95% van alle gevallen de normtijd van de aanrijtijd van de ambulance wordt bereikt;
6. de crisisbeheersingsorganisatie aan de wettelijke eisen blijft voldoen;
7. maatregelen voor de bestuurlijke aanpak van hennepsteelt;
8. veilige school en schoolomgeving met name voor het voortgezet onderwijs;
9. start van een project normen en waarden;
10. integrale handhaving.

De eerste 6 genoemde onderwerpen komen overeen met de hieronder genoemde prestatie-indicatoren. De overige onderwerpen vindt de stuurgroep van belang om te realiseren of verdere invulling en voortgang aan te geven.

De gemeenteraad wordt nadrukkelijk uitgenodigd dit zgn., 10-puntenplan te becommentariëren, prioriteiten aan te geven of punten toe te voegen.

Het college was voornemens na de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2004-2007 geen nieuwe kadernota op te stellen. Nu het hebben van een gemeentelijk integraal veiligheidsplan wettelijk zal worden vastgelegd zullen deze punten worden vervat in een dergelijk plan. Zoals hiervoor vermeld is de invoeringsdatum nog niet bekend.

2.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 2 Veiligheid

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicatoren	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder	Proces	Project	Directie-programma
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal diefstallen van, uit of vanaf motorvoertuigen en andere voertuigen met 20 % verminderd.	In overleg met politie meer voorlichtingsacties, waarschuwborden bij parkeerplaatsen, flyeren bij markten, activiteiten en in de wijken.	Conform 2008	87b: externe communicatie		
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal diefstallen van, uit of vanaf motorvoertuigen en andere voertuigen met 20 % verminderd.	Stimuleren en ondersteunen van initiatieven om in wijken (een vorm) van buurtpreventie te ontwikkelen.	Conform 2008	14 Wijkgericht werken		
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd.	Door meer bekendheid te geven aan het met ingang van september 2007 gestart buurtbemiddelingsproject.	Naast buurtbemiddeling de optie van buurtopbouwwerk betrekken	14.Wijkgericht werken		
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd.	Via Beke-methode worden hinderlijke en overlast gevende groepen jongeren geprioriteerd en in samenspraak met partners geanalyseerd, waarbij persoonsgerichte maatregelen en afspraken worden gemaakt.	Conform 2008		JPT	Jeugd
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd.	Verbeteren van het inzicht in aard en omvang van de vernielingen, vereenvoudigen van de aangifte, aanspreken van ouders/verzorgers en treffen van fysieke maatregelen.	Behalve de 2008-acties ook de verhaalsmogelijkheid uitbouwen	14. Wijkgericht werken		
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd.	De regionale veiligheidsrapportage wordt (zo veel mogelijk in samenspraak) met de wijkoverleggen vertaald naar een veiligheidsparagraaf in wijkontwikkelingsplannen	Conform 2008	14 Wijkgericht werken		
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van burengerucht en andere overlast met 20% verminderd.	Met horecaondernemers wordt de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan ontwikkeld.	Uitvoering van plan van aanpak Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan	30c Drank- en Horecaverunning	Convenant Veilig uitgaan	
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Zie de effectindicator. Het gaat hier met name om de categorieën zedenmisdrijven en zakkenrollerij. (Zie Veiligheidsrapportage RR)	Voor de aanpak hiervan dient nieuw beleid te worden ontwikkeld. De Stuurgroep Veilig heeft hierin een leidende rol.	Beleidsuitvoering	15. Beleid		
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van inbraak met 10% verminderd.	Voor bedrijventerreinen en winkelgebieden wordt het Keurmerk Veilig Ondernemen gestimuleerd.	Conform 2008		Projecten Veilig Ondernemen	
Sociale veiligheid van Ridderkerk verbeteren	In 2010 scoort Ridderkerk op alle hoofdgroepen van de regionale veiligheidsrapportage bovengemiddeld beter dan de andere 19 gemeenten in de regio.	Voor 2010 is het aantal aangiften van inbraak met 10% verminderd.	Uitbreiding en verbetering van collectieve beveiliging van bedrijventerreinen e.d. wordt gestimuleerd.	Conform 2008		Projecten Veilig Ondernemen	
Fysieke veiligheid in Ridderkerk verbeteren.	Volgens landelijke norm dient ambulance binnen 15 minuten na melding ter plaatse van het ongeval e.d. te zijn. Deze norm wordt overschreden.	In 2010 wordt in 95% van alle gevallen de normtijd van de aanrijtijden van de ambulances gerealiseerd.	Via bestuurlijke inspanningen wordt regionaal en landelijk aandacht gevraagd voor het wegwerken van de overschrijding van de normtijd.				
Fysieke veiligheid in Ridderkerk verbeteren	Hulpverlening en een adequate beheersing van risico's bij rampen en calamiteiten.	De crisisbeheersingsorganisatie voldoet aan de wettelijke eisen.	In een cyclus van 4 jaar, af te ronden in 2008, zijn alle eenheden van de crisisbeheersingsorganisatie zowel afzonderlijk als ook in samenhang met de overige eenheden voor hun taak geoefend en op hun taak getoetst.	Conform beleidsplan oefenprogramma uitvoeren	63 Crisisbeheersing		

Een belangrijk referentiekader van dit programma is de Veiligheidsrapportage Rotterdam-Rijnmond 2006 met name het hoofdstuk dat gericht is op de gemeente Ridderkerk

Deze rapportage kent 7 categorieën namelijk: geweld, inbraak, diefstal, drugs, overlast, vandalisme en bedrijfscriminaliteit.

Ten aanzien van de sociale veiligheid heeft deze rapportage geleid tot bovenstaande prioriteitsstelling voor 2008.

2.3 Bestand beleid

Het bestaande veiligheidsbeleid is in en voor Ridderkerk vastgelegd in de volgende nota's, notities en besluiten:

- Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2004 – 2007;
- Beleidsplan Brandveiligheid en Rampenbestrijding 2004 – 2008;
- Crisisbeheersingsplan gemeente Ridderkerk (2005);
- Handhavingbeleidsplan (2005).

2.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Nieuw beleid;
- Investerings 2008-2011.

2.4.1 Totale lasten en baten

Programma 2 Veiligheid	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2006	Begroting				
		2007 na wijz	2008	2009	2010	2011
Lasten	-2.571.100	-3.584.800	-2.766.700	-2.788.200	-2.785.500	-2.783.900
Baten	123.400	852.000	55.000	55.000	55.000	55.000
Saldo voor bestemming	-2.447.700	-2.732.800	-2.711.700	-2.733.200	-2.730.500	-2.728.900
Toevoeging reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	0	0	0	0	0	0
Totaal reserve mutaties	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-2.447.700	-2.732.800	-2.711.700	-2.733.200	-2.730.500	-2.728.900

2.4.2 Toelichting op nieuw beleid

N.v.t.

2.4.3 Investerings 2008-2011 programma 2 Veiligheid

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Ademluchtapparatuur 2009		26.800		
Ademluchtapparatuur 2010			26.800	
Redgereedschap TS 3 2009		12.500		
Ademluchtcompressor incl vulbalk 2009		19.600		
Uitrukkleding 2009		24.400		
Ademluchtcilinders incl afsluiters 2010			12.000	
Ademluchtcilinders incl afsluiters 2011				12.000
Redgereedschap TS 2 2010			12.500	
Redgereedschap HV 2010			16.000	
Warmtebeeldcamera 2010			16.200	
Tankautospuit 3 2011				240.000
Totaal	0	83.300	83.500	252.000

2.5 Trends en knelpunten programma 2 Veiligheid

Uitvoering werkzaamheden gebruiksvergunningen, legionella en asbest vormen een grote belasting voor de organisatie en beïnvloeden de prioriteitstelling.

- Op grond van de nieuwe Wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding is een crisisbeheersplan (als vervanging van het huidige rampenplan), met deelplannen opgesteld. Actualiseren en oefenen blijft ambtelijke aandacht en capaciteit vragen. Op 17 oktober 2007 vindt een bestuurlijke oefening plaats. Voor die datum zal elk deelproces afzonderlijk beoefend worden.
- Alle 20 gemeenten hebben ingestemd met de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR). De juridische kaders van de VRR zijn hiermee vastgesteld en wordt door middel van deelprojecten de Veiligheidsregio verder invulling gegeven. Projectmatig

wordt nu de overdracht van de Ridderkerkse brandweer per 1 januari 2008 voorbereid. Volgens planning zal de gemeenteraad hierover op 4 oktober 2007 een besluit nemen.

- Voor het terugdringen van het aantal verwijtbare loze meldingen door automatische brandmeldinstallaties zijn maatregelen getroffen.
- De adviestaak omtrent het Keurmerk Veilig Wonen is van de politie naar de gemeente gegaan. Intussen zijn landelijk enkele procedurele wijzigingen aangebracht en is het onderwerp van gesprek in het regionaal College. Het streven is voor het einde van het jaar duidelijkheid te hebben over de wijze van uitvoering in Ridderkerk.
- De gemeentewet is zodanig gewijzigd, dat de gemeenteraad aan de burgemeester de bevoegdheid kan toekennen tijdelijk in openbare gebieden cameratoezicht toe te passen. Deze wijziging wordt betrokken in de vernieuwing van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).
- De regionale Veiligheidsrapportage 2006 is in oktober 2006 verschenen. De uitkomsten worden gebruikt om wijkgericht activiteiten te ontwikkelen om de veiligheid(sgevoelens) waar mogelijk te verbeteren. In regioverband is afgesproken deze rapportage 2-jaarlijks te laten verschijnen.
- Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio heeft ingestemd met het verzoek van enkele burgemeesters om meer actie te ondernemen bij landelijke organen teneinde het aantal ambulances in de regio uit te breiden, zodat de overschrijding van de aanrijtijden wordt verminderd.
- Medio 2007 is de Stuurgroep Veilig Ridderkerk in het leven geroepen. Alle (deel)gemeenten in het district Feijenoord-Ridderster beschikken over een stuurgroep veilig. Het bestaande BJO (Bestuurlijk Justitieel Overleg, zgn. Driehoek) blijft in dit kader het hoogste overlegplatform.
- Onlangs is het zogeheten BIBOB-beleid vastgesteld. De Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (BIBOB) moet voorkomen dat de gemeente ongewild criminele activiteiten mogelijk maakt door het verlenen van een vergunning, het verstrekken van subsidie of het verlenen van een overheidsopdracht (aanbesteding). Onderzoek kan worden gedaan naar de achtergronden van personen of ondernemingen die een aanvraag doen. Vooral zal in Ridderkerk het instrument vooral worden ingezet bij aanvragen met betrekking tot horeca-activiteiten.
- In Ridderkerk wordt een toename van hennepcultuur ervaren. Niet ondenkbaar is dat dit een gevolg is van een steviger aanpak in de centrumgemeente, waardoor uitwijk naar de randgemeenten ontstaat. Met het oog hierop worden maatregelen voorbereid voor een bestuurlijke aanpak van hennepcultuur in Ridderkerk.

3. Programma Bestuur en Participatie

3.1 Algemeen

Goed besturen betekent bovenal goed verbinden. Het verbinden van ideeën, belangen en mogelijkheden van individuele Ridderkerkers, maar ook van organisaties en bedrijven. Dit alles vanuit het besef dat we de potentie van de samenleving dan pas goed kunnen benutten. Daarbij past als overheid een dienende, ondersteunende en inspirerende rol.

Dit vraagt om het zoeken van nabijheid en om een goede wisselwerking. Enerzijds moet het gemeentebestuur weten wat de wensen en problemen zijn, anderzijds moeten de besluiten en voorname van het gemeentebestuur bekend zijn bij de relevante partijen. En ook het waarom van beleid en besluiten moet bekend zijn.

Om het beleid en de uitvoering ervan aan te laten sluiten bij de wensen en problemen die er leven, nodigen we deze partijen uit om te participeren. Dat kan zowel bij het formuleren van het beleid als bij de uitvoering ervan (bijvoorbeeld via het wijkgericht werken). De vorm waarin en het moment waarop partijen uitgenodigd worden om mee te denken en mee te doen vraagt om maatwerk. Dat maatwerk leveren we vanuit onze basis van vertrouwen in de samenleving. Vertrouwen geven we onder andere door mensen meer zelf te laten beslissen wat zij belangrijk vinden (wijkbudgetten, participatiebudgetten), door initiatieven en ideeën uit de samenleving zo goed en eenvoudig mogelijk te ondersteunen maar ook door bijvoorbeeld met onze uitvoeringsorganisaties meerjarenafspraken te maken.

Het verbeteren van de dienstverlening is een ambitie waar we al langer aan werken en met succes. Om de 8 die we in 2006 kregen van onze inwoners minimaal te behouden investeren we onder andere in het uitbouwen van de digitale dienstverlening, in het verkorten van de doorlooptijden en in het samen met betrokken partners inrichten van een breed loket voor zorg, welzijn en zorggerelateerd wonen.

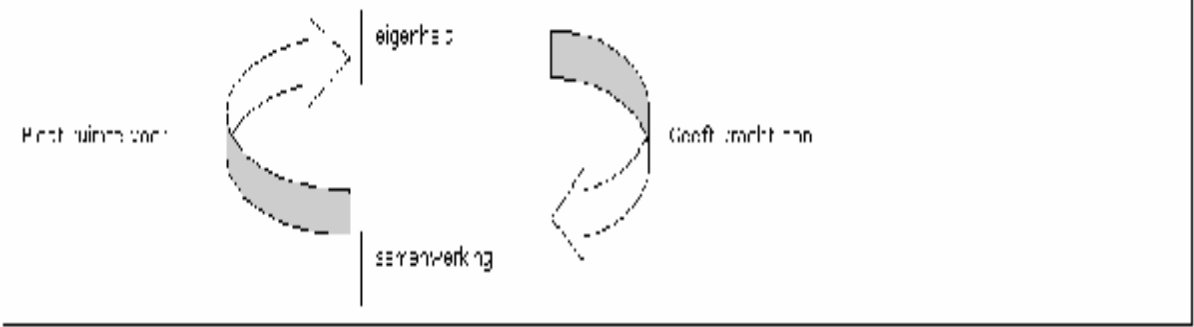
De geloofwaardigheid van het gemeentebestuur is niet alleen gediend door openheid en betrouwbaarheid maar ook door duidelijkheid. Duidelijkheid bij het formuleren van beleid en duidelijkheid bij de uitvoering ervan.

Bij het formuleren van beleid wordt duidelijkheid gegeven over het doel van de participatie, de rollen en de beslissingsruimte. Bij de uitvoering van beleid gaat het met name om de mate waarin het beleid wordt gerealiseerd en de kwaliteit daarvan (monitoren van beleidseffecten) en hoe de naleving van regelgeving wordt gecontroleerd en gehandhaafd (zie voor handhaving: programma's Wonen en Leefomgeving en Veiligheid). Vanuit het standpunt dat het gemeentebestuur vertrouwen geeft aan de gemeentelijke samenleving en andersom ook wil krijgen, wordt de regelgeving in overleg met de gemeentelijke samenleving geregeld tegen het licht gehouden en gescreend op overbodige of strijdige regelgeving.

Naast de volksvertegenwoordigende rol heeft de raad de kaderstellende, budgetterende en controlerende rol. De rekenkamercommissie vormt het sluitstuk van de controlemiddelen. De rekenkamer kan onderzoek doen naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van gemeentelijk beleid en beheer (uitgezonderd de controle op de jaarrekening).

De gemeenten Barendrecht, Albranswaard en Ridderkerk zijn op zoek om, gebruik makend van ieders eigenheid en kracht, de samenwerking uit te bouwen en te verstevigen. Het proces van zoeken is neergelegd in Het Koersdocument dat aan de raden zal worden aangeboden. Uitgangspunt van de samenwerking is neergelegd in onderstaande illustratie.

Tabel 1: Samenwerking op gebied van gebiedsontwikkeling en gebiedsmanagement. Een samenwerking op gebiedsontwikkeling en gebiedsmanagement.

3.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 3 Bestuur en Participatie

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder	Proces	Project	Directie-programma
Grotere betrokkenheid van actoren bij beleidsontwikkeling en – uitvoering om daarmee de kwaliteit van beleid en uitvoering te verbeteren.	De algemene waardering van burgers en andere actoren over het presteren van de gemeente (kwaliteit) is eind 2010 minimaal een 7.	Minimaal 80% wordt conform beleid uitgevoerd (blijkend uit beleidsevaluaties).	Monitoren en evalueren van het beleid middels de beleidscyclus.	Monitoren en evalueren van het beleid middels de beleidscyclus.	15 Beleid		
Grotere betrokkenheid van actoren bij beleidsontwikkeling en – uitvoering om daarmee de kwaliteit van beleid en uitvoering te verbeteren.	De algemene waardering van burgers en andere actoren over het presteren van de gemeente (kwaliteit) is eind 2010 minimaal een 7.	het percentage gegronde bezwaarschriften daalt in 2010 van 10% naar 5%.	Maatregelen bedenken en uitvoeren	Effect bewaken.	47 Bezwaarschriftbehandeling	juridische kwaliteitszorg (en project cultuur?)	Spelregels
Grotere betrokkenheid van actoren bij beleidsontwikkeling en – uitvoering om daarmee de kwaliteit van beleid en uitvoering te verbeteren.	De algemene waardering van burgers en andere actoren over het presteren van de gemeente (kwaliteit) is eind 2010 minimaal een 7.	Het percentage klachten dat naar tevredenheid is afgehandeld zonder formeel oordeel is minimaal 90% eind 2009.	In een zo vroeg mogelijk stadium contact zoeken met de klager en met hem/haar in gesprek treden om een alternatieve oplossing te zoeken	In een zo vroeg mogelijk stadium contact zoeken met de klager en met hem/haar in gesprek treden om een alternatieve oplossing te zoeken.	46 Klachtbehandeling	-	-
Vergroten van het wederzijds vertrouwen, door vermindering van regeldruk en daarmee administratieve lasten.	Het waarderingscijfer voor de in de gemeente geldende verordeningen en andere regels is minimaal een 6 per eind 2010 (Staat van de gemeente).	Alle geldende verordeningen en andere regels zijn voor eind 2010 adequaat.	In samenwerking met burgers en andere partners alle geldende verordeningen en andere regels tegen het licht houden, schrappen of vereenvoudigen: Oprichten projectorganisatie inclusief leden uit burgerforum, wijkoverleggen. Organiseren adviesfunctie door politie, brandweer en andere organisaties Screenen en aanpassen Algemene Plaatselijke Verordening	In samenwerking met burgers en andere partners alle geldende verordeningen en andere regels tegen het licht houden, schrappen of vereenvoudigen: Oprichten projectorganisatie inclusief leden uit burgerforum, wijkoverleggen. Organiseren adviesfunctie door politie, brandweer en andere organisaties Screenen en aanpassen Algemene Plaatselijke Verordening.	x	project ontmoeten (met deelprojecten omgevingsvergunning en ontregelen)	Spelregels
Hogere waardering van burgers voor hun invloed.	Waardering door burgers en andere partners voor hun invloed (het effect van participatie) gaat van 5,4 naar minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	Burgers vinden dat de gemeente goed naar haar inwoners luistert en goed samenwerkt met burgers, verenigingen, bedrijven en andere overheidsorganisaties (indicatoren tabel 6 en 7 uit 'de staat van de gemeente').	Toepassen van de spelregels voor participatie. Gebruiken van nieuwe vormen van participatie.	Toepassen van de spelregels voor participatie. Gebruiken van nieuwe vormen van participatie.	15 Beleid		
Hogere waardering van burgers voor hun invloed.	Waardering door burgers en andere partners voor hun invloed (het effect van participatie) gaat van 5,4 naar minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	Onze partners waarderen de samenwerking met de gemeente met minimaal een 7.	Opbouwen en onderhouden partnerschap.	Opbouwen en onderhouden partnerschap.	15 Beleid	Partnerschappen	Samenleven
Hogere waardering van burgers voor hun invloed.	Waardering door burgers en andere partners voor hun invloed (het effect van participatie) gaat van 5,4 naar minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	Onze partners waarderen de samenwerking met de gemeente met minimaal een 7.	Opbouwen en onderhouden partnerschap.	Opbouwen en onderhouden partnerschap.	9a Relatiebeheer	Partnerschappen	Samenleven
Hogere waardering van burgers voor hun invloed.	Waardering door burgers en andere partners voor hun invloed (het effect van participatie) gaat van 5,4 naar minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	Burgers en andere partners vinden dat de gemeente goed naar haar inwoners luistert en goed samenwerkt met burgers, verenigingen, bedrijven en andere overheidsorganisaties (indicatoren tabel 6 en 7 uit 'de staat van de gemeente').	Toepassen van de spelregels voor participatie. Nieuwe vormen van participatie zoeken. Inzetten van cultuurontwikkeling.	Toepassen van de spelregels voor participatie. Nieuwe vormen van participatie zoeken. Inzetten van cultuurontwikkeling.	15 Beleid	Paarse Draak Kerncompetenties	

3.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 3 Bestuur en Participatie

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder	Proces	Project	Directie-programma
Hogere waardering van burgers voor hun invloed.	Waardering door burgers en andere partners voor hun invloed (het effect van participatie) gaat van 5,4 naar minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	Het wijkgericht werken wordt in alle wijken toegepast .	- In samenspraak met de wijk wordt voor elke wijk (vanaf 2007 en nav het Wijk-ontwikkelingsPlan) een (meerjaren)plan opgesteld of geactualiseerd. - In 2008 o.b.v. evaluatie zorgen voor adequate wijkbudgetten. - In 2008 worden voor het 1e jaar wijkbudgetten ingevoerd voor Centrum, Oost en West - Wijkgericht werken verder ontwikkelen door ontwikkeling Wijkaccountmanagement. - In samenspraak met de wijk wordt er in elke wijk een wijkoverleg opgericht en vervolgens wordt voor elke wijk een jaarplan opgesteld, gekoppeld aan het Wijkontwikkelingsplan.		14b Wijkjaarplan	x	x
Burgers waarderen het gemeentebestuur.	Burgers waarderen het gemeentebestuur met minimaal een 6.	Oordeel van burgers over de vertegenwoordiging door de gemeenteraad is minimaal een 6 per eind 2010 (staat van de gemeente).	In te vullen door de raad (november 2007).		werkinstructie besluitvorming	x	x
Burgers waarderen het gemeentebestuur.	Burgers waarderen het gemeentebestuur met minimaal een 6.	vertrouwen van burgers in B&W is minimaal een 6 per eind 2010 (ook waarmaken van beloften) (staat van de gemeente).	Wijkgericht werken verder ontwikkelen door ontwikkeling Wijkbestuurderschap.	Wijkgericht werken verder ontwikkelen door ontwikkeling Wijkbestuurderschap.	14 Wijkbezoeken college	Wijkgericht Werken	Samenleven
Meer samenwerking met partners in de regio.	De samenwerkingspartners in de regio, waarderen de gemeente Ridderkerk als goede en deskundige partner met een duidelijke visie met minimaal een 7.	De verkenning naar samenwerking BAR gemeenten is i.s.m. Barendrecht en Albrandswaard uitgevoerd en het resultaat ervan wordt in 2008 aan de raad aangeboden.	Actief de samenwerking in de regio zoeken, zowel binnen de stadsregio als binnen de Drechtsteden. Speciale aandacht voor samenwerking met Barendrecht en Albrandswaard.	--	2 Bestuurlijke samenwerking	Project Uitbouw Samenwerking BAR-gemeenten	Sturing
Meer samenwerking met partners in de regio.	De samenwerkingspartners in de regio, waarderen de gemeente Ridderkerk als goede en deskundige partner met een duidelijke visie met minimaal een 7.	De verkenning naar samenwerking BAR gemeenten is i.s.m. Barendrecht en Albrandswaard uitgevoerd en het resultaat ervan wordt in 2008 aan de raad aangeboden.	Actief de samenwerking in de regio zoeken, zowel binnen de stadsregio als binnen de Drechtsteden. Speciale aandacht voor samenwerking met Barendrecht en Albrandswaard.	--	Verbonden Partijen	Project Uitbouw Samenwerking BAR-gemeenten	Sturing
Goede dienstverlening aan onze inwoners.	Goede dienstverlening aan onze Inwoners.	In 2008 kunnen de 34 meest gebruikte producten zoals door EGEM gedefinieerd via het digitaal loket worden aangevraagd.	Inrichten van Digitaal Loket fase 2.	--		- TOP-project	Sturing
Goede dienstverlening aan onze inwoners.	Goede dienstverlening aan onze Inwoners.	In 2010 kan 90% van de producten via het digitaal loket worden aangevraagd.	Opschonen productencatalogus.	Inrichten van Digitaal Loket fase 3 en 4.		- TOP-project	Sturing
Goede dienstverlening aan onze inwoners.	Goede dienstverlening aan onze Inwoners.	Administratieve lastenverlichting tbv inwoners en bedrijven in 2010; men hoeft slechts eenmalig hun gegevens aan de gemeente te verstrekken.	Inrichten van een Stelsel van Basisregistraties.	Opleveren van een Stelsel van Basisregistraties.		- Project Gegevens op orde	Sturing
Goede dienstverlening aan onze inwoners.	De waardering van inwoners voor de dienstverlening is eind 2009 minimaal een 8.	De kwaliteit van de dienstverlening van Ridderkerk scoort in de Staat van de Gemeente binnen de top 25 van gemeenten in Nederland.	Verbeteren kwaliteit Dienstverlening.	Handhaven kwaliteit Dienstverlening.	20 Aanvragen burgerzaken	x	Dienstverlening
Goede dienstverlening aan onze inwoners.	De waardering van inwoners voor de dienstverlening is eind 2009 minimaal een 8.	Score op de ranglijst van gemeentelijke websites behoort tot de beste 25%.	Opstellen verbeterplan (w.o. invoeren elektronisch betalen en mogelijkheid tot maken van afspraken via Digitaal Loket).	Uitvoeren verbeterplan.	87a Interne communicatie	Elektronische dienstverlening	Dienstverlening

3.3 Bestand beleid

- Verordening bezwaarschriften 2006
- Verordening klachtenbehandeling 2005
- Het Reglement van orde van de raad
- De Verordening op de raadsvoorbereiding 2006
- Inspraakverordening gemeente Ridderkerk 2004.
- Communicatiebeleidsplan: 2002-2006.
- Spelregels participatie 2006.

3.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Nieuw beleid;
- Investerings 2008-2011.

3.4.1 Totale lasten en baten

Programma 3 Bestuur en participatie	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2006	Begroting				
		2007 na wijz	2008	2009	2010	2011
Lasten	-3.833.500	-4.004.200	-4.137.600	-4.265.200	-4.254.300	-4.275.000
Baten	693.800	708.200	725.600	725.600	725.600	725.600
Saldo voor bestemming	-3.139.700	-3.296.000	-3.412.000	-3.539.600	-3.528.700	-3.549.400
Toevoeging reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	0	0	0	0	0	0
Totaal reserve mutaties	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-3.139.700	-3.296.000	-3.412.000	-3.539.600	-3.528.700	-3.549.400

3.4.2 Toelichting op nieuw beleid

Voorzieningen raad

Voor een toekomstige wijziging in de verordening voor voorzieningen voor de raad en het faciliteren van het raadswerk is een extra structureel bedrag van € 50.000,- vanaf 2008 in de begroting opgenomen.

3.4.3 Investerings 2008-2011 programma 3 Bestuur en Participatie

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Upgrade GBA software			40.000	
Totaal	0	0	40.000	0

3.5 Trends en knelpunten programma 3 Bestuur en Participatie

- Afnemend vertrouwen in de overheid.
- Individualisering en de complicerende effecten hiervan op participatie (toename behoefte aan maatwerk in communicatie en participatie, verminderd saamhorigheidsgevoel, sterkere gevoelens van 'not in my backyard').
- Anderzijds ook de groeiende behoefte aan verbinding en nabijheid.
- Veranderende speelruimte van gemeenten ten gevolge van (de)centralisatie overheidstaken, steviger rol samenwerkingsverbanden e.d.
- Toename wettelijke eisen (bescherming persoonsgegevens, kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen, elektronische dienstverlening).
- Juridisering van de maatschappij (toename aantal claims, processen e.d.) maakt gemeente meer kwetsbaar.
- Participatie bij beleidsontwikkeling en -uitvoering, het monitoren van beleid en de toets op handhaafbaarheid zijn in ontwikkeling, maar behoeven nog structurele aandacht in het beleidsproces.
- Door de betrokkenheid van burgers bij hun leefomgeving en medeburgers te vergroten wordt een bodem gelegd voor het versterken van de sociale samenhang in wijken en buurten.

4. Programma Educatie

4.1 Algemeen

Elke burger heeft recht op optimale vorming en ontwikkeling. Ridderkerk heeft als gemeenschap vanuit verschillende perspectieven belang bij de vorming en ontwikkeling van haar inwoners. Gedacht wordt daarbij bijvoorbeeld aan gezondheid, inkomen, veiligheid en welzijn. De gemeente levert aan de vorming en ontwikkeling van haar inwoners een bijdrage door het zorgen voor basisvoorzieningen, het creëren van kansen en het wegnemen van mogelijke belemmeringen.

Naast opvoeding – waarvoor de gemeente enkele ondersteunende voorzieningen mede in stand houdt - levert onderwijs een belangrijke bijdrage aan de vorming en ontwikkeling van mensen.

Educatie is gericht op het optimaliseren van mogelijkheden van mensen in het maatschappelijk verkeer door de ontwikkeling van vaardigheden, kennis en capaciteiten voor dat maatschappelijk functioneren. Het bieden van ontplooiingsmogelijkheden, het scheppen van gelijke kansen en het bestrijden van uitval in elke leeftijdscategorie staan daarbij centraal.

Het gemeentelijke beleid inzake educatie richt zich op verschillende fasen, waaronder de fase vóór aanvang van de basisschool: de zogenaamde voor- en voerschoolse periode. Kinderen moeten met zo min mogelijk achterstand aan het basisonderwijs kunnen beginnen. In de fase van basis- voortgezet en beroepsonderwijs staan de (start)kwalificatie (leerplicht!) en de bestrijding of voorkoming van (onderwijs)achterstanden centraal. Door professioneel bewegingsonderwijs te faciliteren worden lichamelijke ontwikkeling en sportieve vorming bevorderd. Jeugdigen moeten goed en breed voorbereid aan hun zelfstandig leven kunnen beginnen. In de fase van volwassenheid draagt de gemeente - soms remediërend (inburgeringsprogramma's van oudkomers) soms optimaliserend (volksuniversiteit) - bij aan het maatschappelijk functioneren. Ook ouderen moeten in deze ingewikkelde wereld de mogelijkheid hebben om zich te blijven ontwikkelen.

Het programma Educatie levert daarnaast in de vorm van bijvoorbeeld jeugdtheater- en muziekonderwijs, cultuureducatie, natuur- en milieueducatie en de bibliotheekvoorziening zowel een bijdrage aan onze vorming als aan het vinden en beoefenen van een zinvolle vrije tijdsbesteding.

4.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 4 Educatie

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder	Proces	Project	Directie-programma
Het samen met partners creëren van gelijke toekomstkansen voor en het vergroten van ont-plooiingsmogelijkheden van de jeugd.	Voor 100 % van de peuters in Ridderkerk is er mogelijkheid om te spelen en te ontmoeten.	70 % van het aantal 2,5-4 jarigen zit op een peuterspeelzaal. (voor kinderopvang; zie werk en economie).	Regulier werkproces.	Regulier werkproces.	8a jaarlijkse subsidies	"Geen kind in de knel"	Jeugd
	De sociaal economische achtergrond belemmert een kind niet in zijn schoolcarrière.	70% van de doelgroep bereiken met VVE-programma's per 2010.	Aantal basisscholen dat deelneemt aan VVE uitbreiden van 3 tot 10 per 2008.	Aantal basisscholen dat deelneemt aan VVE uitbreiden tot 13 per 2009.	8a jaarlijkse subsidies		
			Het aantal VVE programma's neemt toe van 1 naar 4 per 2010.				
			De taalzorgketen is op wijkniveau sluitend gemaakt.				
			De VVE-programma's verfijnen en uitbreiden met samenwerking met de SRS, kinderopvanginstellingen en het samenwerkingsverband Weer Samen naar School.				
	Tegengaan segregatie en bevorderen integratie	Het aantal scholen waarvan de populatie meer dan 20% afwijkt van het voedingsgebied blijft nul.	Tweejaarlijks monitoren.	Regulier werkproces.	Werk	"Ieder kind doet mee"	Jeugd
	Basisscholen hebben een bredere functie voor de wijk gekregen door koppeling met andere functies.	Er zijn minimaal 3 brede schoolinitiatieven van de grond gekomen per 2010.	1)faciliteren van de uitvoering in Slikkerveer 2)brede schoolontwikkeling starten in wijk Centrum.	brede schoolontwikkelingen incorporeren in wijkontwikkelingsplannen.	Wijkontwikkelingsplannen	"Geen kind in de knel"	Jeugd
		Gevoel van competentie van ouders na bezoek aan opvoedingsondersteuning is toegenomen (klanttevredenheid minimaal 7)	Opvoedingsondersteuning in stand houden en indien nodig versterken, als onderdeel van de keten van hulp en ondersteuning.	Opvoedingsondersteuning in stand houden en indien nodig versterken, als onderdeel van de keten van hulp en ondersteuning.	8a jaarlijkse subsidies	"Geen kind in de knel"	Jeugd
		logopedie: 100% van de leerlingen van groep 2 wordt gescreend	Regulier werkproces.	Regulier werkproces.	8a jaarlijkse subsidies		
		Geen leerling gaat van de basisschool zonder zwemdiploma.	Regulier werkproces.	Regulier werkproces.	8a jaarlijkse subsidies		
			1) Afronden pilot motorische remedial teaching.	Onderzoek naar de wenselijkheid en mogelijkheid om dit structureel binnen alle scholen aan te bieden.	8a jaarlijkse subsidies		Jeugd
		Leerlingenvervoer: 100% van de aanvragen van ouders die onder de voorwaarden van de verordening vallen, worden gehonoreerd te meten door aantal gegronde bezwaren van ouders.	Uitvoeren proces leerlingenvervoer, aanbesteden leerlingenvervoer.	Uitvoeren proces leerlingenvervoer, aanbesteden leerlingenvervoer.	102 leerlingenvervoer		
		Vanaf 2008 zijn alle basisscholen in Ridderkerk adequaat gehuisvest (kwantitatief conform verordening, bezettingsgraad gymnastieklokalen onder schooltijd minimaal 80%, kwalitatief conform onderhoudsniveau 3).	Gefaseerde uitvoering van het integraal huisvestingsplan, welke jaarlijks samen met de partners wordt geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.	gefaseerde uitvoering van het integraal huisvestingsplan, welke jaarlijks samen met de partners wordt geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.	9b Onderwijshuisvesting		

4.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 4 Educatie

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder	Proces	Project	Directie-programma
	Educatie levert zowel een bijdrage aan de vorming als het vinden van een zinvolle vrije tijdsbesteding van jeugdigen.	Scholen zijn ondersteund bij het realiseren van een prettig schoolklimaat voor leraren en leerlingen.	In 2008 wordt een inventarisatie van ondersteuningsbehoefte bij basisonderwijs ten behoeve van een prettig schoolklimaat uitgevoerd.	Wordt bepaald na inventarisatie.		Geen kind zonder ruimte	
Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Jeugdigen voelen zich betrokken bij de samenleving door actief mee te doen in die samenleving en door direct of indirect invloed te hebben op beslissingen die hen aangaan.	Iedere jongere tot 23 jaar in Ridderkerk heeft een baan, zit op school of volgt een opleiding in combinatie met een baan.	Strikt toezicht houden op het nakomen van de leerplicht. In Stadsregionaal verband vindt een verkenning plaats over vormen van samenwerking.		11 Leerplicht	Ieder kind doet mee	Jeugd
			Inzetten van voormalige middelen schoolbegeleiding op beleidsdoelstellingen gericht op ontwikkelingen om kansen voor jeugdigen te vergroten.		8a jaarlijkse subsidies	Ieder kind doet mee	
		Er zijn per 2010 voldoende stageplekken (zowel leerstages als maatschappelijke stages) voor alle leerlingen van Ridderkerkse scholen.	Stimuleren contacten tussen scholen, bedrijven en instellingen en als gemeente jaarlijks minimaal 30 stageplekken aanbieden, voor een doorsnede van leerlingen uit alle categorieën voortgezet en beroepsonderwijs.	Idem		"Aangesloten werk"	Ridderkerk werkt
			Realiseren van de praktijkschool VMBO+ (gebouw).	Uitbreiden aanbod van de praktijkschool VMBO+.	9b Onderwijshuisvesting	Brede praktijkschool	Jeugd
	Aanbod van partners is samenhangend en sluit aan op de vraag.	Er is bekend voor welke achterstanden welk aanbod bestaat en dit is ook beschikbaar voor Ridderkerkse jeugdigen.	1) Opzetten en toegankelijk maken van sociale kaart (regionaal).	1) actueel houden sociale kaart (regionaal).			Jeugd
			Verder concretiseren en uitvoeren van de jaarschijf 2008 van de lokale jeugdagenda o.a. zorgketen in beeld brengen en afspraken maken met ketenpartners over overdracht, bewaking en doorlooptijd.	Uitvoeren van de volgende jaarschijven van de lokale jeugdagenda.			Jeugd

4.3 Bestand beleid

Het bestaande beleid voor de beleidsterreinen die in dit programma zijn opgenomen, is vastgelegd in de volgende nota's, notities en besluiten:

1. Notitie Peuterspeelzaalwerk (2004);
2. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Ridderkerk (2007);
3. Beleidsregel bekostiging gymnastiekruimte (2007)
4. Integraal Huisvestingsplan "Onderwijs onder dak" 2006-2010 (2006)
5. Brede school Ridderkerk (2007)
6. Brede school Slikkerveer (2007)
7. VVE plan 2006-2010 (2007)
8. Verordening Leerlingenvervoer (2004);
9. Beleidsplan "Volwassen worden in Ridderkerk" (2006);
10. Beleidsnotitie Openbaar Bibliotheekwerk Ridderkerk "Verbeelding van de toekomst" (2002);
11. Beleidsplan 2007-2010, Stichting Openbare Bibliotheek Ridderkerk (2006).

4.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Nieuw beleid;
- Investerings 2008-2011.

4.4.1 Totale lasten en baten

Programma 4 Educatie	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2006	Begroting				
		2007 na wijz	2008	2009	2010	2011
Lasten	-17.401.500	-13.264.000	-11.799.100	-11.941.700	-11.636.900	-11.492.300
Baten	8.921.300	3.506.200	973.700	973.700	973.700	973.700
Saldo voor bestemming	-8.480.200	-9.757.800	-10.825.400	-10.968.000	-10.663.200	-10.518.600
Toevoeging reserve	-54.100	-52.500	-52.100	-50.400	-48.700	-47.000
Onttrekking reserve	93.200	91.600	91.100	89.500	87.800	86.200
Totaal reserve mutaties	39.100	39.100	39.000	39.100	39.100	39.200
Saldo na bestemming	-8.441.100	-9.718.700	-10.786.400	-10.928.900	-10.624.100	-10.479.400

4.4.2 Toelichting op nieuw beleid

N.v.t.

4.4.3 Nieuwe investeringen 2008-2011 programma 4 Educatie

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Nieuwbouw De Reyer - gebouw	1.821.600			
Nieuwbouw De Reyer - installaties	662.400			
Nieuwbouw De Reyer - inrichting	276.000			
Dakrenovatie de Bosweide/Fontein	380.000			
Uitbr Piramide tijdelijk lokaal	106.000			
Uitbreiding Pyramide met lokaal, gebouw	210.600			
Uitbreiding Pyramide installaties	26.300			
Uitbreiding Pyramide inrichting	26.300			
Uitbr de cbs Wingerd tijdelijk lokaal	106.000			
Nieuwbouw de Burght	1.272.000			
Nieuwbouw de Burght, inrichting	160.500			
Nieuwbouw de Burcht - installaties	533.950			
Bewegingsaccommodatie bouw	805.000			
Bewegingsaccommodatie installatie	230.000			
Bewegingsaccommodatie inrichting	115.000			
Verv hokken Kinderboerderij 2011				15.000
Totaal	6.731.650	0	0	15.000

4.5 Trends en knelpunten programma 4 Educatie

De rol van de school (in de wijk) is nog steeds in ontwikkeling. Samenwerking met (regionale) partners op het gebied van welzijn en zorg worden steeds belangrijker. Voorbeeld hiervan is ondermeer de aan scholen opgelegde taak om (indien ouders dat wensen) kinderopvang (te laten) organiseren. In veel gevallen zoeken de scholen partners om dagarrangementen aan te bieden. In Ridderkerk wordt de samenwerking tussen het peuterspeelzaalwerk en het onderwijs ook verder ontwikkeld. Naar verwachting zal het initiatiefvoorstel van Tweede Kamerlid Hamer na besluitvorming voor een verdere integratie zorgen. Met dit initiatiefvoorstel beoogt zij door middel van integratie van kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en VVE-activiteiten te komen tot zogenaamde "kindcentra". Doel hiervan is op kwalitatief goede opvang te combineren met stimuleren van de ontwikkeling van het kind.

- De positie en taken van de gemeente binnen het lokaal onderwijsachterstandenbeleid en onderwijsbegeleiding staan onder druk als gevolg van rijksmaatregelen die de gemeentelijke bemoeienis verminderen. Dit terwijl aan de andere kant juist de centrale positie van de gemeente binnen aanpalende terreinen als jeugdbeleid en jeugd (gezondheids) zorg wordt versterkt. In 2006 is met de nota jeugdbeleid een start gemaakt met het nadrukkelijker verbinden van het onderwijs- en jeugdbeleid en de herpositionering van scholen en gemeenten binnen deze terreinen.
- Het belang van de gemeentelijke taak om de (kwalificerende) leerplicht te handhaven, als instrument voor het wegnemen van belemmeringen voor de toekomstkansen van kinderen, wordt meer en meer onderkend. Op 1 augustus 2007 is naast de leerplicht de kwalificatieplicht tot 18 jaar in werking getreden dat als doel heeft dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen.
- Er ontstaat meer aandacht voor het probleem van laaggeletterdheid (ook wel functioneel analfabetisme genoemd). Landelijk kent 13% van de bevolking (van 15-74 jaar) een onvoldoende niveau om te lezen en/of te schrijven. De eerste globale cijfers tonen aan dat dit probleem in de regio (17%) en in de gemeente Ridderkerk (14%) ook aanwezig is. Zowel de rijksoverheid als de provincie zien dit als een maatschappelijk probleem en hiervoor worden ook middelen (subsidies) beschikbaar gesteld om laaggeletterdheid te bestrijden.
- Het ministerie Volksgezondheid Welzijn en Sport heeft de subsidie aanvraag voor het BOS-beleid VMBO gehonoreerd. Het project waarbij het accent ligt bij verminderen van het overgewicht bij de VMBO leerlingen is voor de organisatie en uitvoering overgedragen aan de SRS. Het in het kader van BOS-beleid starten met motorisch remedial teaching is dit jaar door de SRS zelfstandig opgepakt (zonder subsidie).
- De druk op de sportparken neemt de laatste jaren fors toe. Naast de wedstrijden en trainingen van sportverenigingen worden de sportparken meer en meer gebruikt voor de regulieren gymlessen van het BO en VO en worden er door het onderwijs meer evenementen, sportdagen, atletiekdagen e.d. georganiseerd. Indien de kwaliteit van de sportvelden (conform de eisen NOC&NSF en de sportbonden) gegarandeerd moet worden is het noodzakelijk dat jaarlijks in de zomerperiode (12 weken) de sportvelden niet worden gebruikt. Om de kwaliteitsniveau 3 te handhaven en aan alle vraag uit het onderwijs te kunnen blijven voldoen is het realiseren van een kunstgrasveld op het sportpark Slikkerveer spoedig gewenst.
- De nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van mensen voor succesvol maatschappelijk functioneren in alle levensfasen en in alle levensgebieden vergt in toenemende mate het vermogen om te kunnen blijven leren. Informatie verwerven, beoordelen en gebruiken wordt meer en meer een levensvoorwaarde. Verworven kennis vervluchtigd en vaardigheden verouderen snel. Voorkomen moet worden dat de gemeente in aanpalende beleidsterreinen van 'educatie' (gezondheid, inkomen, veiligheid, welzijn) wordt geconfronteerd met de uitvalproblematiek in dezen.
- Het voorzien in kwalitatief goed (en kwantitatief voldoende) huisvesting voor onderwijs vergt de nodige investeringen en capaciteit, zodat niet alle knelpunten in één keer kunnen worden aangepakt. In het Integraal Huisvestingsplan dat jaarlijks geactualiseerd zal worden is hiervoor een fasering opgenomen.
- De nieuwe leerlingprognose (2007) voorspelt dat het aantal leerlingen sneller terugloopt dan was voorzien op basis van de prognose 2005. De prognose-2005 ging voor 2007 nog uit van 3954 leerlingen, terwijl er op de teldatum 177 leerlingen (4,5%) minder waren.

-
-
-
-
-
-
- Op basis van de prognose 2007 zal het aantal leerlingen de komende jaren nog verder afnemen. Dit zal tot gevolg hebben dat tijdelijke huisvestingsvoorzieningen kunnen worden afgebroken en dat er (meer) leegstand gaat ontstaan. In het IHP 2006 is reeds stil gestaan bij deze ontwikkeling. Vanuit het onderwijsveld is aangegeven dat leegstand vooral ook als kans gezien moet worden. Op deze manier kunnen scholen hun brede functie (in de wijk) ook fysiek waarmaken. De gevolgen van deze ontwikkelingen en de concrete kansen zullen met de scholen besproken worden. Hoewel de algemene trend is dat er een leerlingdaling plaatsvindt zijn er individuele scholen, waarbij de leerlingpopulatie wel stijgt.
 - Nieuwe mogelijkheden voor schaalvergroting van de bibliotheek worden verkend. In het bibliotheekvernieuwingsproces blijft voor de gemeente Ridderkerk de randvoorwaarde van budgettaire neutraliteit van kracht: het huidige dienstverleningsniveau wordt de komende jaren gecontinueerd tegen een gelijkblijvende prijs (exclusief inflatiecorrectie en loonontwikkeling). Daarnaast wordt de verdere ontwikkeling van de bibliotheek tot kennisbank gestimuleerd.

5. Programma Wonen en Leefomgeving

5.1 Algemeen

De tevredenheid van de inwoners wordt in hoge mate bepaald door de beleving van de eigen woonomgeving. Zij moeten zich thuis voelen in die eigen woonomgeving. Het karakter van Ridderkerk en de eigen sfeer van de wijken worden zoveel mogelijk gehandhaafd. Tussen de wijken liggen ruime groenbuffers die dat gevoel versterken.

Het woningaanbod stemmen wij zoveel als mogelijk af op de behoefte van uiteenlopende doelgroepen. Veel aandacht besteden wij aan de woon- en leefomgeving, in het bijzonder bij herstructurering.

Het woongenot wordt ook bepaald door de kwaliteit van het onderhoud van de directe leefomgeving. Het aanzien van de openbare ruimte neemt in kwaliteit toe wanneer burgers zich mede verantwoordelijk voelen voor een goed gebruik van de woonomgeving en bereid zijn daarin zelf te investeren. Daarom is een goed samenspel tussen burgers en gemeente belangrijk. Inspraak voor de burger over de wijze waarop de openbare ruimte wordt ingericht en beheerd en adequaat reageren op meldingen en verzoeken m.b.t. het onderhoud zijn hiervoor de instrumenten. Een (verdere versterking van een) goed functionerend wijkoverleg draagt daaraan in belangrijke mate bij.

Mede bepalend voor de kwaliteit van de leefomgeving zijn de milieumomstandigheden, de groen- en watervoorzieningen en de recreatieve mogelijkheden, zowel binnen de bebouwing als daarbuiten. De kwaliteit van de leefomgeving moet wel bewaakt worden. Het is daarom van belang dat de gestelde beleidsdoelen regelmatig geëvalueerd worden en dat regelgeving die aan deze kwaliteit bijdraagt nageleefd c.q. gehandhaafd wordt.

Samenhang in stedenbouw, architectuur en inrichting van openbare ruimte is essentieel. Het ervaren van de leefomgeving wordt steeds sterker beïnvloed door de verstedelijking om ons heen die gepaard gaat met een zekere aantasting van het milieu. Eisen van duurzaamheid zullen inrichting en structuur van de openbare ruimte in het belang van toekomstige generaties, voortdurend meebepalen.

Van belang is ook een adequate infrastructuur om zich te kunnen verplaatsen tussen woning, werk en voorzieningen, zoals winkels en ruimtes voor cultuur en ontspanning. Naast een ruim aanbod aan hoogwaardige voorzieningen in het centrum is een goed voorzieningenniveau op wijkniveau daarbij essentieel.

5.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 5 Woon en Leefomgeving

Kerdoelen	Effectindicator	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder	Proces	Project	Directie-programma
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Een gevarieerd aanbod van woningen voor alle doelgroepen.	Conform het Convenant met de Stadsregio in ieder geval 1600 nieuwe woningen opleveren tussen 1 januari 2005 en 1 januari 2010.	Nog nieuwe woningen realiseren op de volgende (herstructurerings)locaties: De 4jaargetijden De Noordhave Willaertslande (Leklaan) Het Bordes De 3 Rivieren Centrum Drievliet.	2009 Rivieroever Slikkerveer Rivieroever Bolnes Prima Bolnes (G. Maritzstraat eo) Van Riebeeckstraat Riederborgh Slikkerveer zuidoost Van Pelterrein Het Zand (Wozozo) 2010 rivieroever Bolnes Van Pelterrein 3e fase centrum Slikkerveer zuidoost Oostendam 2011 Het Zand.	16 Projectontwikkeling	Diverse bouwprojecten	x
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Voldoende aanbod van woningen voor de doelgroep, die is aangewezen op een bereikbare huurwoning.	Conform het Convenant met de Stadsregio en Woonvisie voor minimaal 6600 bereikbare huurwoningen in de voorraad zorg dragen op 1 januari 2010.	Realiseren van <u>nieuwe</u> bereikbare huurwoningen in de volgende projecten: de 4 Jaargetijden, De Noordhave, Prima Bolnes, Slikkerveer zuid-oost, De Riederborgh, het Zand (wozozo), centrum (zie voor tijdsverloop hierboven) nadere afspraken over ontwikkelingen in de bestaande voorraad maken met Woonvisie.	zie 2008	68 Financiering woningbouwcorporaties	Diverse bouwprojecten	x
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Samenhang in de wijk / buurt behouden dan wel verbeteren.	Elke wijk heeft vanaf 2008 elke 1x per 5 jaar een actueel Wijkontwikkelingsprogramma (Wop).	Vaststelling Wop Ridderkerk oost, west en centrum; herijking Wop Bolnes en Drievliet Het Zand.	2009 herijking Wop Slikkerveer; 2010 herijking Wop Rijsoord Oostendam 2011 herijking Wop Ridderkerk oost, west, centrum.	wijkgericht werken		
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	De kwaliteit van de buitenruimte in stand houden en waar mogelijk verbeteren.	Tevredenheidsscore over beheer openbare ruimte wordt door burgers minimaal gewaardeerd met een 7 (staat van de gemeente).	Ieder jaar: Schouwacties met bewoners in alle wijken aan de hand van in 2008 door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus.	Zie 2008	Wijkgericht werken		
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	De kwaliteit van de buitenruimte in stand houden en waar mogelijk verbeteren.	Tevredenheidsscore over beheer openbare ruimte wordt door burgers minimaal gewaardeerd met een 7 (staat van de gemeente).	Ieder jaar Jaarplannen per wijk opstellen en uitvoeren; uitvoering van project ondergrondse afvalinzameling 2008.	zie 2008, opstellen jaarplannen per wijk.	wijkgericht werken		
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	De waterkwantiteit en -kwaliteit verbeteren.	Tevredenheidsscore over beheer openbare ruimte wordt door burgers minimaal gewaardeerd met een 7 (staat van de gemeente).	2008 toevoegen oppervlaktewater in project Slikkerveer Zuid-oost, Donckse Velden 1e fase en Waalbos (voorbereiding); duurzame opvang hemelwater in overige nieuwe projecten; 2008 onderzoek naar kwaliteitsverbetering inlaatwater haven.	2009 toevoegen oppervlaktewater in project Slikkerveer Zuid-oost, Donckse Velden 1e fase en Waalbos (uitvoering); duurzame opvang hemelwater in overige nieuwe projecten; 2008 onderzoek naar kwaliteitsverbetering inlaatwater haven.		Diverse (bouw)projecten	
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	In stand houden en waar mogelijk verbeteren van het openbaar vervoer.	Stijging van het aantal openbaar vervoer reizigers van 6% tot 17 % in 2020 (afhankelijk van de tracékeuze, bron Stadsregio).	Uitwerking tracé Tramplus; Planologische procedure starten om aanleg tram plus mogelijk te maken; Bestemmingsplan slikkerveer Rivieroever vaststellen met bouwmogelijkheid wachtruimte waterbus.				x
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Opstellen visie op Ridderkerk 2010 - 2015	2008 - 2009 opstellen en vaststellen meerjarenontwikkelingsprogramma 2010 - 2015.					
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Goede, integrale (en tijdige) afweging in ruimtelijke functies.	Regelmatig, maar zeker eens in de 10 jaar, bestemmingsplannen herzien; zo min mogelijk ad hoc planologische procedures.	bestemmingsplannen vaststellen voor de rivieroever Bolnes en Slikkerveer, Crezeepolder en Donckse Velden.	bestemmingsplannen vaststellen voor 2009 Oostendam en Bolnes 2010 Landelijk Gebied West en Drievliet 2011 Het Zand en Gorzen.		x	x

5.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 5 Woon en Leefomgeving

Kerdoelen	Effectindicator	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder	Proces	Project	Directie-programma
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Bereikbaarheid parken en recreatiegebieden vergroten.	Vanuit iedere wijk zorgdragen voor goede ontsluitingen voor wandelaars en fietsers; goede koppeling van Reijerpark, Donckse Velden, Oosterpark, De Gorzen en Park De Noord voor fietsers / voetgangers.	Na realisering woningbouw (2009 2011) wandelpaden met bankjes realiseren langs het water van de Nieuwe Maas aanleg oversteekvoorzieningen over de Randweg naar aan te leggen 1e fase Donckse Velden.	-			
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Zorgen voor in standhouding en aanleg van buitenruimte voor de jeugd.	In 2010 is onderzocht of het mogelijk is 3% van de buitenruimte in de wijken in te vullen met speelplekken en de buitenruimte in de wijken kindvriendelijk te maken.	Aanleg verhard sport speelveld in Slikkerveer; Het stramien dat ontwikkeld is voor West gebruiken ter beoordeling van de andere wijken.	2009 - 2010 buurtsportlocatie realiseren in Het Zand Idem (stramien West).			Jeugd
Aantrekkelijke leefomgeving en voldoende en gevarieerd woningbestand.	Duurzame en veilige inrichting van wegen en verblijfsgebieden.	7,5% minder verkeersslachtoffers en 15% minder verkeersdoden in 2010 ten opzichte van het peiljaar 2002 (rijk en provincie).	Herinrichting 2e fase Rijksstraatweg; aanleg rotonde Rijksstraatweg/Noldijk; aanleg rotonde kruising Populierenlaan - Kastanjelaan afhankelijk van besluitvormingsproces Tram+.	-			

5.3 Bestaand beleid

Het bestaande beleid is in en voor Ridderkerk vastgelegd in de volgende nota's, notities en besluiten:

Stedelijke vernieuwing:	Nota Ridderkerk, voortvarend (2005); Wijkontwikkelingsplannen;
Ruimtelijke ordening:	Nota Ridderkerk, voortvarend(2005);
Volkshuisvesting:	Nota Ridderkerk, voortvarend (2005); Notitie Woningbouwlocaties;
Bouwgrondexploitatie:	Nota "De toekomst van het Grondbedrijf"(2003);
Milieubeleid en –beheer:	Milieuvisie 2006;
Vergunningverlening & Handhaving:	Handhavingbeleidsplan;
Welstand:	Welstandsnota (2004);
Waterhuishouding:	Notities 'Beheer en onderhoud' en 'Stedelijk water';
Riolering:	Gemeentelijk rioleringsplan 2008-2010 (GRP IV);
Afvalinzameling:	De uitvoering van het project afvalinzameling;
Wegen, straten en pleinen:	Nota Wegbeheer 1997;
Verkeer:	Er wordt gewerkt aan de actualisatie van het verkeersplan dat van 1995 dateert. De opzet van het plan is modulair. De modules zijn (met jaar van realisatie): Openbaar vervoer (2003), Verkeersveiligheid (2004); Bereikbaarheid (2004), Langzaam verkeer in (2005) en Parkeren (2008).
Groen- en wijkbeheer:	Kadernota Wijkgericht Werken (2004); Groenbeheernota (1992); Groenbeleidsstrategie (1994) en actieplan Hoofdgroenstructuur (1997); Nota Ridderkerk Poepschoon (2001); Bomenverordening (1996), (Herziene) bomenverordening (2005);
Begraafplaatsen:	Begraafplaatsverordening (2004).

5.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Nieuw beleid;
- Investerings 2008-2011.

5.4.1 Totale lasten en baten

Programma 5 Wonen en leefomgeving	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2006	2007 na wijz	2008	Begroting 2009	2010	2011
Lasten	-33.358.800	-31.829.100	-38.531.200	-37.007.600	-29.663.600	-27.742.800
Baten	19.293.700	16.705.100	23.612.300	22.381.700	15.143.300	13.180.700
Saldo voor bestemming	-14.065.100	-15.124.000	-14.918.900	-14.625.900	-14.520.300	-14.562.100
Toevoeging reserve	-196.400	-195.800	-183.900	-180.700	-177.200	-173.800
Onttrekking reserve	335.900	779.000	260.600	258.200	255.700	253.400
Totaal reserve mutaties	139.500	583.200	76.700	77.500	78.500	79.600
Saldo na bestemming	-13.925.600	-14.540.800	-14.842.200	-14.548.400	-14.441.800	-14.482.500

De fluctuaties in het meerjarenperspectief worden veroorzaakt door jaarlijkse schommelingen in de baten en lasten van de bouwgrondexploitaties (woningbouw en overige projecten).

5.4.2 Toelichting op nieuw beleid

Kwaliteitsverbetering Ridderkerk-centrum "oude deel"

In combinatie met gepland onderhoud wordt een kwaliteitsverbetering van de buitenruimte in het "oude deel" van het centrum uitgevoerd. Concreet betekent dit dat de verhardingen worden herbestraat en/of vervangen, het straatmeubilair en de openbare verlichting worden vervangen en de groenvoorzieningen worden verfraaid.

Op basis van een totaalinvestering van afgerond € 1,2 miljoen wordt dit bedrag de komende 3 jaar ingezet. De lasten hiervan zijn in de begroting vanaf 2010 opgenomen.

Reconstructie aansluiting Rijksstraatweg-Noldijk tot (mini)rotonde

Om een (mini)rotonde mogelijk te maken is in de begroting vanaf 2009 rekening gehouden met de lasten van een extra investering van € 2,5 ton.

Omdat de te maken rotonde een (indirect) positief effect heeft op de verkeerssituatie op de aantakende Noldijk, is het Waterschap verzocht een financiële bijdrage te leveren. Daarnaast zal bij de Stadsregio een verzoek worden gedaan tot bijdrage i.v.m. de relatie regionale fietsroutes. De hoogte van de mogelijke bijdrage is nog niet bekend.

Verenambachtseweg, doortrekken uitvoegstrook tot Handelsweg

Voor de realisatie van de uitvoegstrook is op bestuurlijk niveau (rapport Dronkers) door de Stadsregio een toezegging van een € 1 ton gedaan. De totale investering wordt geraamd op € 2 ton. Met de lasten van een netto-investering van € 1 ton is in de begroting vanaf 2009 rekening gehouden.

Restauratie toren Singelkerk

De kerkrentmeesters van de Singelkerk doen een aanvraag monumentenvergunning en een aanvraag om subsidie in het kader van de regeling Rijkssubsidiering wegwerken restauratieachterstanden. Omdat de toren eigendom van de gemeente is willen wij de restauratie hiervan direct mee laten nemen in de subsidieaanvraag. Uitgaande van een subsidietoekenning van 70% bedragen de kosten voor de gemeente

€ 40.000,--. In de begroting is met dit bedrag in 2008 rekening gehouden.

De restauratie van de toren behelst het vervangen van loodwerk, het vastleggen en vervangen van leiwerk, het oplossen van vochtproblemen en de reparatie van het stucwerk.

Ridderkerk hondenpoepvrij

De komende 2 jaar wordt extra ingezet op een aanscherping van de communicatie en de uitvoering van enkele eenvoudige maatregelen.

Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Naar verwachting treedt in de loop van 2008 de WABO in werking. Dit betekent dat onder meer gemeenten en provincies verplicht zijn om één omgevingsvergunning af te geven in plaats van een afzonderlijke bouw, milieu- en/of monumentenvergunningen. Deze ontwikkeling leidt tot lasten, met name op het gebied van ICT, digitalisering, communicatie, opleidingen, in- en externe voorlichting, ed. De kosten worden voorlopig geraamd op € 92.000,-- in 2008.

5.4.3 Investerings 2008-2011 programma 5 Wonen en leefomgeving

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Reconstructie Rijksstraatweg/Noldijk	105.792			
Herprof Rijksstraatweg (Voorweg-Noldijk)	200.000			
Herprof Rijksstraatweg (Voorweg-Noldijk) (bate)	-170.000			
Reconst kruispnt Populierenln/Kastanjeln	388.168			
Reconstr Rijkstrwg (Voorw-Verbindingwg)	105.000			
Verbeteren zicht VoetgangerOversteekP's	20.000			
Zoutoplosser ('01)		12.100		
Zoutstrooier Nido 90 40-36WALN G5		31.200		
Zoutstrooier Nido 90 40-36 WALN G6		31.200		
Zoutstrooier Nido 50 15-24 WALN G7		25.600		
3 stuks dijktrappen 2008	20.000			
3 stuks dijktrappen 2009		20.000		
3 stuks dijktrappen 2010			20.000	
3 stuks dijktrappen 2011				20.000
2 stuks houten bruggen 2008	40.000			
2 stuks houten bruggen 2009		40.000		
2 stuks houten bruggen 2010			40.000	
2 stuks houten bruggen 2011				40.000
RTC tunnelgemaal 76, Sportlaan				76.000
RTC tunnelgemaal 77 Benedenrijweg				57.400
VRI Vlietlaan-Vondellaan 2005	102.500			
VRI Vlietlaan-Rotterdamseweg	50.800			
Suppletiegemaal V05+persleiding Reyerprk		12.100		
Bouwkundige aanpassingen Hoofdstr.	17.623			
Uitbr milieuparkn05 betonbak+infrastr	315.693	17.300		
Milieuparken ondergr klapvloer+montage	111.400			
Mechan afvalverwijderng klepinstal07	224.814			
Mechanisering, systeem zijlader 2006	10.000			
aanpass Bedrijfster PC.Hoofdstraat 06-07	196.565			
Restafval ondergr betonbak+infra (kr)	747.886	34.300		
containerafzetterreinen	47.018			
Beperken wateroverlast	50.000			
Rev elektr Instal draingemaal Vredehof				17.900
Ruimen graven (00)	151.728			
Verv transporter Leiber P-134				22.500
Verv transporter Leiber P-136				18.500
Uitbreiding begraafplaats 2e fase grond			140.000	
Stimuleringsfonds Startersregeling 2008	565.000			
Wijkontwikkelingsplannen 2008	90.900			
Wijkontwikkelingsplannen 2009		90.900		
Wijkontwikkelingsplannen 2010			90.900	
Wijkontwikkelingsplannen 2011				90.900
Skatepark Sportlaan	59.200			
Speeielementen 2010			35.000	
Speeielementen 2011				45.000
Kunstgrasondergronden speelterreinen 09		12.000		
Kunstgrasondergronden speelterreinen 10			15.000	
Totaal	3.450.087	326.700	340.900	388.200

5.5 Trends en knelpunten programma 5 Wonen en leefomgeving

Er is een nieuw streekplan en regionaal structuurplan: Het Ruimtelijke Plan Regio Rotterdam (RR2020) is eind 2005 vastgesteld met aanwijzing van delen van de Polder Nieuw Reijerwaard en Bolnes –Zuid als (zoek-)locatie voor nieuwe bedrijfsterreinen. De gemeenteraad zal zich dienen uit te spreken of hij al dan niet bereid is het RR2020 uit te voeren. Inmiddels zijn er gesprekken op gang gekomen tussen stadsregio, Ridderkerk, LTO-Noord-Glaskracht en Freshworld met als doel alle belangen in kaart te brengen.

- De regelgeving op het gebied van de luchtkwaliteit blijft nog steeds aan verandering onderhevig. Ook de rekenprogramma's en daarbij behorende input aan achtergrondwaarden worden minimaal jaarlijks bijgesteld. Dit brengt bij de start van (woning-)projecten onduidelijkheid dan wel onzekerheid met zich mee voor het uiteindelijke resultaat en kan daarmee ook vertragend werken.
- Het komt regelmatig voor dat oppervlaktewatersystemen worden vervuild door invloeden van buitenaf. Overstorten uit de riolering en inspoeling van verontreinigingen zijn voorbeelden van oorzaken. Daarnaast ondervinden burgers regelmatig overlast door een te veel aan water in kruipruimte, kelder, tuin of op een pad.
Vergroten van recreatiemogelijkheden en natuurontwikkeling in en langs het water, alsmede oplossingen van knelpunten in het stedelijk gebied met de daarbij behorende middelen zijn gewenst in voorkomende gevallen noodzakelijk.
- Wetswijzigingen op het gebied van Ruimtelijke Ordening en inrichting zullen leiden tot aanpassing van werkprocessen en een zekere mate van deregulering. Zo is de Woningwet per 1 april 2007 gewijzigd, zal een belangrijke aanpassing van de Wet Ruimtelijke Ordening naar verwachting per 1 juli 2008 in werking treden en is inmiddels een aanvang gemaakt met de voorbereiding van de nieuwe omgevingsvergunning op grond van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht, die naar verwachting per 1 januari 2009 in werking treedt.
- In RR2020 is de Ridderster aangewezen als zoeklocatie voor de ontwikkeling van een bedrijventerrein voor de regionale behoefte. In opdracht van de Stadsregio zijn in een startnotitie de eerste contouren voor een ontwikkeling geschetst. De gemeente Ridderkerk heeft BVR, adviseurs stedelijke ontwikkeling, landschap en infrastructuur, gevraagd een second opinion te geven over de meest gewenste ontwikkeling van dit gebied. BVR levert daartoe een ontwikkelingsvisie 2020 voor de ridderster met afzonderlijke delen. De visie wordt onderbouwd vanuit de verschillende sectoren en heeft een beeldend karakter. Er wordt gebruik gemaakt van bestaande informatie, er wordt geen extra onderzoek verricht. Voor de meest actuele informatie worden interviews gehouden met Glaskracht, Stadsregio Rotterdam en Fresh World.

6. Programma Welzijn

6.1 Algemeen

Welzijn omvat alles dat belangrijk is voor het welbevinden van de inwoners van Ridderkerk. Het programma Welzijn heeft betrekking op de beleidsterreinen die zich afspelen buiten de terreinen onderwijs, zorg, werk en inkomen. Die komen in andere programma's terug. Welzijn is wel sterk verbonden met deze beleidsterreinen. Hier gaat het om kunst en cultuur, om sociaal culturele activiteiten en om sport. Het is belangrijk om voortdurend aandacht te hebben voor de integratie van minderheidsgroeperingen en het bevorderen van vrijwilligerswerk. Door te investeren in welzijn en sociale samenhang kan worden voorkomen dat mensen afhankelijk worden. Preventie is dan ook een sleutelbegrip.

De gemeente wil de kwaliteit van de Ridderkerkse gemeenschap en daarmee de mate van welbevinden vergroten waardoor bewoners niet alleen waardering hebben voor het voorzieningenniveau dat in de gemeente aanwezig is, maar het ook in maatschappelijk opzicht waarderen in Ridderkerk te wonen en samen onze lokale gemeenschap te vormen. Bij die samenleving horen ook de inwoners die recent of al wat langer geleden vanuit andere landen naar Ridderkerk zijn gekomen. Van deze nieuw- en oudkomers wordt verwacht dat zij zich inspanssen om hun inburgering tot een succes te maken.

De Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO) is per 1 januari 2007 van kracht geworden. De WMO maakt voor een belangrijk deel onderdeel uit van het Raadsprogramma Zorg. Een nadere toelichting op de ontwikkelingen rond de WMO wordt beschreven bij het raadsprogramma Zorg.

Het beleid op de welzijnsterreinen richt zich op alle burgers van de gemeente Ridderkerk met bijzondere aandacht voor achterstandsgroepen en kwetsbare groepen. Het gaat om burgers die onvoldoende deelnemen aan de samenleving of in een sociaal isolement verkeren. Daar waar nieuwe voorzieningen nodig zijn, wordt steeds de vraag gesteld of bestaande organisaties die kunnen aanbieden. Dit om een versnippering van het aanbod te voorkomen, een meer integrale werkwijze te bewerkstelligen en het aantal aanspreekpunten van de gemeente beperkt te houden. Specifieke voorzieningen zijn vanwege hun beperkte schaal kwetsbaar en relatief duurder.

Beleidsmatige afwegingen bij dit programma zullen steeds zijn: de mate waarin de voorzieningen bijdragen aan een integraal programma-aanbod op het bevorderen van sociale samenhang en het verbeteren van de kwaliteit van leven, participatie en preventie en het bieden van een vangnet voor de meest kwetsbare groepen.

Samengevat dient het beleid er in het algemeen op gericht te zijn dat tegen een redelijke prijs door middel van een gevarieerd aanbod bijgedragen wordt aan het welbevinden van de inwoners van Ridderkerk.

—
—
—
—
—

—
—
—
—
—

6.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 6 Welzijn

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder	Proces	Project	Directieprogramma
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Vrijwilligerswerk: in te vullen na vaststelling beleid.	Implementatie herijking vrijwilligerswerk, waarbij gezamenlijk wordt opgetrokken met de BAR-gemeenten.		15 Beleid	sub RAS	
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Er is een aanbod van activiteiten dat aansluit bij de wensen en behoeften van de Ridderkerkse jeugd (klanttevredenheid minimaal een 7).	Met ingang van 2007 is er voor het jongerenwerk 16+ olopend geld beschikbaar. Het tienerwerk 12-16 jaar en het jongerenwerk dienen een doorgaande lijn te zijn, 2007 en verder wordt benut om samenhang en verbinding te optimaliseren.	continueren		leder kind doet mee	Jeugd
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Er is een aanbod van activiteiten dat aansluit bij de wensen en behoeften van de Ridderkerkse jeugd (klanttevredenheid minimaal een 7).	16+ voorziening in elke wijk die daaraan behoefte heeft (huisvesting en inhoudelijk). In 2007 is gestart met jongerensozen in de wijken Drievliet, Bolnes, Centrum en Slikkerveen. In 2008 wordt de behoefte bepaald in de overige wijken.	De olopende middelen inzetten om het jongerenwerk 16+ uit te bouwen.		leder kind doet mee/geen kind zonder ruimte.	Jeugd
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Er is een aanbod van activiteiten dat aansluit bij de wensen en behoeften van de Ridderkerkse jeugd (klanttevredenheid minimaal een 7).	Besluitvorming over huisvesting multifunctioneel podium voor alle Ridderkerkse jongeren in 2007.	Realiseren huisvesting van multifunctioneel podium voor alle Ridderkerkse jongeren.		leder kind doet mee/geen kind zonder ruimte.	Jeugd
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Er is een aanbod van activiteiten dat aansluit bij de wensen en behoeften van de Ridderkerkse jeugd (klanttevredenheid minimaal een 7).	Het meerjarenplan sportbeleid is vastgesteld voor de periode 2005-2008. Het BOS beleid is hierin uitgewerkt en wordt ten uitvoering gebracht door SRS, Dynamiek en andere partners.	Evaluatie BOS beleid		leder kind doet mee	Jeugd
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Een representatieve groep jeugdigen uit de gehele leeftijdsgroep tussen 0-23 jaar denkt actief mee bij de ontwikkeling van beleid en activiteiten die hen aangaan.	Het jongerenwerk 16+ krijgt vorm en inhoud door jongerenparticipatie.			leder kind doet mee	Jeugd
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Educatie levert zowel een bijdrage aan de vorming als het vinden van een zinvolle vrije tijdsbesteding van jeugdigen.	Het bezoekersaantal van de bibliotheek voor wat betreft jeugdigen van 16 tot 18 jaar is in 2010 met 5% toegenomen ten opzichte van 2007.	Met ingang van 2007 is gratis lidmaatschap bibliotheek gerealiseerd voor jeugd van 16 tot 18 jaar.	continueren		Geen kind zonder ruimte	Jeugd
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	In 2011 is 100% van de oudkomers gehandhaafd. Van de nieuwkomers wordt 100% vanaf het ontstaan van hun inburgeringsplicht (meteen bij binnenkomst) gehandhaafd.	Implementeren van de Wet Inburgering: informeren van inburgeringsplichtigen, faciliteren van voorzieningen en handhaven van inburgeringsplichtigen.	continueren	regulier werkproces		
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Ridderkerk, in het bijzonder het Koningsplein, is een cultureel bruisend centrum met evenementen op het gebied van kunst, sport, cultuur, markten, feesten etc.	In 2008 wordt beleid vastgesteld.			sociale samenhang	Samen Leven
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Ridderkerk, in het bijzonder het Koningsplein, is een cultureel bruisend centrum met evenementen op het gebied van kunst, sport, cultuur, markten, feesten etc.	Verbeteren van de dienstverlening en ondersteuning aan organisatoren.			sociale samenhang	Samen Leven
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Inwoners waarderen de sociale samenhang met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Het percentage Ridderkerkers dat in een sociaal isolement verkeert, is minimaal 10% lager dan het landelijk gemiddelde.	Vóór eind 2008 de omvang van het probleem van sociaal isolement in beeld brengen en risicogroepen in kaart brengen (project RAS).			sub RAS	

6.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 6 Welzijn

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder	Proces	Project	Directie-programma
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Aantal Ridderkerkers dat voldoende beweegt vergroten.	Het percentage Ridderkerkers dat voldoet aan de norm voor bewegen (30 min bewegen per dag) is in 2009 10% hoger t.o.v. 2004.		De meerjarensubsidie afspraken met de SRS worden bijgesteld o.b.v. het bereikte resultaat (10% meer voldoet aan de norm bewegen)	regulier werkproces		
	Aantal Ridderkerkers dat voldoende beweegt vergroten.	Het percentage Ridderkerkers dat voldoet aan de norm voor bewegen (30 min bewegen per dag) is in 2009 10% hoger t.o.v. 2004.	N.a.v. onderzoek naar haalbaarheid openlucht zwembad: afhankelijk van afweging nieuw beleid.			Geen kind zonder ruimte	Jeugd
Versterken van de sociale samenhang en verbeteren van de kwaliteit van leven.	Aantal Ridderkerkers dat voldoende beweegt vergroten.	Per 2010 zijn er twee buurtsportlocaties gerealiseerd.		In samenhang met de vernieuwing Vlietplein en de nieuwbouw van de Sporthal wordt in principe in 2009 een buurtsportlocatie in Drievliet/Het Zand gerealiseerd.		Geen kind zonder ruimte	Jeugd
Het bieden van mogelijkheden voor permanente educatie voor volwassenen o.a. t.b.v. hun maatschappelijke participatie.	Burgers waarderen het voorzieningenaanbod met minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Instandhouden van voorzieningen voor sport, ontmoeting, recreatie, kunst en cultuur en volwasseneneducatie.	Reguliere subsidieafspraken bibliotheek, NME-centrum en andere instellingen.	continueren	8a Jaarlijkse subsidies.		

6.3 Bestand beleid

1. Verordening inzake de commissie Beeldende Kunst (1990);
2. Nota Volwassen worden in Ridderkerk (2006);
3. Algemene Subsidieverordening Ridderkerk (2006);
4. Nota Ouderenbeleid (2001);
5. Beleidskader Lokaal Sociaal Beleid (2004);
6. Kadernotitie Vrijwilligerswerkbeleid (2004);
7. Beleidsnotitie Ridderkerk Ingeburgerd (2007)
8. Verordening Wet Inburgering Gemeente Ridderkerk (2007)
9. Nota Sport, Spel en Bewegen (2004);
10. Raadsbesluit Productsubsiëring SWOR en Dynamiek (2004);
11. Kadernota WMO (2007)

6.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Nieuw beleid;
- Investerings 2008-2011.

6.4.1 Totale lasten en baten

Programma 6 Welzijn	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2006	Begroting				
		2007 na wijz	2008	2009	2010	2011
Lasten	-8.848.800	-8.690.800	-8.850.200	-9.276.300	-10.532.300	-9.440.000
Baten	1.215.800	1.331.800	829.800	941.300	1.214.800	765.800
Saldo voor bestemming	-7.633.000	-7.359.000	-8.020.400	-8.335.000	-9.317.500	-8.674.200
Toevoeging reserve	-48.800	-13.400	-12.800	-2.264.500	-109.400	-105.200
Onttrekking reserve	54.300	101.000	11.700	61.400	219.700	190.600
Totaal reserve mutaties	5.500	87.600	-1.100	-2.203.100	110.300	85.400
Saldo na bestemming	-7.627.500	-7.271.400	-8.021.500	-10.538.100	-9.207.200	-8.588.800

6.4.2 Toelichting op nieuw beleid

Openlucht zwembad en kunstgrasveld RVVH

Het college heeft het voornemen om via de SRS een openluchtzwembad te realiseren. Een direct gevolg van de uitbreiding van de ligweide is dat er een gecombineerd kunststoftraining/wedstrijd veld zal moeten worden aangelegd voor RVVH. Met een eerste indicatie van de extra kosten voor de gemeente is in de begroting vanaf 2010 rekening gehouden.

Verbouwingsplan WAC de Fuik

Dit verbouwingsplan moet er voor zorgen dat de uitstraling, de vindbaarheid, de bouwkundige staat en het gebruik van de Fuik als 'wijkvoorzieningscentrum' verbeterd. Deze wens is opgenomen in het WOP Drievliet / 't Zand (2002) en is ook een van de aanbevelingen van de werkgroep in het Plan van Aanpak Woonzorgzone Drievliet / 't Zand (2007). De lasten op basis van een investering van € 1 ton zijn in de begroting opgenomen vanaf 2009.

Aanpassen van de Klinker tot 16+ voorziening

De wijkactiviteiten zullen van wijkgebouw de Klinker overgebracht worden naar 'De Noordhave'. De vrijgekomen ruimte zal worden gebruikt om de jeugdactiviteiten voor de wijk Bolnes te faciliteren. Het huidige gebouw is verouderd en dient aangepast te worden aan deze activiteiten. Om de Klinker aan te passen tot een 16+ voorziening is er een verbouwing noodzakelijk. Naast verbouwing is er ook rekening gehouden met beheerskosten van de accommodatie. De lasten op basis van een investering van € 1 ton in de verbouwing en de beheerskosten zijn in de begroting opgenomen vanaf 2008.

Uitvoerend opbouwwerk

Een belangrijke gemeentelijke doelstelling is om de sociale samenhang in wijken te bevorderen en het isolement van kwetsbare individuen en groepen te voorkomen. De participatie van bewoners

moet worden gestimuleerd door activiteiten en projecten. Aangezien dit een uitvoerende taak is verdient het aanbeveling om dit uit te besteden aan het welzijnswerk. Om goed invulling te kunnen geven moet het aantal uren opbouwwerk worden uitgebreid zodat iedere wijk in Ridderkerk bediend kan worden. Dit sluit ook aan bij de evaluatie wijkbudgetten waarin wordt aangegeven dat de ondersteuning, begeleiding en facilitering dient te verbeteren. Per wijk moet maatwerk geleverd worden.

Subsidie wijkwerk

Hieronder vallen twee wensen. De eerste heeft betrekking op uitvoering van het Plan van Aanpak Woon-Zorg-Zone Bolnes: het project 'De Noordhave' naar een volwaardig 'wijkvoorzieningscentrum'. Er is een bedrijfsplan voor het centrum opgesteld waarin activiteiten worden beschreven die vanuit het beheer worden ondernomen om de betrokkenheid van bewoners bij de wijk / gemeente te vergroten. Het huisvesten van het filiaal van de bibliotheek in het centrum geeft een grote meerwaarde aan de accommodatie. Er wordt een drempelverlagende werking van verwacht. De exploitatieopzet is vergelijkbaar met die voor het 'wijkvoorzieningscentrum' in Slikkerveer.

Daarnaast is er een wens opgenomen voor het reeds lopende project "Bolnes bewust actief". Dit project bestaat uit twee hoofdelementen:

1. Coördinatie samenwerking externe partners in Bolnes

- Overlastgevende situaties verwijderen/beperken;
- Overlastbeleving beïnvloeden en overlast beperken/ verwijderen.

2. Contact tussen buurtbewoners initiëren en begeleiden

- Vertrouwen in buurt (en instanties) verstevigen;
- Sociaal woongenot verbeteren;
- Actiebereidheid bewoners stimuleren (participatiegraad): wijkoverleg, buurtpreventie, wijk-schouw wijkideeën en andere initiatieven.

Hierbij zijn alle (maatschappelijke) partners in de wijk betrokken, maar het project wordt getrokken vanuit samenlevingsopbouw.

Met de kosten van beide wensen is in de begroting vanaf 2008 rekening gehouden.

6.4.3 Investerings 2008-2011 programma 6 Welzijn

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Sportvloer de Beverbol	55.800			
LBK/FHV installatie Drievliet	36.700			
Buurtsportlocatie B bouw	105.000			
Buurtsportlocatie B installatie	30.000			
Buurtsportlocatie B inrichting	15.000			
Veld 7/ 10 Tennis, banen, gravel	48.000			
Grond sporthal Drievliet 2007		414.000		
Gebouw sporthal Drievliet 2007		2.250.000		
Installaties sporthal Drievliet 2007		500.000		
Inrichting sporthal Drievliet 2007		200.000		
Veld C: Voetbal trainingsveld algem gras		55.400		
Grond jeugdcentrum Drievliet		36.000		
Bouw jeugdcentrum Drievliet		170.000		
Inrichting jeugdcentrum Drievliet		30.000		
Stedelijk Jongerencentrum bouw		1.165.000		
Stedelijk Jongerencentrum grond		206.500		
Stedelijk Jongerencentrum installaties		155.000		
Stedelijk Jongerencentrum inrichting		445.000		
Totaal	290.500	5.626.900	0	0

6.5 Trends en knelpunten programma 6 Welzijn

- De gemeente wordt voortdurend geconfronteerd met nieuwe wetten. Ook in 2008 en verder zullen de gevolgen van ingrijpende wetten als m.n. de WMO de aandacht vragen. Met name

de visie die in de WMO is neergelegd heeft consequenties voor het gehele lokale welzijnsbeleid (vrijwilligersbeleid, ouderenbeleid, jeugdbeleid, zorg e.d.). Zie verder programma 7 Zorg.

- Met de filosofie van beleidsgestuurde contractfinanciering worden de verschillende verantwoordelijkheden tussen gemeenten en organisaties (maatschappelijk middenveld) steeds duidelijker. De gemeenten beperken zich vooral tot kaderstelling en het formuleren van doelstellingen. De organisaties geven aan welke bijdrage zij kunnen leveren aan het bereiken van die doelstellingen. Hierdoor ontstaat een betere samenwerking tussen partijen die er op gericht is het aanbod aan voorzieningen te versterken en/of de maatschappelijke waarde te verankeren. Voor de uitvoering sluit de gemeente contracten af met externe partners op basis van output gerelateerd aan de gemeentelijke doelen.
- De productafspraken die de gemeente met de professionele organisaties zoals de Stichting Dynamiek, de SRS en de SWOR maakt, leiden tot een steeds beter inzicht in welke activiteiten bijdragen aan de door de gemeente gestelde doelen. Ook wordt het beeld van de prijskwaliteit verhouding steeds beter. Hierdoor weet de raad beter wat hij kan verwachten voor het beschikbare budget en is de raad beter in staat te sturen op de door hem gewenste beleidsdoelstellingen. Momenteel wordt er gewerkt aan een jaarlijkse verantwoording op productniveau. De SRS zal in 2008 over het boekjaar 2007 haar verantwoording op productniveau bij de gemeente indienen.
- Woonzorgzones ontwikkelen zich steeds meer richting servicegerichte wijken, waarin voorzieningen op allerlei gebieden voor een bredere doelgroep dan ouderen beschikbaar en goed bereikbaar zijn.
- Het (om)bouwen van (bestaande) wijkaccommodaties tot laagdrempelige voorzieningen vraagt een investering op (ver)bouw en exploitatie. Om het voor een groot deel van de wijkbewoners aantrekkelijker te maken om een wijkvoorziening te bezoeken en zo elkaar te ontmoeten, is het nodig op beide zaken te investeren. Voor het wijkvoorzieningencentrum Slikkerveer en Bolnes is gekozen c.q. wordt voorgesteld te kiezen voor een verruiming van de openstelling met inzet van (professioneel) beheer. De beherende organisatie wordt opgedragen de wijk actief te benaderen.
- In 2007 zijn welzijnsorganisaties SWOR en Dynamiek een fusietraject gestart met als doel om te komen tot een fusie per 1 januari 2008.

7. Programma Zorg

7.1 Algemeen

De gemeente heeft een bijzondere taak in het bieden van zorg aan inwoners die aangewezen zijn op de zorg van anderen. Daarbij is het streven erop gericht mensen zo veel mogelijk in staat te stellen zelfstandig te functioneren.

Doelstelling van het programma Zorg is de zelfredzaamheid van burgers in Ridderkerk te vergroten. Dit moet er toe leiden dat 85% van de Ridderkerkers tevreden is over hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid en dat de toegang tot en het bereik van voorzieningen wordt vergroot.

Bij het programma Zorg gaat het om meerdere taakvelden.

Onder andere om het bieden van een financieel vangnet. Mensen die, tegen hun wil, niet (meer) in staat zijn een eigen inkomen te verwerven hebben recht op een uitkering. Daarnaast heeft de gemeente de mogelijkheid om voor de minima iets extra's te doen in het kader van de bijzondere bijstand¹.

Ook op het gebied van de (geestelijke) gezondheidszorg is er veel waar de gemeente (zijdelings) bij betrokken is. De plaatselijke overheid kan bijvoorbeeld bijdragen aan een uitnodigend vestigingsklimaat voor aanbieders op het hele terrein van de zorg, zoals huisartsen en zorginstellingen. De gemeente stimuleert en waardeert het vrijwilligerswerk, óók in de zorg. Mantelzorg heeft hierbij bijzondere aandacht.

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de zorg voor kinderen van 0 tot 19 jaar. Deze zorg wordt binnen de gemeente uitgevoerd door een thuiszorgorganisatie. De integratie tussen thuiszorgorganisaties en de GGD Rotterdam e.o. wordt via de gemeenschappelijke regeling van de GGD uitgewerkt. De uitkomst is een toename in de verantwoordelijkheid voor de jeugdgezondheidszorg.

Met het in werking treden van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) is veel veranderd in de wijze waarop zorg, welzijn en maatschappelijke dienstverlening zijn georganiseerd. In de WMO zijn delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, de hele Wet voorzieningen gehandicapten, de Welzijnswet en onderdelen van de Ziekenfondswet opgenomen. Deze wijzigingen hebben grote gevolgen voor burgers, (zorg)aanbieders, gemeenten en verzekeraars. Voor de gemeente Ridderkerk heeft dit een toename van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van de gezondheidszorg betekent en een toename van het financiële risico.

De WMO biedt de gemeente de mogelijkheid om de activiteiten op het terrein van welzijn en (gezondheids-) zorg beter op elkaar af te stemmen. Hiervoor is in 2007 een WMO Beleidsplan opgesteld, waaruit een aantal deelprojecten voortkomen.

In het kader van de WMO is de gemeente nu ook verantwoordelijk voor het aanbieden van huishoudelijke hulp aan mensen die (tijdelijk) niet in staat zijn zelf de zorg voor hun huishouden ter hand te nemen. Deze zorg wordt door meerdere aanbieders geleverd.

Bij de beleidsvorming rond de prestatievelden van de WMO wordt de gemeente geadviseerd door de WMO Adviesraad. In deze Adviesraad zijn de doelgroepen van alle prestatievelden vertegenwoordigd. Ook met de aanbieders van activiteiten op de prestatievelden van de WMO wordt actief samengewerkt in de voorbereiding en uitvoering van het beleid.

De stadsregio is verantwoordelijk voor de organisatie van de regionale jeugdzorg. Aan deze verantwoordelijkheid ligt de Wet op de Jeugdzorg (WJZ) ten grondslag. Op basis van deze wet heeft de stadsregio in overleg met de deelnemende gemeenten het Meerjarenbeleidskader jeugdzorg (2004 – 2007) ontwikkeld.

¹ De inspanningen die verricht worden om mensen uit de bijstand terug te leiden naar een baan vallen onder het programma "Werk en Economie"

De verantwoordelijkheden van gemeenten en de stadsregio in de keten van de jeugdzorg zijn complementair. De gemeente heeft daarbij vooral de taak om te zorgen voor de inbedding van de regionale jeugdzorg binnen de lokale zorgstructuur.

—
—
—
—
—

—
—
—
—
—

7.2 Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 7 Zorg

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder?	Proces	Project	Directie-programma
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	85% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7 (staat van de gemeente).	Minimaal 95% van de productafspraken met de GGD voor wat betreft de openbare gezondheidszorg is uitgevoerd.	Monitoren resultaten reguliere prestatieafspraken.	Monitoren resultaten reguliere prestatieafspraken.	gemeenschappelijke regeling		
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	85% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7 (staat van de gemeente).	70% van de hulpverleningstrajecten (AMW, Algemeen Maatschappelijk Werk, SMW, School Maatschappelijk Werk, sociaal juridische dienstverlening/Bureau Sociale Raadsliden en informatie en advies (meldpunt huiselijk geweld) is succesvol afgerond (dwz er is verbetering in de zelfredzaamheid en de zelfstandigheid van de cliënt).	Monitoren resultaten nieuwe prestatieafspraken (klanttevredenheid).	Monitoren resultaten nieuwe prestatieafspraken (klanttevredenheid).	regulier werkproces		
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Minimaal 95% van de productafspraken met de GGD voor wat betreft de jeugdgezondheidszorg is uitgevoerd.	Monitoren resultaten reguliere prestatieafspraken.	Monitoren resultaten reguliere prestatieafspraken.	gemeenschappelijke regeling		
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Er is een sluitende signalering en monitoring ontwikkeld, waardoor jeugdigen met risico's tot 23 jaar in beeld zijn.	Het Elektronisch Kinderdossier wordt landelijk ontwikkeld en ingevoerd voor nieuw geboren kinderen vanaf 1-1-2008. Financiering moet duidelijk worden m.b.t. invoering jeugdigen tot 19 jaar geboren voor 1-1-2008.			Geen kind in de knel	Jeugd
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Er is een sluitende signalering en monitoring ontwikkeld, waardoor jeugdigen met risico's tot 23 jaar in beeld zijn.	Het stadsregionaal gebruikte signaleringssysteem Multisignaal wordt ingevoerd in Ridderkerk in samenhang met de implementatie van een Centrum voor Jeugd en Gezin in Ridderkerk op basis van een regionale blauwdruk.	Implementatie van Centrum voor Jeugd en Gezin in Ridderkerk op basis van stadsregionale blauwdruk.		Geen kind in de knel	Jeugd
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Er is een sluitende signalering en monitoring ontwikkeld, waardoor jeugdigen met risico's tot 23 jaar in beeld zijn.	Risicosignalen bij jeugdigen worden nog onvoldoende vroegtijdig onderkend. Professionals en vrijwilligers die met jeugdigen werken krijgen toegang tot deskundigheidsbevordering om <i>vroegsignalering</i> te bevorderen.	Implementatie van Centrum voor Jeugd en Gezin in Ridderkerk op basis van stadsregionale blauwdruk.		Geen kind in de knel	Jeugd
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Er is een sluitende signalering en monitoring ontwikkeld, waardoor jeugdigen met risico's tot 23 jaar in beeld zijn.	Er is al een systeem van casuïstieke netwerken gecreëerd in Ridderkerk. Nu moet samenhang en verbinding gemaakt worden met een Centrum voor Jeugd en Gezin om de coördinatie van zorg te realiseren. Realisatie van Centrum voor Jeugd en Gezin in samenwerking met Barendrecht en Albrandswaard en met behulp van stadsregionale subsidie in 2008.	Implementatie van Centrum voor Jeugd en Gezin in Ridderkerk op basis van stadsregionale blauwdruk.		Geen kind in de knel. Sub RAS	Jeugd
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Per 2010 kan iedere jeugdige die zorg nodig heeft, gebruik maken van een passend zorgarrangement.	Voor jeugdigen en het gezin is er een samenhangend zorgaanbod beschikbaar dat past bij alle soorten risico's die jeugdigen en ouders bij de ontwikkeling kunnen tegenkomen door middel van coördinatie van zorg. Dit in samenhang met de implementatie van een Centrum voor Jeugd en Gezin in Ridderkerk op basis van een regionale blauwdruk.			Geen kind in de knel	Jeugd

7.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 7 Zorg

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder?	Proces	Project	Directie-programma
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Per 2010 kan iedere jeugdige die zorg nodig heeft, gebruik maken van een passend zorgarrangement.	Met de verschillende aanbieders van zorg worden afspraken gemaakt over aanbod en plaats m.b.t. taak en functie in een Centrum voor Jeugd en Gezin.			Geen kind in de knel	Jeugd
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Per 2010 kan iedere jeugdige die zorg nodig heeft, gebruik maken van een passend zorgarrangement.	Wethouder Van den Berg vertegenwoordigt in de Stadsregio het belang van de BAR gemeenten om wacht- en doorlooptijden in de jeugdzorg tot enkele weken te reduceren. Dit in relatie met het stadsregionale programma Ieder Kind Wint.			Geen kind in de knel	Jeugd
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Ouders krijgen ondersteuning op een wijze die aansluit bij hun behoeften en die van hun kinderen (Klanttevredenheid minimaal 7).	Opvoedingsondersteuning in stand houden en indien nodig versterken als onderdeel van een keten van hulp en ondersteuning. Samenhang aanbrengen met het Centrum voor Jeugd en Gezin.			Geen kind in de knel	Jeugd
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Ouders krijgen ondersteuning op een wijze die aansluit bij hun behoeften en die van hun kinderen (Klanttevredenheid minimaal 7).	Inventarisatie onder jeugdigen om inzicht te krijgen in vormen van ondersteuning die aansluit bij hun behoeften.	Implementatie van aanbod.		Geen kind in de knel	Jeugd
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Jeugdigen groeien op tot zelfstandige, zelfredzame burgers, die zich gesteund voelen om de verantwoordelijkheden te nemen die zij op dat moment aankunnen.	Ouders krijgen ondersteuning op een wijze die aansluit bij hun behoeften en die van hun kinderen (Klanttevredenheid minimaal 7).	Begeleiden van leerlingen die dreigen uit te vallen (spijbelaars).		regulier werkproces	Geen kind in de knel/Ieder kind doet mee	Jeugd
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer	85% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7.	Het aantal meldingen huiselijk geweld en opvolgingen neemt jaarlijks met 10% ten opzichte van het vorige jaar toe.	Meer bekendheid geven aan het meldpunt en afspraken maken met het meldpunt betreffende de opvolging.			huiselijk geweld	
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	85% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7.	De instroom in de uitkering (IOAW, IOAZ, WWB, Bbz) is in 2008 met 10% verminderd t.o.v. 2006.	De Work First werkwijze verder implementeren.		regulier werkproces		
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	85% van de Ridderkerkers waarderen hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid op minimaal een 7.	100% van de mensen in risicogroepen wordt jaarlijks gecontroleerd op onrechtmatig verstrekte uitkeringen.	Implementeren van Hoogwaardige Handhaving.		regulier werkproces	Hoogwaardige handhaving.	
Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Ieder die een beroep moet doen op maatschappelijke ondersteuning weet de weg naar voorzieningen te vinden (burgermonitor) en waardeert deze met minimaal een 7 --> invullen na evaluatie eind 2007 (incl. mantelzorg).	Inwoners van Ridderkerk die Huishoudelijke hulp nodig hebben, krijgen hetzij zorg in natura hetzij een PGB.	Afspraken maken met thuiszorgorganisaties over het leveren van thuiszorg.	Afspraken maken met thuiszorgorganisaties over het leveren van thuiszorg.	Wijzerplaats	WMO	
Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Ieder die een beroep moet doen op maatschappelijke ondersteuning weet de weg naar voorzieningen te vinden (burgermonitor) en waardeert deze met minimaal een 7 --> invullen na evaluatie eind 2007 (incl. mantelzorg).	Inwoners van Ridderkerk die een hulpmiddel nodig hebben, krijgen hetzij een hulpmiddel in natura hetzij een PGB.	Afspraken maken met leveranciers van hulpmiddelen over het leveren van hulpmiddelen.	Afspraken maken met leveranciers van hulpmiddelen over het leveren van hulpmiddelen.	Wijzerplaats	WMO	

7.2 (Vervolg) Doelen, effecten, prestatie-indicatoren en activiteiten programma 7 Zorg

Kerdoelen	Beoogd effect	Prestatie-indicator	Wat daarvoor doen in 2008	Wat daarvoor doen in 2009 en verder?	Proces	Project	Directie-programma
Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Volwaardige deelname van alle Ridderkerkers aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken.	95% van de WVG-aanvragen wordt binnen 8 weken afgehandeld.	Het verstrekken van vervoers- en/of woonvoorzieningen.		Regulier werkproces		
Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Volwaardige deelname van alle Ridderkerkers aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken.	In 2010 liggen er 4 plannen van aanpak voor woonzorgzones in Drievliet -Het Zand, Bolnes, Slikkerveer en Centrum/Oost/West.	De plannen voor Bolnes en Drievliet - Het Zand zijn afgerond.	De plannen voor Slikkerveer en Centrum/Oost/West zijn afgerond.		Woonzorgzones	
Ridderkerkers zo veel mogelijk in staat stellen om voor zichzelf te zorgen. Degenen die dat niet (meer) kunnen toegang verlenen tot de noodzakelijke voorzieningen en waar mogelijk ondersteunen.	Volwaardige deelname van alle Ridderkerkers aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken.	Het aantal meldingen bij het steunpunt mantelzorg neemt jaarlijks met 10% toe ten opzichte van het vorige jaar.	Meer bekendheid geven aan het meldpunt.			Steunpunt mantelzorg	WMO
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Volwaardige deelname van alle Ridderkerkers aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken.	In 2009 is het bereik van de maatregelen in het kader van het minimeleid gestegen met 10% t.o.v. 2006.	Meer bekendheid geven aan de maatregelen en vereenvoudigen van de procedures om van de maatregelen gebruik te maken.		regulier werkproces		
Ridderkerkers in staat stellen zelfstandig en zelfredzaam deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.	Volwaardige deelname van alle Ridderkerkers aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken.	In 2009 is het bereik van de maatregelen in het kader van het minimeleid gestegen met 10% t.o.v. 2006.		Actief opsporen van minima onder andere door koppeling van bestanden.	regulier werkproces		

7.3 Bestand beleid

Het bestaande zorgbeleid is in en voor Ridderkerk vastgelegd in de volgende nota's, notities, verordeningen en besluiten:

- Meerjarenbeleidskader Jeugdzorg, 2003 (stadsregio);
- Beleidskader Lokaal Sociaal Beleid, 2004;
- Nota Lokaal Gezondheidsbeleid, 2004;
- Nota WWB in Ridderkerk, 2004;
- Verordening Wet voorzieningen gehandicapten Gemeente Ridderkerk 2004;
- Samenwerkingsovereenkomst Algemeen Maatschappelijk Werk 2005;
- Kadernota WMO (in wording).

7.4 Wat mag het kosten

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Nieuw beleid;
- Investerings 2008-2011.

7.4.1 Totale lasten en baten

Programma 6 Welzijn	Voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2006	Begroting				
		2007 na wijz	2008	2009	2010	2011
Lasten	-14.558.100	-23.026.000	-24.070.300	-24.089.600	-24.061.400	-24.099.100
Baten	8.783.300	13.192.300	13.585.700	13.596.400	13.601.000	13.601.000
Saldo voor bestemming	-5.774.800	-9.833.700	-10.484.600	-10.493.200	-10.460.400	-10.498.100
Toevoeging reserve	-4.800	0	-800	-1.400	-1.400	-1.500
Onttrekking reserve	99.000	50.000	0	0	0	0
Totaal reserve mutaties	94.200	50.000	-800	-1.400	-1.400	-1.500
Saldo na bestemming	-5.680.600	-9.783.700	-10.485.400	-10.494.600	-10.461.800	-10.499.600

7.4.2 Toelichting op nieuw beleid

Woningaanpassingen

In samenwerking met Woonvisie wordt de komende 4 jaar een investeringsbedrag van in totaal € 1 miljoen uitgetrokken voor de aanpassing van woningcomplexen (WVG-proof maken). Met de lasten van deze investering is in de begroting vanaf 2008 rekening gehouden.

In overleg met Woonvisie zal zowel in de pers als in een gerichte mailing aan de bewoners van de betreffende complexen uitgebreid aandacht geschonken worden aan de genoemde projecten, de planning rondom de uitvoering, etc.

Armoedebestrijding

Ter uitvoering van het armoedebeleid is in de begroting vanaf 2008 rekening gehouden met lasten voor:

- Preventie lessen omgaan met geld/schulden jongeren;
- Verruiming kortingstarief maaltijden ouderen (extra lasten vanaf 2008);
- Noodfonds (extra lasten vanaf 2008);
- Formulieren Brigade;
- Computerproject (extra lasten vanaf 2008);
- Onderzoek inkomenspositie minima (extra lasten vanaf 2009/1 keer per 2 jaar);
- Sociaal Raadslieden Werk (voorlopig extra lasten in 2008 en 2009 daarna evalueren).

7.4.3 Investerings 2008-2011 programma 7 Zorg

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Geen				
Totaal	0	0	0	0

7.5 Trends en knelpunten programma 7 Zorg

- De invoering van de WMO is zeer ingrijpend voor gemeenten. Financieel, maar ook beleidsmatig. De prestatievelden binnen de WMO bestrijken een breed terrein en hebben gevolgen voor het gehele lokale welzijnsbeleid (vrijwilligersbeleid, ouderenbeleid, jeugdbeleid, zorg e.d.)
- De komst van de WMO is een kans om een sociale infrastructuur in te richten volgens de basisfilosofie van de wet. Gemeente, burgers en maatschappelijk middenveld) trekken samen op bij het invulling geven aan de 9 prestatievelden van de WMO, Dit heeft bijgedragen aan een breed gedragen visie *en* integraal lokaal beleid t.b.v. de WMO. Op basis van de invulling van de prestatievelden zal de samenhang tussen de beleidsvelden uitgewerkt worden. Ook zal bepaald moeten worden welke activiteiten er (nog) gedaan moeten worden om de resultaten op de prestatievelden daadwerkelijk te kunnen behalen. Ook zal een verantwoordingssystematiek moeten worden uitgewerkt zodat conform de regeling maatschappelijke ondersteuning verantwoord kan worden.
- In 2008 zal, in het kader van het samenwerking met de gemeente Albrandswaard, de uitvoering van de back-office taken van de WMO voor de gemeente Albrandswaard plaatsvinden in de Wijzerplaats en het Samenwerkingsverband Sociale Zaken.
- Het minimabeleid wordt geïntensiveerd door middel van een beter bereik van de doelgroep en de voorzieningen.
- Lokaal gezondheidsbeleid krijgt steeds meer een eigen plek binnen het gemeentelijke beleid. Vanuit dit thema wordt facetbeleid ontwikkeld op diverse andere beleidsterreinen. Door de verdergaande ontwikkelingen m.b.t. gezondheidsthema's die op landelijk niveau worden aangestuurd (overgewicht, legionellapreventie), zien we een verdergaande uitbreiding en intensivering van de productontwikkeling van de GGD Rotterdam-Rijnmond. De fusie van de GGD Rotterdam e.o. met de GGD Nieuwe Waterweg-Noord heeft hier mede een rol in gespeeld.
- Wat betreft de jeugdgezondheidszorg wordt gestreefd naar een verdergaande professionalisering van de productieafspraken met de instellingen.

8. Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

8.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de algemene dekkingsmiddelen nader toegelicht. Dit zijn met name inkomsten die niet specifiek toe te rekenen zijn aan een bepaald programma, maar waarmee uiteindelijk de saldi van de programma's 1 t/m 7 kunnen worden gedekt. De belangrijkste vrij besteedbare inkomstenbronnen van de gemeente zijn de algemene uitkering en de lokale heffingen.

Omdat dit hoofdstuk een verzamelfunctie heeft van financiële posten zijn hier geen effecten en doelen aan geknoopt. Beleidsbeslissingen aangaande producten die binnen dit hoofdstuk zijn verzameld, zijn op andere plaatsen in de programmabegroting uitgewerkt. Het gaat hier om de paragrafen lokale heffingen (m.n. belastingen), financiering (algemene uitkering en inzet dekkingsmiddelen) en bedrijfsvoering.

8.2 Bestaand beleid

- Verordening Onroerende Zaakbelasting (wordt jaarlijks vastgesteld).
- Verordening Precariobelasting (wordt jaarlijks vastgesteld).
- Verordening Hondenbelasting (wordt jaarlijks vastgesteld).
- Verordening Baatbelasting (vastgesteld op 16 december 1996).
- Kadernota 2004; vastgesteld op 22/23 juni 2004.
- Begroting 2004; vastgesteld op 12 november 2003.
- Financiële Verordening (1ste wijziging: aanpassing afschrijvingsbeleid vastgesteld op 19 december 2005).
- Nota reserves en voorzieningen deel I; vastgesteld op 29 maart 2004.
- Nota reserves en voorzieningen deel II; vastgesteld op 22 juni 2004.
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- Gemeentewet.

8.3 Financiële consequenties

In dit onderdeel worden de financiële consequenties op een rij gezet van:

- Totale lasten en baten en mutaties in reserves;
- Nieuw beleid;
- Investerings 2008-2011.

8.3.1 Totale lasten en baten

Financiering en Alg.dekkingsmiddelen	voordeel + / nadeel -					
	Rekening 2006	2007 na wijz	2008	Begroting 2009	2010	2011
<u>Lokale heffingen</u>						
Lasten	-636.900	-638.200	-522.900	-511.500	-509.900	-510.600
Baten	6.054.800	6.005.500	6.251.100	6.359.700	6.570.000	6.679.200
<u>Algemene uitkeringen</u>						
Lasten	-200	-2.100	-2.300	-2.300	-2.300	-2.300
Baten	30.298.400	35.728.300	38.098.300	38.631.700	39.236.400	39.802.900
<u>Dividend</u>						
Lasten	-2.213.300	0				
Baten	12.163.600	3.146.400	1.803.300	2.123.300	1.803.300	1.803.300
<u>Financiering</u>						
Lasten	-255.600	-196.200	-171.500	-128.000	-91.100	-90.100
Baten	2.808.600	2.991.800	3.476.400	3.102.600	2.829.700	2.612.100
<u>Saldo BCF</u>						
Lasten	-217.700	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
<u>Onvoorzien</u>						
Lasten	0	-105.800	-461.900	-462.800	-116.200	-117.600
Baten	0	0	0	0	0	0
<u>Stelposten</u>						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0	0
<u>Alg. kosten</u>						
Lasten	-880.000	-680.900	-757.200	-689.800	-637.700	-621.600
Baten	61.300	41.000	41.200	41.200	41.200	41.200
<u>Kostenplaatsen</u>						
Lasten	-29.000	-1.535.200	88.000	181.400	494.200	485.800
Baten	89.000	346.600	13.200	22.200	22.100	22.400
Saldo voor bestemming	47.243.000	45.101.200	47.855.700	48.667.700	49.639.700	50.104.700
Toevoeging reserve	-3.331.300	-2.196.400	-2.256.100	-2.368.900	-2.076.400	-2.154.800
Onttrekking reserve	4.481.200	5.312.900	5.748.100	7.159.000	3.560.300	2.652.500
Totaal reserve mutaties	1.149.900	3.116.500	3.492.000	4.790.100	1.483.900	497.700
Saldo na bestemming	48.392.900	48.217.700	51.347.700	53.457.800	51.123.600	50.602.400

8.3.2 Toelichting op nieuw beleid

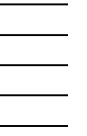
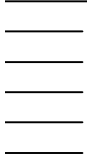
Onvoorziene uitgaven

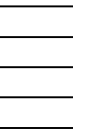
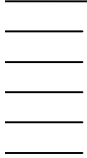
De post voor onvoorziene uitgaven is in de begroting voor de komende jaren verhoogd met € 350.000,-. Dit bedrag wordt gedekt uit een aanpassing van rentetoevoeging aan de vrije reserve (de toevoeging van rente aan het Strategisch InvesteringsBudget/SIB blijft ongewijzigd).

Benadrukt wordt dat de post voor onvoorziene uitgaven puur bedoeld is voor incidentele lasten. Structurele lasten kunnen hier niet mee afgedekt worden.

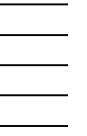
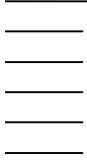
8.3.3 Investerings 2008-2010 Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

Omschrijving	2008	2009	2010	2011
Digitaal groenbeheersysteem		16.600		
Kaartsysteem (software)		17.000		
Aanpassing aan ARBO-eisen		10.700		
46-BB-KT Peugeot partner(vh VH-68-VD)		24.000		
Landrover P93 48-VG-JB		34.500		
Peugeot partner P142 07-BB-PG		19.500		
Peugeot Partner 02 tw VV-82-PBDaihatsu		31.500		
46-BB-KR (vh VB-VS-91 Toyota)Mitsubishi		0	26.100	
Transporter, Toyota Dyna tw VH-66-GX		0	31.500	
Peugeot Partner veegauto 02 tw VD-BL-12		22.000		
Theodoliet 2007		22.600		
Meetbus 31-bb-xt tw vd-zl-66 2008		18.700		
Verv Peugeot veegauto 23-BP-XF				33.000
Verv Toyota Dyna 30-BB-KB			32.000	
Cirkel-maaier , Ransomes 960 P25	58.000			
Cirkel-maaier , Ransomes 960 P39	58.000			
Snoeihoutversnipperaer 327 Z -gesplitst	17.900			
Snoeihoutversnipperaer 431 ZS-gesplitst	22.000			
Automatiseringspakket SDV	334.000			
AO plotter L&V 2009		19.000		
Vervanging telefooncentrale	500.000			
Update MS-office/Windows	128.500			
Vervangen firewall 2009		65.000		
vervanging PC's en beeldschermen	420.000			
Invoering en koppeling basisregistratie	225.000			
Ontsl.gegev.door dig.kennisyst.en GIS	265.000	15.000		
Verv netwerk 2011				330.000
Verv workflowmanagement				250.000
Netwerkcomponenten 2011				55.000
Upgrade Oracle licenties 2011				100.000
Verv HP san/server/Ntserver 2011				500.000
Backup en opslagcap. ICT-infrastru				75.000
Totaal	2.028.400	316.100	89.600	1.343.000

PARAGRAFEN

9. Paragraaf Lokale Heffingen

9.1 Inleiding

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffing waarvan de besteding is gebonden (niet vrij aanwendbaar, bijv. afvalstoffenheffing, rioolrechten, leges) en op de heffing waarvan de besteding niet gebonden is (vrij aanwendbaar, bijv. onroerende-zaakbelastingen (OZB), hondenbelasting, precariobelasting).

In deze paragraaf treft u informatie aan over de geraamde lokale heffingen en kostendekkendheid van gebonden heffingen, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, een berekening van de tarieven, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk.

Doorlichting beleid Belastingen, leges en retributies

In deze paragraaf is rekening gehouden met toepassing van de principes van kostentoerekening zoals in de doorlichting van het beleid voor Belastingen, leges en retributies is verwoord. Deze principes zijn gebaseerd op de Handreiking kostentoerekening leges en retributies van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Waar relevant zijn in de paragraaf kostprijsberekeningen van tarieven opgenomen gebaseerd op de principes van de Handreiking. Definitieve vaststelling van de tarieven gebeurt in de raadsvergadering van 14 december 2007 waarin de belastingverordeningen aan de orde komen.

De belangrijkste voorgestelde wijziging voor het beleid betreft de kostentoerekening en in mindere mate deregulering.

Kostentoerekening

Voor de berekening van de kostendekkende tarieven mogen alleen de directe kosten van de dienst worden meegenomen en de overhead die in min of meer rechtstreeks verband met de dienstverlening staat. Overhead en beleidsvoorbereiding die nodig zijn voor de algemene beleidsafweging door het gemeentebestuur zijn dan activiteiten die niet in rechtstreeks verband met de dienstverlening staan. In de bepaling van de in de tarieven te verrekenen kosten zijn deze elementen dan ook uitgezonderd.

Alle compensabele BTW van de voor het begrotingsjaar geraamde kosten voor de desbetreffende dienst mag in de tariefberekening betrokken worden. Tot nog toe is de compensabele BTW beperkt tot het bedrag dat in 2003 is berekend, het jaar van invoering van het BTW-compensatiefonds.

Door de toegenomen kosten is de compensabele BTW in de afgelopen jaren meer dan verdubbeld. Bovendien wordt de BTW alleen meegenomen voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing, terwijl ook voor de overige leges de compensabele BTW mag worden toegerekend.

In de berekening van de tarieven voor 2008 is uitgegaan van een budgettair neutraal effect van de wijzigingen in de kostentoerekening. De hogere bedragen die aan BTW mogen worden toegerekend zijn niet meer dan wat aan overhead minder kan worden toegerekend. Indien alle compensabele BTW in de berekening van de tarieven wordt betrokken ontstaan extra inkomsten. Het is een politieke keuze of deze extra inkomsten ook van de burger gevraagd moeten worden.

Deregulering

Een van de activiteiten van deregulering is om verordeningen van de gemeente door te nemen op overbodige of om andere redenen af te schaffen of te vereenvoudigen bepalingen. Zo is de Algemene plaatselijke verordening tegen het licht gehouden. Dat heeft tot vereenvoudiging van de regelgeving rond vergunningen geleid. Wanneer een activiteit onder de nieuwe APV niet langer vergunningplichtig is dient ook de Legesverordening voor dat aspect aangepast te worden.

Verder is nagegaan welke diensten die in de Legesverordening genoemd zijn wat verder van het profijtbeginsel vandaan liggen en voortaan kostenloos verstrekt kunnen worden. Het betreft hier een aanscherping van het eerder genomen raadsbesluit dat voor bestuursstukken geen financiële drempel mag bestaan en om die reden voor beleidsnota's een maximum tarief van €10,- is vastgesteld. Veel van deze bestuursstukken (zoals beleidsnota's, begroting, rekening, raadsvoorstellen en raadsnotulen) worden inmiddels via de website van de gemeente beschikbaar gesteld. Wij stellen daarom voor de papieren versie van de bestuursstukken kostenloos beschikbaar te stellen. Het verlies aan inkomsten is zeer beperkt (ongeveer €2.000,-).

9.2 Overzicht geraamde belastingen en lokale heffingen

Hieronder treft u een totaal overzicht aan van in de begroting geraamde opbrengsten van de ongebonden heffingen en de gebonden heffingen. Voor de gebonden heffingen zijn ook de kosten van de dienstverlening en het dekkingspercentage opgenomen. De gebonden heffingen zijn wettelijk gehouden aan de norm van maximaal 100% kostendekkendheid incl. toe te rekenen compensabele BTW en mutaties in reserves.

Ongebonden heffingen	2007	2008	2009	2010	2011
Hoofdstuk 8 Financiering en alg. dekkingsmiddelen					
Onroerende-zaakbelastingen	5.679.200	5.679.200	5.809.100	5.943.800	6.110.400
Hondenbelasting	167.700	184.700	186.100	186.900	187.900
Precariobelasting	76.000	70.200	70.200	70.200	70.200
Baatbelasting	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600
Parkeerbelasting/-boetes	467.400	389.200	389.200	389.200	389.200

Gebonden heffingen	2007	2008	%	2009	2010	2011
Programma 1						
Marktgelden	44.100	44.200	86,7	44.100	44.000	44.000
Kosten markt	-44.500	-51.000		-51.300	-51.000	-50.900
Haven- en kadegelden	1100	1.100	100,0	1.100	1.100	1.100
Kosten haven- en kadegelden	-1100	-1.100		-1.100	-1.100	-1.100
Programma 3						
Leges Gem.servicecentrum	592.500	707.600	99,4	707.600	707.600	707.600
Kosten Gem.servicecentrum	-607.900	-712.000		-696.600	-700.200	-679.100
Programma 5						
Afvalstoffenheffing	5.445.500	5.902.000	99,9	6.167.900	6.164.100	6.143.500
Kosten afval	-5.446.000	-5.908.100		-6.173.700	-6.169.600	-6.150.200
Rioolrechten	2.922.300	3.249.700	99,9	3.326.200	3.380.100	3.390.500
Kosten riolering en gemalen	-2.925.200	-3.253.600		-3.329.200	-3.383.000	-3.390.300
Leges Bouwregelgeving, APV	936.900	967.800	91,2	967.800	967.800	967.800
Kosten Bouwregelgeving, APV	-1.297.700	-1.060.900		-1.032.200	-1.023.900	-1.027.500
Lijkbezorgingsrechten	463.600	493.400	50,2	521.100	526.700	547.300
Kosten expl. begraafplaatsen	-769.200	-982.700		-981.700	-989.900	-993.200

—
—
—
—
—

—
—
—
—
—

9.3 Beleidskader en beleidsontwikkelingen

Beleidsprogramma

In het beleidsprogramma 2006 – 2010 is als uitgangspunt opgenomen dat de lokale lasten niet meer dan trendmatig stijgen en dat voor dienstverlening kostendeckende tarieven worden gerekend. Het inflatiepercentage voor de belastingen, leges en retributies is voor de begroting 2008 berekend op 3,1% incl. nacalculatie over 2007.

Maximering tarieven OZB

De tariefstijging van de OZB is gebonden aan wettelijke beperkingen. Er zijn zgn. drempeltarieven ingevoerd. Een gemeente die lagere tarieven heeft mag tot de drempeltarieven verhogen. Een gemeente die hogere tarieven heeft mag de *opbrengst* OZB laten stijgen met maximaal de inflatie + areaaluitbreiding. Een gemeente die een hogere stijging wil moet hiervoor ontheffing vragen bij de provincie. In elk geval geldt als toetsingscriteria een niet sluitende meerjarenbegroting en maximale kostendeckendheid van de overige heffingen.

In het Bestuursakkoord Rijk-Gemeenten 2007 is afgesproken dat de maximering van de tarieven OZB weer wordt losgelaten. Wel wordt er een 'macronorm' ingevoerd waarbij het Rijk nagaat of de tariefontwikkeling van het collectief van de gemeenten binnen de perken blijft. Het voornemen om de maximering op te heffen moet nog in het parlement behandeld worden.

De drempeltarieven voor 2008 zijn € 2,41 voor woningen eigenaren, € 2,49 voor niet-woningen gebruikers en € 3,09 voor niet-woningen eigenaren. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de verwachte waardestijging na hertaxatie. In de junicirculaire Gemeentefonds 2006 wordt deze waardestijging landelijk geschat op 7,5% voor woningen en 4% voor niet-woningen. De inflatiecorrectie voor de opbrengst OZB is door het Rijk bepaald op maximaal 3,3%.

Het tarief van Ridderkerk voor niet-woningen gebruikers ligt boven het drempeltarief. De overige tarieven liggen er onder. Er is dus ruimte voor een beperkte reële verhoging van de OZB. Wij zien overigens geen aanleiding om u een dergelijke verhoging voor te stellen.

Uitgangspunten voor de begroting 2008-2011

De tarieven voor publiekrechtelijke heffingen stijgen voor 2008 t.o.v. 2007 met het inflatiepercentage. Inclusief nacalculatie van het inflatiepercentage voor de begroting 2007 komt de stijging in 2008 uit op 3,1%. Voor afvalstoffenheffing, riolrechten en leges geldt het uitgangspunt dat deze kostendeckend moeten zijn.

Enkele tarieven zijn afgerond zodat deze deelbaar zijn door twaalf. Dat is nodig als de aanslag niet op 1 januari valt maar per de eerste van een andere maand in het begrotingsjaar.

Gemeentelijke watertaken

Met ingang van 2008 treedt een wetwijziging in werking over gemeentelijke watertaken waarin de wettelijke verbreding van het riolrecht en het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) wordt geregeld. Daarnaast ontstaat voor gemeenten een wettelijke zorgplicht voor het voorkomen en/of beperken van structureel nadelige gevolgen voor de grondwaterstand. Met de verbrede heffing kunnen gemeenten maatregelen bekostigen die in het kader van deze verbrede zorgplichten genomen moeten worden. Voor de wijziging van het huidige riolrecht komt een overgangstermijn van 2 jaar. Omdat de beleidsvoorbereiding voor de uitvoering van de nieuwe zorgplicht enige tijd zal vergen zal in elk geval in 2008 nog van het bestaande riolrecht gebruik gemaakt worden.

9.4 Tarieven 2008

Onroerende zaakbelastingen (ozb)

De opbrengst OZB wordt bepaald door het aantal eenheden economische waarde van € 2.500,-- per 1 januari van een begrotingsjaar te vermenigvuldigen met het belastingtarief per eenheid. Periodiek wordt door hertaxatie de economische waarde van de onroerende zaken in de gemeente geactualiseerd. Het resultaat is een nieuw aantal waarde-eenheden per nieuwe peildatum.

Met ingang van 2008 geldt dat jaarlijks de economische waarde van de onroerende zaken in de gemeente geactualiseerd moet worden. Een stijging van de waarde ten opzichte van de vorige peildatum (van 1-1-2005 naar 1-1-2007) mag niet tot hogere inkomsten leiden en moet dus gecompenseerd worden door een verlaging van de OZB-tarieven.

Stel dat het aantal waarde-eenheden op de oude peildatum 500.000 is en het tarief per eenheid €5,50. De opbrengst is $500.000 \times €5,50 = €2.750.000,-$. Het aantal waarde-eenheden per nieuwe peildatum is $500.000 + 10\% = 550.000$. Het tarief wordt dan $€5,50 : 110\% = €5,00$. De opbrengst blijft zo gelijk: $550.000 \times €5,-$ is $€2.750.000,-$.

De raming in de begroting 2008 is nog gebaseerd op de het aantal waarde-eenheden per oude peildatum. De uitkomsten van de hertaxatie voor de begroting 2008 zijn nog niet bekend, zodat nog met de vastgestelde tarieven van 2007 gerekend moet worden. In ons voorstel om de verordening OZB 2008 vast te stellen (aan u aan te bieden voor de raadsvergadering van 13 december 2007) zullen wij de tarieven omrekenen zoals hiervoor aangegeven.

Voor de OZB-tarieven geldt dat deze worden verhoogd met de inflatie van 3,1%. Dat geeft de volgende tarieven.

OZB	2007	2008	drempeltarief	maximumtarief
Eigenaren woningen	€2,07	€2,13	€2,41	€6,83
Gebruikers niet-woningen	€3,18	€3,27	€2,49	€6,90
Eigenaren niet-woningen	€3,97	€4,09	€3,09	€8,56

De geraamde opbrengst in de begroting 2008 is gebaseerd op de trendmatige stijging van 3,1% vermeerderd met autonome groei door nieuwbouw en verbouwingen.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing dient ter bestrijding van de kosten van het inzamelen en verwerken van het huishoudelijk afval. In het kader van de 'vervuiler betaald' is er een tariefdifferentiatie tussen één-persoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. In onderstaande tabel zijn de vastgestelde tarieven voor 2007 opgenomen en de berekende tarieven voor 2008 en volgende jaren.

Afvalstoffenheffing	2007	2008	2009	2010	2011
Eenpersoonshuishouden	€214,32	€236,88	€243,96	€233,16	€229,92
Meerpersoonshuishouden	€297,72	€328,92	€338,88	€323,88	€319,32
Minicontainer	€98,04	€108,36	€111,48	€106,56	€105,00
Kostendekkendheid	96,2%	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%

In de begroting 2007-2010 was voor de afvalstoffenheffing voor 2008 een tarief eenpersoonshuishouden berekend van €234,72. Gecorrigeerd voor inflatie (3,1%) komt dit tarief uit op €241,92. Het voor de begroting 2008-2011 berekende tarief eenpersoonshuishouden komt echter 2% lager uit.

Overigens, ten opzichte van 2007 is er sprake van een verhoging van het tarief. Zoals in de begroting 2007 al is toegelicht hangt deze toename samen met het vervallen van dividend van de NV Afvalverwerking Rijnmond.

De in de afvalstoffenheffing te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

omschrijving	2007	2008	%	2009	2010	2011
Totaal kosten Afvalinzameling etc.	5.787.400	5.935.000		6.125.400	6.046.300	6.026.900
bij: kwijtschelding/oninbaar	130.000	154.400		154.600	154.600	154.600
bij: compensabele BTW bestaand	374.100	374.100		374.100	374.100	374.100
bij: compensabele BTW extra		148.400		223.400	298.400	298.400
af: aanwending egalisatievoorziening	- 140.100	- 332.000		- 332.000	- 332.000	- 332.000
af: correctie overhead bestaand	- 225.000	- 150.000		- 75.000	0	0
af: niet door te berek. overhead extra	0	- 148.400		- 223.400	- 298.400	- 298.400
af: overige inkomsten	- 480.400	- 73.400		- 73.400	- 73.400	- 73.400
netto te verhalen kosten	5.446.000	5.908.100		6.173.700	6.169.600	6.150.200
opbrengst afvalstoffenheffing	5.445.500	5.902.000	99,9	6.167.900	6.164.100	6.143.500

In 2005 heeft de gemeenteraad besloten om de nog ongedekte overheadkosten geleidelijk in de afvalstoffenheffing op te nemen. In 2010 zou zo volledige kostendekkendheid worden bereikt. Als gevolg van toepassing van de Handreiking kostentoe rekening van het ministerie van Binnenlandse Zaken is dit beleidsuitgangspunt achterhaald.

Een deel van de toegerekende overhead mag niet in de tarieven worden doorberekend. Daar staat tegenover dat er meer compensabele BTW mag worden doorberekend dan tot nu toe het geval. Het totaal aan nog niet doorberekend BTW is zo hoog dat de correctie op de overhead daarmee voor het tarief neutraal kan worden opgevangen. In bovenstaand overzicht is dit zichtbaar gemaakt.

Rioolrechten

De heffing rioolrechten dient ter dekking van de kosten van het onderhoud, het beheer en de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel. Het rioolrecht is gesplitst in een eigenarengedeelte (rioolrecht) en een gebruikersgedeelte (rioolafvoerrecht), waarbij voor gebruikers met een waterverbruik tot en met 500m³ een vast tarief geldt. Voor grootverbruikers met een waterverbruik boven de 500m³ geldt een variabel tarief afhankelijk van het werkelijke waterverbruik. In onderstaande tabel zijn de vastgestelde tarieven voor 2007 opgenomen en de berekende tarieven voor 2008 en volgende jaren.

Rioolrechten	2007	2008	2009	2010	2011
Eigenaar woning	€ 66,12	€ 74,76	€ 75,48	€ 74,16	€ 73,08
Gebruiker woning	€ 66,12	€ 74,76	€ 75,48	€ 74,16	€ 73,08
Eigenaar niet-woning	€ 66,12	€ 74,76	€ 75,48	€ 74,16	€ 73,08
Gebruiker niet-woning	€ 66,12	€ 74,76	€ 75,48	€ 74,16	€ 73,08
Grootverbruik 1e tariefschijf	€ 70,63	€ 79,80	€ 80,52	€ 79,20	€ 78,00
Kostendekkendheid	99,9%	99,9%	99,9%	99,9%	100%

In de begroting 2007-2010 was voor het rioolrecht voor 2008 een tarief berekend van € 67,68. Ge-corrigeerd voor inflatie (3,1%) komt dit tarief uit op € 69,72. Het voor de begroting 2008-2011 berekende tarief komt 7,2% hoger uit. Oorzaak hiervan is een toename van de kosten van bijna € 200.000,- (nadeel 6%) en ruim 700 minder rioolaansluitingen dan geraamd in de vorige begroting (nadeel 3%). De hogere kosten worden met name veroorzaakt door hogere kapitaallasten van de uitvoering van het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) III en hogere beheerskosten zoals perceptiekosten heffing rioolrechten.

De in het rioolrecht te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

omschrijving	2007	2008	%	2009	2010	2011
Totaal kosten Riolerings en Gemalen	3.105.000	3.354.200		3.397.700	3.390.500	3.386.200
bij: kwijtschelding/oninbaar	42.900	47.500		47.600	47.600	47.600
bij: compensabele BTW	48.600	270.600		270.600	270.600	270.600
af: correctie dotatie egalisatievoorziening	- 73.700	0		0	0	0
af: niet door te berekenen overhead	0	- 222.000		- 222.000	- 222.000	222.000
af: overige inkomsten	- 197.600	- 196.700		- 164.700	- 103.700	- 91.100
netto te verhalen kosten	2.925.200	3.253.600		3.329.200	3.383.000	3.390.300
opbrengst rioolrechten	2.922.300	3.249.700	99,9	3.326.200	3.380.100	3.390.500

In deze kosten is nog geen rekening gehouden met de herziening van het GRP. Het GRP IV wordt eind 2007 ter vaststelling aan de raad aangeboden. U zal dan ook op de hoogte worden gesteld van een eventueel effect op de tarieven.

Lijkbezorgingsrechten

Bij de begroting 2007 was voorgesteld om de lijkbezorgingsrechten boven de inflatie extra te verhogen vanwege hogere kapitaallasten door het gewijzigde afschrijvingsbeleid, alsmede om een tariefegaliseringsreserve in te stellen voor het opvangen van de aanvankelijke exploitatietekorten van de uitbreiding van de begraafplaats. Uw raad heeft besloten om dat niet te doen en de lijkbezorgingsrechten niet meer dan trendmatig te verhogen. Daarmee is in feite besloten het principe van kostendekkende tarieven voor de lijkbezorgingsrechten los te laten. Wij stellen u daarom voor de tarieven voor 2008 alleen te verhogen voor de inflatie van 3,1%.

De in de lijkbezorgingsrechten te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

omschrijving	2007	2008	%	2009	2010	2011
Totaal kosten Begraafplaatsen	883.100	1.101.900		1.100.800	1.106.800	1.108.300
af: aanwending reserves	- 76.000	- 75.300		- 73.500	- 71.800	- 70.100
af: niet door te berekenen overhead	-37.900	- 43.900		- 45.600	- 45.100	- 45.000
netto te verhalen kosten	769.200	982.700		981.700	989.900	993.200
opbrengst lijkbezorgingsrechten	463.600	493.400	50,2	521.100	526.700	547.300

De in 2008 te verhalen kosten zijn ten opzichte van 2007 gestegen met ruim € 210.000,--. Oorzaak is het vervallen in 2008 van een eenmalige onttrekking van € 145.000,-- aan de voorziening onderhoud graven en de toename van beheerskosten van de begraafplaatsen met ruim € 100.000,--.

Marktgelden

De in de marktgelden te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

omschrijving	2007	2008	%	2009	2010	2011
Totaal kosten Markt	44.500	51.000		51.300	51.000	50.900
bij: compensabele BTW	0	1.100		1.200	1.200	1.200
af: niet door te berekenen overhead	0	- 1.100		- 1.200	- 1.200	- 1.200
netto te verhalen kosten	44.500	51.000		51.300	51.000	50.900
geraamde opbrengst marktgelden	44.100	44.200	86,7	44.100	44.000	44.000

De geraamde opbrengst marktgelden betreft de tarieven van 2007 verhoogd met 3,1% inflatie. Voor een volledige kostendeckering moeten de tarieven reëel verhoogd worden met 15,3%. Oorzaak van de gestegen kosten betreft de vervanging van de stroomkasten in de loop van 2007. Bij de 3e monitor 2007 heeft u besloten deze kosten uit een verhoging van de marktgelden te dekken. Wij stellen u dan ook voor de marktgelden boven de inflatie extra te verhogen met 15,3%. De totale stijging van de marktgelden voor 2008 is dan 3,1% +15,3% = 18,4%.

Leges burgerzaken

De leges burgerzaken zijn in de ontwerp begroting 2008 verhoogd met 3,1% voor inflatiecorrectie. De in de leges burgerzaken te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

omschrijving	2007	2008	%	2009	2010	2011
Totaal kosten Publiekszaken	731.300	583.300		569.500	572.700	551.400
bij: aandeel kosten Gegevensbeheer		19.900		19.900	19.900	19.900
bij: afdracht rijksleges		139.400		139.400	139.400	139.400
bij: compensabele BTW	0	11.000		11.000	11.000	11.000
af: niet door te berekenen overhead	-123.400	- 41.600		- 43.200	- 42.800	-42.600
netto te verhalen kosten	607.900	712.000		696.600	700.200	679.100
opbrengst leges burgerzaken	592.500	707.600	99,4	707.600	707.600	707.600

Er is sprake van een geringe onderdekking bij de leges burgerzaken in 2008. In meerjarenperspectief is er sprake van een geringe overdekking door dalende kosten. Bij de opstelling van de begroting 2009-2012 zal aan het dekkingspercentage van de leges burgerzaken bijzondere aandacht worden besteed.

Leges bouwregelgeving, gebruiksvergunningen, APV en bijzondere wetten

In de begroting 2008 is rekening gehouden met een verhoging van de leges bouwregelgeving, gebruiksvergunningen, APV en bijzondere wetten met het inflatiepercentage van 3,1%.

De in de leges bouwregelgeving, gebruiksvergunningen, APV en bijzondere wetten te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

omschrijving	2007	2008	%	2009	2010	2011
Totaal kosten Vergunningverlening en handhaving	1.620.700	1.403.200		1.370.500	1.357.700	1.362.200
bij: compensabele BTW	6.500	7.400		7.400	7.400	7.400
af: kosten van handhaving	- 298.800	- 315.300		- 309.900	- 305.800	- 306.800
af: niet door te berekenen overhead	- 30.700	- 34.400		- 35.800	- 35.400	- 35.300
netto te verhalen kosten	1.297.700	1.060.900		1.032.200	1.023.900	1.027.500
opbrengst bouwleges etc.	936.900	967.800	91,2	967.800	967.800	967.800

Kosten van handhaving mogen niet in de tariefberekening worden opgenomen, behoudens de eerste controle na vergunningverlening. De eerste controle maakt 1/3 deel uit van de urenbesteding. Het restant is begrepen in de vermindering van de kosten van handhaving.

Overige heffingen

Voor de overige heffingen - uitgezonderd baatbelasting en parkeergelden - geldt dat deze worden verhoogd met niet meer dan de inflatie van 3,1%.

In het dekkingsplan van deze begroting stellen wij voor om de parkeergelden met 25% te verhogen, waardoor het tarief per uur stijgt van € 0,80 naar € 1,--. Dit betreft een bezuiniging en een inhaal van inflatiecorrectie over de afgelopen jaren.

9.5 Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. De uitvoering van de kwijtschelding heeft een doelgroep van circa 855 personen/ gezinnen en is gebonden aan de wetgeving van het rijk. Strenger toepassen van de wetgeving is daarbij toegestaan, ruimhartigere toepassing niet. Het huidige beleid is om de wettelijke kwijtscheldingsmogelijkheden optimaal te benutten. Kwijtschelding kan aangevraagd worden door particuliere belastingplichtigen voor de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing (exclusief een bedrag van € 103,7) en het rioolrecht (exclusief een bedrag van € 22,79). Aan circa 33% van de cliënten van Sociale Dienstverlening verlenen wij ambtshalve kwijtschelding. In de begroting zijn de volgende bedragen geraamd voor het uitvoeren van het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale heffing	2007	2008
Onroerende-zaakbelastingen	9.500,--	9.500,--
Hondenbelasting	9.500,--	9.500,--
Rioolrecht	30.700,--	45.100,--
Afvalstoffenheffing	130.000,--	150.000,--

De hogere raming voor kwijtschelding rioolrecht en afvalstoffenheffing is een ontwikkeling die in de loop van 2007 is geconstateerd en als structureel effect verwerkt in de 3° programmamonitor 2007.

9.6 Lokale lastendruk per woning

Zoals gebruikelijk worden de woonlasten die uit de gemeentebegroting voortvloeien inzichtelijk gemaakt aan de hand van de OZB-tarieven, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht voor een aantal categorieën huishoudens. Er worden de volgende modelhuishoudens toegepast:

- Model 1 : eenpersoonshuishouden met een huurwoning van een gemiddelde waarde;
- Model 2 : eenpersoonshuishouden met een koopwoning van een gemiddelde waarde;
- Model 3 : meerpersoonshuishouden met een huurwoning van een gemiddelde waarde;
- Model 4 : meerpersoonshuishouden met een koopwoning van een gemiddelde waarde.

De gemeente hanteert voor het bepalen van de maximale woonlastendruk als model een eenpersoonshuishouden met een koopwoning van een gemiddelde waarde.

Overzicht lokale woonlastendruk 2008 per modelgezin

A. Eénpersoonshuishouden met een huurwoning

Omschrijving	2006	2007	2008	afwijking	
				abs.	in %
Riool-gebruik	66,12	66,12	74,76	8,64	13,07
Afval	212,64	214,32	236,88	22,56	10,53
Totaal	278,76	280,44	311,64	31,20	11,13

B. Meerpersoonshuishouden met een huurwoning

Omschrijving	2006	2007	2008	afwijking	
				abs.	in %
Riool-gebruik	66,12	66,12	74,76	8,64	13,07
Afval	295,32	297,72	328,92	31,20	10,48
Totaal	361,44	363,84	403,68	39,84	10,95

C. Eénpersoonshuishouden met een koopwoning (€197.500,--)

Omschrijving	2006	2007	2008	afwijking	
				abs.	in %
OZB-eigendom	161,31	164,31	168,27	3,96	2,41
Riool-eigendom	66,12	66,12	74,76	8,64	13,07
Riool-gebruik	66,12	66,12	74,76	8,64	13,07
Afval	212,64	214,32	236,88	22,56	10,53
Totaal	506,19	510,87	554,67	43,80	8,57

D. Meerpersoonshuishouden met een koopwoning (€197.500,--)

Omschrijving	2006	2007	2008	afwijking	
				abs.	in %
OZB-eigendom	161,31	164,31	168,27	3,96	2,41
Riool-eigendom	66,12	66,12	74,76	8,64	13,07
Riool-gebruik	66,12	66,12	74,76	8,64	13,07
Afval	295,32	297,72	328,92	31,20	10,48
Totaal	588,87	594,27	646,71	52,44	8,82

De stijging van de woonlasten wordt veroorzaakt door een inflatiecorrectie van de tarieven van 3,1% ten opzichte van 2007 enerzijds en reële stijgingen van het riolrecht en de afvalstoffenheffing.

De stijging van de afvalstoffenheffing in 2008 is al aangekondigd bij de begroting 2007. Daar is een prognose gegeven van het tarief voor 2008 van €234,72. Gecorrigeerd voor inflatie zou dat uitkomen op €241,92.

De stijging van de riolrechten is in de vorige begroting niet voorzien. Er werd een reële verhoging voorzien van 2,4%. Oorzaak van de hogere stijging is een toename van de kosten en minder riolaansluitingen dan in de vorige begroting werd verwacht.

10. Paragraaf Weerstandsvermogen

10.1 Doel

Algemeen doel

Genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.

Specifieke doelen

- Inzicht krijgen in risico's en risicobewustzijn van de organisatie stimuleren
- Beheersen van processen met als doel de organisatie gezond te houden
- Zorgen dat optredende risico's zo weinig mogelijk effect hebben op bestaand beleid en normale bedrijfsvoering
- Optimaliseren risicokosten (preventie, verzekering en eigen schades)
- Beoordeling en optimalisering weerstandsvermogen

10.2 Weerstandscapaciteit per 1 januari 2008

De weerstandscapaciteit is het bedrag dat vrij beschikbaar is voor het afdekken van de risico's (10.3). Het totaal en de opbouw staat in onderstaande tabel.

Omschrijving	Structureel	Incidenteel	Totaal
Reserves:			
Bufferreserve per 1-1-2008	4.346.000	0	4.346.000
Risico's bij grondexploitatie	1.000.000	0	1.000.000
Post onvoorzien	0	115.000	115.000
Totaal reserves en onvoorzien (A)	5.346.000	115.000	5.461.000
Onbenutte belastingcapaciteit (B) *	120.000	0	120.000
Totaal weerstandscapaciteit (A+B)	5.466.000	115.000	5.581.000

* Betreft uitsluitend de onbenutte OZB-capaciteit. Dit is het verschil tussen de geraamde OZB-opbrengsten volgens tarief Ridderkerk en de maximale opbrengst volgens het drempeltarief van het rijk (zie ook Paragraaf Lokale heffingen/ hoofdstuk 9.2 onderdeel Maximering tarieven). Overige heffingen zijn kostendekkend, dus daar zit geen onbenutte capaciteit meer op.

10.3 Inventarisatie van risico's

Aanpak

Om een compleet beeld te krijgen van de risico's die de gemeente loopt, zijn in 2007 alle relevante risico's per afdeling geïnventariseerd, inclusief reeds genomen maatregelen. Het gaat hierbij niet alleen om financiële risico's, maar ook om b.v. juridische risico's en het risico van imago of politieke schade.

Daarna is voor elk risico bepaald hoe groot de kans is dát het zich voordoet en wat de financiële gevolgen zullen zijn wannéér het zich werkelijk voordoet. Hiervoor is gebruik gemaakt van een geautomatiseerd systeem genaamd NARIS. Dit systeem geeft vervolgens aan hoe het risicoprofiel van de gemeente eruit ziet en hoe groot het benodigde weerstandsvermogen moet zijn.

In totaal zijn 100 risico's geïnventariseerd en gevalideerd. De top 10 van belangrijkste risico's ziet er als volgt uit:

1. *Onvoldoende toezicht op brandveiligheid, waardoor de gemeente bij brand aansprakelijk wordt gesteld.*
Bij de beoordeling van bouw- en gebruiksvergunningen wordt o.a. een toets op brandveiligheid gedaan. Vervolgens vindt ook toezicht op de uitvoering en naleving plaats. Wanneer de gemeente hierin steken laat vallen, kan dit bij een eventuele (grote) brand leiden tot aansprakelijkheid voor de gemeente.
2. *Grote ramp of calamiteiten zoals vuurwerkcramp, leid tot kosten van: bestrijding, opvang, claims, kosten inzet ambtelijk apparaat e.d.*
Wanneer er een grote ramp in de gemeente plaatsvindt, gaat dit gepaard met hoge kosten. Op de eerste plaats zijn er de kosten van bestrijding van de ramp. Het Rijk verstrekt hiervoor wel

een bijdrage, maar vergoedt niet alle kosten. Daarnaast zijn er bijvoorbeeld ook de kosten voor de opvang van slachtoffers, inzet van personeel e.d. en eventuele claims wegens nalatigheid.

3. *Risico tekort op WWB budget*

Bij de uitvoering van de WWB voldoet de gemeente aan de plicht om enerzijds de cliënten zoveel mogelijk aan werk te helpen, en wanneer dit niet lukt ze te voorzien van een uitkering. Wanneer het cliëntenbestand groter is dan de normen op basis waarvan het rijk haar bijdrage ter beschikking stelt, kunnen hier tekorten ontstaan.

4. *Financiële en imago-risico's als gevolg van disfunctioneren van door de gemeente gesubsidieerde instellingen.*

Er is een aantal (grote) gesubsidieerde instellingen in de gemeente, die zonder deze subsidie geen bestaansrecht heeft. De taken die deze instellingen verrichten zijn van groot belang voor de Ridderkerkse samenleving. Wanneer zo'n instelling niet goed functioneert of niet goed wordt bestuurd zou dit bijvoorbeeld tot grote (financiële) problemen of zelfs een faillissement kunnen leiden. Hoewel de gemeente daar juridisch misschien niet voor aansprakelijk is, kan het zijn dat de gemeente hier om bijv. morele of ethische redenen wel in betrokken raakt.

5. *Tekorten Drechtwerk*

Als gevolg van Rijksbezuinigingen en achterblijvende omzetgroei is de financiële situatie van Drechtwerk zorgelijk. Het eigen vermogen is negatief en de resultatenrekening laat vanaf 2003 een tekort zien. Het Dagelijks Bestuur van Drechtwerk heeft de deelnemende gemeenten in 2005, 2006 en 2007 een extra gemeentelijke bijdrage in rekening gebracht. Ook voor 2008 moet met een extra bijdrage rekening worden gehouden.

6. *Gebrekkig toezicht op handhaving van vergunningen leidt tot klachten van derden hetgeen leidt tot schadeclaims.*

Onvoldoende toezicht op de naleving van verleende bouwvergunningen, APV vergunningen e.d. kunnen derden schade leiden, b.v. door gebreken aan het door hen gekochte appartement.

7. *Budgetrisico's in open eind regelingen zoals WVG en leerlingenvervoer.*

Door bijvoorbeeld een toename van het aantal aanvragen om bijdragen, uitkeringen of vergoedingen o.g.v. regelingen met een zogenaamd open einde, kan de gemeente behoorlijke financiële risico's lopen, zeker wanneer de vergoeding van het rijk achterblijft bij de gemaakte kosten..

8. *Grondaankopen op basis van relatief hoge grondprijzen kan leiden tot tegenvallende grondopbrengsten.*

Door hoge grondprijzen en de daaruit voortvloeiende renteverliezen, kunnen de kosten van bouwrijpe grond behoorlijk oplopen. Dit kan leiden tot kleinere winstmarges of een tragere verkoop van de grond.

9. *Regelgeving*

Aansprakelijkheid bij fouten a.g.v. complexe wet- en regelgeving

10. *Budgetkortingen op door het rijk gedecentraliseerde taken (b.v. WMO).*

Bij taken die het Rijk overdraagt aan de gemeentes is vaak sprake van een gelijktijdige korting op het budget. Dit leidt tot aanzienlijke financiële risico's

Vervolgens kan de benodigde weerstandscapaciteit worden berekend door de gewogen individuele risico's op te tellen. Voor het jaar 2008 is de benodigde capaciteit bepaald op 5.000.000.

10.4 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de weerstandscapaciteit minus de risico's.

Een positief weerstandsvermogen geeft aan dat de gemeente in staat is zonder beleidswijzigingen risico's af te kunnen dekken. Zoals in onderstaande tabel te zien is, is dit voor de gemeente Ridderkerk het geval.

Omschrijving	Bedrag totaal
Weerstandscapaciteit	5.581.000
Risico's	5.000.000 -/-
Weerstandsvermogen (positief)	581.000

11. Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

11.1 Doel

- Algemeen doel: genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.
- Specifiek doel: het inzichtelijk maken van onderhoud in de openbare ruimte zowel in financieel als in kwalitatief opzicht zodat de raad kaders kan stellen.
- Achtergrond informatie: gezien de duurzaamheid van kapitaalgoederen in de openbare ruimte vraagt de daarbij behorende onderhoudstaak continu om een substantieel deel van de totaal te verdelen budgettaire middelen. Om dit te beheersen zijn actuele beheersplannen nodig. Wil de raad een goede afweging kunnen maken van het te voeren beleid, dan moet hij inzicht krijgen in het verband tussen de kwaliteit (en achterliggende functie/doel) en de totale onderhoudskosten van de kapitaalgoederen. Een inhoudelijke samenvatting van de meest relevante beleidskaders, zoals kwaliteitscriteria of prestatie-indicatoren is daarbij gewenst. Eventueel worden er nog verantwoorde onderhoudsalternatieven aangegeven zodat de raad tijdens het begrotingsproces of later nog kan bijsturen.

11.2 Beleidskader van belangrijkste onderhoudsactiviteiten die plaatsvinden in openbare ruimte

Nr.	Onderhoudsactiviteit	Beleidskader (naam beleidsnota en jaar raadsbesluit)	Beheersplan (naam plan en jaar raadsbesluit)	Beschikking over voorziening (ja/nee)	Korte toelichting (o.a. jaar van herziening nota en/ of plan)
1.	Openbare verlichting	Naam: Verlichtingsstructuurplan Jaar: 1992	Naam: Beheersnota openbare verlichting Jaar: 1992	Ja	**
2.	Civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, ed.)	Naam: Rapport civiele kunstwerken Jaar: 1997 / 2002	Naam: Beheersplan kunstwerkenbeheer Jaar: 2002	Nee	**
3.	Straatreiniging en gladheidsbestrijding	Naam: Nota gladheidsbestrijding Jaar: 2004 Naam: Nota onkruidbestrijding op verhardingen Jaar: 1999	Naam: zie beleidskader	Nee	**
4.	Groen (incl. recreatie en speelterreinen)	Besluit invoering wijkgericht onderhoud (2001). Kadernota Wijkgericht werken (2005). Ridderkerk voortvarend (2004). Wijkontwikkelingsplannen: - Bolnes (1999), - Drievliet/'t Zand(2002), - Slikkerveer(2004). - Rijsoord-Oostendam (2006)	<u>Naam</u> : - Groenbeheerplan Jaar: 1992; - Groenbeleidsstrategie - Jaar: 1994; - Actieplan Hoofdgroenstructuur Jaar: 1997; - Beleidsnota Chemie en alternatieven - Jaar: 1984; - Het Attractiebe-sluit (1996) biedt een wettelijk kader inzake veiligheid voor kinderen op openbare speelplaatsen.	Nee	In uitvoering is het project "Duurzaam Beheer Openbare Ruimte". Aan de hand van de definiëring van de beeldkwaliteit van de buitenruimte zal in een meerjarenperspectief vorm en inhoud van beleid, ontwerp, beheer en uitvoering worden gegeven. Dit beeldkwaliteitsplan zal de huidige beheerplannen gaan vervangen.

Nr.	Onderhoudsactiviteit	Beleidskader (naam beleidsnota en jaar raadsbesluit)	Beheersplan (naam plan en jaar raadsbesluit)	Beschik- king over voorzie- ning (ja/nee)	Korte toelichting (o.a. jaar van her- ziening nota en/ of plan)
5.	Gebouwen	Naam: (voor onderwijs- gebouwen) Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Rid- derkerk Jaar: 2007	Naam: Beheersplan beheer gebouwen Jaar: 2004	Ja, meerja- rig cyclisch onderhoud	Plan is opgesteld voor de planperiode 2004-2008; daarna wordt een nieuw plan opgesteld. In 2006 is een nieuw IHP opgesteld en meegenomen in de kadernota.
6.	Wegen	Naam: Wegbeheer be- leidsnotitie Jaar: 1997	Naam: zie beleids- kader Jaar:	Ja	In uitvoering is het project "Duurzaam Beheer Openbare Ruimte". Aan de hand van de definiëring van de beeldkwaliteit van de buitenruimte zal in een meerjaren- perspectief vorm en inhoud van beleid, ontwerp, beheer en uitvoering worden gegeven. Dit beeld- kwaliteitsplan zal de huidige beheerplan- nen gaan vervan- gen.
7.	Riolering	Naam: Gemeentelijk Rio- lerings Plan (2007-2010) GRP IV Jaar: 2007 Naam: Aansluit- voor- waarden riolering Jaar: 2006	Naam: zie beleids- kader	Ja	Er wordt in 2007 een nieuw GRP IV opgesteld.
8.	Waterhuishouding	Naam: Waterplan Ridder- kerk 2007-2010 Jaar: 2007	Naam: Beheer en onderhoud water- systeem Jaar: 1999	Ja	Er wordt in 2007 een Waterplan op- gesteld.
9.	Haven	Naam: Haven-verordening Jaar: 1997	Naam: nvt	Ja	In 2007 is een nieu- we havenverorde- ning vastgesteld.

** Aan de hand van de definiëring van de beeldkwaliteit van de buitenruimte zal in een meerjaren-perspectief vorm en inhoud worden gegeven aan beleid, beheer en uitvoering. Dit zal worden vastgelegd in een kwaliteitssysteem dat politiek en maatschappelijk draagvlak heeft en technisch verantwoord is. Eind 2007 zal een deel hiervan gerealiseerd zijn. Dit zal de huidige beheersplannen gaan vervangen.

11.3 Kwaliteitscriteria en / of prestatie-indicatoren

Onderhoud openbare ruimte

Algemeen

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte. Deze openbare ruimte bestaat uit een aantal kapitaalgoederen (wegen, riolering, civiele kunstwerken, water, groen, gebouwen) welke dienen te worden onderhouden teneinde een veilig gebruik te kunnen waarborgen. De tendens is dat er sprake is van een steeds hoger wordend verwachtingspatroon ten aanzien van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Het beheer van de openbare ruimte binnen de gemeente Ridderkerk is veelal gebaseerd op beheersplannen. De beheersplannen, die veelal ouder dan 5 jaar zijn, dienen geactualiseerd te worden. Het actualiseren van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP-IV), het Waterplan (WPR2) en Beheerplan civiele kunstwerken 2007-2010 is reeds opgestart.

Door de toenemende spanning tussen maatschappelijke wensen en ambities enerzijds en financiële mogelijkheden anderzijds is een kwaliteitsdiscussie over de openbare ruimte op bestuurlijk niveau wenselijk. Daartoe is in 2005 gestart met de uitvoering van het traject "Duurzaam beheer Openbare Ruimte". Aan de hand van de definiëring van de beeldkwaliteit van de buitenruimte zal in een meerjarenperspectief vorm en inhoud aan beleid, ontwerp, beheer en onderhoud worden gegeven. Dit beeldkwaliteitsplan zal een aanvulling zijn op de huidige traditionele beheersplannen voor bijv. wegen en groen. Aansluitend op de afronding van dit beeldkwaliteitsplan zullen de beheersplannen van de verschillende kapitaalgoederen worden vernieuwd.

Groen (incl. recreatie en speelterreinen)

Kwaliteitscriteria:

De Raad zal betrokken worden in het project Duurzaam Beheer Openbare Ruimte. Hierin wordt een kwaliteitssysteem vastgesteld dat politiek en maatschappelijk draagvlak heeft en technisch verantwoord is. In 2007 zal een deel hiervan gerealiseerd zijn.

Prestatie-indicatoren:

In het beeldkwaliteitsplan zal een bepaald percentage afwijking van het beeld als maximale norm worden gesteld. Verder blijven de prestatie-indicatoren van wijkgericht onderhoud van kracht:

1. Op meldingen en verzoeken van burgers wordt in 90% van de gevallen binnen 36 uur gereageerd en in 10% van de gevallen binnen een week.
2. Wanneer een melding of verzoek is afgehandeld volgt een gereedmelding aan de burger die de melding heeft gedaan. Daarbij blijkt dat 80% van de melders tevreden is over de wijze van afhandeling.
3. Het onderhoudsniveau (schoon, heel, veilig) voldoet bij steekproeven en schouwacties voor 90% aan de afgesproken norm. *)
4. Er zijn geen opmerkingen van de Voedsel en Waren Autoriteit (v/h Keuringsdienst van Waren) inzake de veiligheid van speeltoestellen en in het logboek is de oudste inspectie van 7 maanden geleden.

Uitwerking van mogelijke keuzescenario's t.a.v. beleidskader versus kosten:

Beslispunten (wel of niet bijsturen):

Komen voort uit de keuzescenario's van "Duurzaam Beheer" (2007).

Civiele kunstwerken

Kerncijfers

In gemeentelijk beheer zijn 175 civiele kunstwerken. Het betreft bruggen, viaducten, keermuren en kades, geluidwerende constructies en diverse kleinere objecten zoals dijktrappen en vissteigertjes.

Actueel beheersplan

In het "Rapport civiele kunstwerken 1997 / 2002" is een meerjarenonderhoudsprogramma vastgesteld wat de jaarlijkse kosten voor klein en groot onderhoud zijn. Deze kosten zijn opgenomen in de exploitatie. Renovaties en vervangingen worden in het meerjaren investeringsprogramma opgenomen. In 2003 is een interne doorlichting van dit product opgesteld waaruit is gebleken dat de uit-

gangspunten van 1997 juist zijn, de middelen toereikend zijn gebleken en dat de staat waarin de kunstwerken verkeren goed is. Onveilige situaties worden altijd direct opgelost.

Vastgesteld kwaliteitsniveau.

Er wordt gewerkt met een veiligheidsurgentie en economische urgentie. Deze zijn niet vastgesteld en dienen slechts om de urgentie van uitvoering aan te geven. Indien blijkt dat de middelen niet toereikend zijn om op basis van de urgentie uit te voeren dient de begroting te worden bijgesteld. Dit is tot op heden niet nodig gebleken. Onveilige situaties worden altijd direct opgelost.

Budget 2008

De planning van de middelen is als volgt:

Omschrijving	Budget
<u>Civiele kunstwerken</u>	
Regulier beheer en onderhoud	€ 232.000,--
Vervanging investeringsprogramma	€ 60.000,--
Totaal onderh. civiele kunstwerken	€ 292.000,--

Wegen

Kerncijfers

Alle harde ondergronden zoals voet- en fietspaden, rijbanen ed. 2.118.092 m2

Verhardingssoorten

Asfaltverhardingen 432.587 m2

Elementen verhardingen 1.685.505 m2

Actueel beheersplan

"Wegbeheer 1997". Uitgaande van een lange termijn onderhoudsprogramma (>10 jaar) is een dekingsplan opgesteld. Jaarlijks wordt een storting in de voorziening verharding gedaan ter dekking van de onderhoudskosten voor Groot en Klein Onderhoud. Het zelfde geldt voor extra onderhoud als gevolg van optredende zettingen (ca. € 80.000,--). Sinds 1998 wordt voor verwijdering van Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK) uit de wegen (= wettelijke verplichting) nog een extra jaarlijkse storting (€ 142.000,--) in de voorziening verharding gedaan. PAK komt voor in het vroeger gebruikte teer als bindmiddel in asfalt.

Tot op heden is de dotatie aan de voorziening toereikend gebleken voor het onderhoud van wegen op basis van de kwaliteitsnormen van het beheersplan "Wegbeheer 1997".

Echter in 1997 is aangegeven dat het noodzakelijk is budgetten voor rehabilitaties (= de grootste vorm van onderhoud) in de voorziening op te nemen vanwege de structurele veroudering van het Ridderkerkse wegennet. Voor 2006 was om die reden een verhoging van de dotatie gepland (ca € 499.000,-- structureel). In 2003 is in verband met een bezuinigingsoperatie deze verhoging van de dotatie per 2006 met € 300.000,--structureel verlaagd.

In de nota "Duurzaam beheer Openbare Ruimte" zal ingegaan worden op de benodigde middelen voor onderhoud van de wegen op basis van beeldkwaliteit gekoppeld aan de reeds actieve beheersprogramma's. Na bestuurlijke besluitvorming in deze staat de dotatie ter dekking van de onderhoudskosten voor lange tijd weer vast.

Vastgesteld kwaliteitsniveau.

De gemeente Ridderkerk heeft op basis van het beheersplan "Wegbeheer 1997" de gewenste kwaliteit van asfalt vastgesteld op 2,1 en voor elementenverhardingen op 2,6 gemiddeld. Dit is volgens de oude methodiek CROW en landelijk gebruikelijke normen, waarbij 1 = goed, 2 = redelijk, 3 = matig, 4 = slecht en 5 = zeer slecht.

Budget 2008

De planning van de middelen is als volgt:

Omschrijving	budget
Elementenverharding Groot onderhoud	€ 1.417.000,--
Elementenverharding Klein onderhoud	€ 195.000,--
Asfaltverharding	€ 800.000,--
Totaal onderhoud voorziening verharding	€ 2.412.00,--

Uit een uitgebreid technisch onderzoek op alle asfaltwegen uitgevoerd in het voorjaar van 2006 is gebleken dat de Ridderkerkse asfaltwegen in goede staat verkeren. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Toch blijft het noodzakelijk jaarlijks te investeren in asfaltverhardingen middels het uitvoeren van een onderhoudsprogramma. Het vermelde bedrag (€ 800.000,--) is indicatief; bij nader onderzoek kan de omzet hoger zijn door bijv. PAK, of de noodzaak tot onderlaag- of funderingsverbeteringen.

Uit de inspectie van 2007 is tevens gebleken dat de elementenverhardingen in Ridderkerk er redelijk bij liggen. Er is met name bij het Klein Onderhoud sprake van enige achterstand in onderhoud. Dit is in 2007 grotendeels weggewerkt.

De genoemde budgetten zijn indicatief. Uitvoering van het programma wordt beïnvloed door plannen voor rioolverbetering en onderhoud, verkeersplannen en herinrichtingen. Bij elementenverhardingen leidt dit over het algemeen niet tot kapitaalvernietiging. Wel loopt de beeldkwaliteit terug. Bij asfaltverhardingen dient uitstel voorkomen te worden.

De voorjaarsinspectie van 2007 dient als basis voor het uitwerken van het beheersplan en het opstellen van de nota "Duurzaam beheer Openbare Ruimte". In deze nota zal ook ingegaan worden op benodigde middelen voor verwijderen van PAK uit de wegen. Met ingang van 1998 wordt hiervoor een extra storting in de voorziening verharding gedaan. Hetzelfde geldt voor extra onderhoud als gevolg van optredende zettingen.

Openbare verlichting

De gemeente is verantwoordelijk voor goede openbare verlichting (OV) in de openbare ruimte. De functie ervan is zowel het bevorderen van de verkeers- als sociale veiligheid. Daarnaast wordt ook decoratieve verlichting geplaatst. Binnen de bebouwde kom staat langs c.q. op alle openbare wegen, straten en pleinen openbare verlichting. Achterpaden en recreatieve paden worden, met uitzondering van bijzondere locaties, niet verlicht.

Het areaal masten, in totaal ruim 7200 stuks, verschilt in leeftijd en uitvoering. Qua materiaal komen met name aluminium masten voor, van oudsher ook veel masten van staal.

In Ridderkerk zijn, behalve de gemeente, meerdere beheerders verantwoordelijk voor de openbare ruimte. Eén ervan is het Waterschap Hollandse Delta. De gemeente verrekent energiekosten met betrekking tot openbare verlichting met het waterschap, SRS, particulieren en portiekverlichting van derden. Alle verlichting van derden staat geschakeld op de openbare verlichting.

Het verlichtingsniveau wordt ontworpen en onderhouden volgens de richtlijnen van de Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde, de NSVV.

Het gemeentelijk beleid en beheer is gebaseerd op uitgangspunten die zijn vastgelegd in het verlichtingsstructuurplan 1992. Dit plan is, ondanks de datering, voor een groot deel nog bruikbaar. Dat neemt niet weg dat er voldoende aanleiding is het te actualiseren. Dit zal naar verwachting in 2007 worden afgerond in samenhang met de ontwikkeling van een beeldkwaliteitplan voor de gehele buitenruimte.

Voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting zijn voldoende personeelsuren beschikbaar. Ook buiten kantooruren wordt de veiligheid van het areaal gewaarborgd door het operationeel hebben van een wachtdienst van voornamelijk eigen personeel. Deze wachtdienst kan bij calamiteiten snel ingrijpen.

De voornaamste activiteiten binnen het regulier beheer zijn: actueel houden areaalbestanden, opstellen (project)plannen en –begrotingen, budgetbewaking, aansturing uitvoerend personeel, uitvoeren regulier onderhoud, recht zetten masten, vervangen lampen, doen van controleronden. Deze activiteiten worden begroot in de exploitatie.

De vervanging van masten, armaturen en lampen wordt planmatig aangepakt. Vervanging wordt begroot en gepland op basis van een theoretische levensduur. Het uitvoeringsplan van de masten en armaturen wordt tevens onderbouwd door een inspectie voordat tot uitvoering wordt overgegaan. Hiermee wordt kapitaalvernietiging voorkomen. Voor genoemde werkzaamheden wordt een voorziening in stand gehouden.

De laatste jaren wordt het aspect sociale veiligheid steeds belangrijker; in de gemeente is een werkgroep Integrale Veiligheid actief, waarin het product openbare verlichting een belangrijk element is. In 2006 is een inventarisatie gemaakt van zogenaamde “enge plekken”. Op basis van door burgers aangereikte klachten en suggesties is een plan van aanpak gemaakt om deze locaties te verbeteren. Dit plan is vanaf 2007 in uitvoering.

Budget 2008

De planning van de middelen is als volgt:

Omschrijving	Budget
<u>Openbare verlichting</u>	
Regulier beheer en onderhoud:	€ 650.000,--
Planmatige vervanging(voorziening): Werkprogramma 2008	€ 110.000,--
Totaal Openbare Verlichting	€ 760.000,--

Riolering

Kerncijfers (basis eind 2006)

253.500 m1 te beheren riolering vrijverval, drukriolering en persleiding

20.977 rioolaansluitingen;

15.358 trottoir- en straatkolken;

11 eindgemalen;

31 ondergemalen;

113 drukgemalen;

7 bergbezinksystemen (9 leidingen).

2 bergingsriolen Slikkerveer

Actueel beheersplan

In 2008 zal het actuele beleids-/beheersplan, het Gemeentelijk Rioleringsplan 2007-2010 zijn (het zogenaamde GRP4). Dit beheersplan vervangt het GRP3 van 2001-2006. In het GRP4 zijn alle maatregelen, vervangingen, beheer en onderzoeken voor de komende 4 jaar benoemd.

Binnen het GRP3 zijn de noodzakelijke basisinspanning, beperking van de overstort van rioolverontreiniging naar het oppervlaktewater (met bergbezinkleidingen) en riolering van de buitengebieden voor een groot deel uitgevoerd.

Binnen het GRP4 is door nieuwe inzichten en knelpunten een beoordeling van diverse bestaande rioolssystemen en bemalinggebieden noodzakelijk gebleken. Belangrijke aspecten hierbij zijn de knelpunten wateroverlast in diverse gebieden in Ridderkerk, de Europese KaderRichtlijnWater (kwalitatief) en het Nationale WaterBeleid 21^e Eeuw (kwantitatief).

Het GRP4 is in samenhang met het Waterplan 2007-2010 ontwikkeld, maar wordt apart uitgewerkt om met de financiële gegevens de rioolheffing van 2008 te berekenen. De verwachting is dat het beleidsplan GRP4 in december 2007 zal worden voorgesteld aan de Raad.

Budget 2008

De planning van de middelen is als volgt: (de genoemde budgetten zullen na Raadsbesluit van het GRP4 met begrotingswijziging worden aangepast)

Omschrijving	Budget
<u>Riolering</u>	
Voorziening onderhoud riolering	Nog te bepalen
Krediet Gem. Rioleringsplan 2007-2010	Nog te bepalen
Totaal Riolering	Nog te bepalen

Waterhuishouding

Kerncijfers (basis is eind 2006)

32 km gemeentelijke watergangen (sloten en singels);

26 km hoofdwatgangen waterschap;

Circa 50km Beschoeiing;

Circa 10 km Natuurlijke oevers.

Actueel beheersplan

In 2008 zal het actuele beleids-/beheersplan zijn het 2^e Waterplan Ridderkerk 2007-2010, het zogenaamde WPR2. Dit plan vervangt voorgaande plannen. In het WPR2 worden maatregelen, vervangingen, beheer en onderzoeken voor de komende 4 jaar benoemd.

Binnen het WPR2 zal door nieuwe inzichten en knelpunten een beoordeling van de bestaande watergangen noodzakelijk zijn. Belangrijke aspecten hierbij zijn de knelpunten van wateroverlast en waterkwaliteit in diverse gebieden in Ridderkerk, de Europese KaderRichtlijnWater (kwalitatief), het Nationale WaterBeleid 21^e Eeuw (kwantitatief) en het effect op het gebruik van de openbare en particuliere ruimte.

Het WPR2 wordt vanwege de samenhang met het GemeentelijkRioleringsPlan 2007-2010 gezamenlijk ontwikkeld. De verwachting is dat het plan WPR2 in voorjaar 2008 zal worden voorgesteld aan de Raad.

Budget 2008

De planning van de middelen is als volgt: (de genoemde budgetten zullen na Raadsbesluit van het Waterplan 2 met begrotingswijziging worden aangepast)

<u>Waterhuishouding</u>	
Schoonmaken sloten en singels	€ 100.000,--

Baggeren sloten en singels	€ 122.000,--
Onderhoud beschoeiingen	€ 35.000,--
Onderhoud baggerdepot (exploitatie)	€ 65.000,--
Totaal Waterhuishouding	€ 322.000,--

Gebouwen

Kwaliteitscriteria:

In het Beheersplan beheer gebouwen zijn de kwaliteitscriteria voor de gebouwen, die van strategisch belang zijn, vastgesteld. Afhankelijk van de elementen van het gebouw is het onderhoudsniveau 3 of 4.

In de Nota Sport, Spel en Bewegen Ridderkerk (december 2004) is het onderhoudsniveau van de sportgebouwen vastgesteld op niveau 3 vanwege hogere risico's voor de veiligheid van sporters bij een minder onderhoudsniveau.

Prestatie-indicatoren:

90% van de gebouwen, die van strategisch belang zijn, voldoen aan het onderhoudsniveau zoals vastgesteld in het Beheersplan beheer gebouwen.

Beslispunten (wel of niet bijsturen):

In 2009 zal onderzoek gedaan worden naar de huidige staat van onderhoud van het 25-meter bad. Mogelijkerwijs zal dit in 2010-2013 leiden tot extra lasten.

Haven

De haven wordt in 2007 gebaggerd in plaats van in 2010. Er zal na het baggeren (begin 2008) een nieuw meerjarenonderhoudsprogramma worden opgesteld, waarvan de gevolgen voor de voorziening zichtbaar worden gemaakt.

12. Paragraaf Financiering

12.1 Doel

- Algemeen doel: genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.
- Specifiek doel: inzicht geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens om daarmee de financieringsfunctie te kunnen sturen, beheersen en controleren.
- Achtergrond informatie: deze paragraaf is bedoeld om de uitvoering van de treasuryfunctie te volgen. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Deze functie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd en het daarbij afdekken van met name renterisico's.

12.2 Inleiding

In deze paragraaf worden de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille beschreven.

Financieringsbeleid

Het beleid van Ridderkerk voor de financieringsfunctie is vastgelegd in het Financieringsstatuut 2001. Het statuut is het kader voor de uitvoering van de financieringsfunctie. De doelstellingen van het statuut zijn:

- Het verkrijgen en handhaven van de toegang tot de (Europese) financiële markten tegen acceptabele condities.
- Het zorgdragen voor een permanente beschikbaarheid van bancaire en financiële diensten, zo mogelijk tegen een vooraf overeengekomen kwaliteit en prijs.
- Het beheersen van financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.
- Het optimaliseren van het rendement van de beschikbare liquiditeiten met als doelstelling een zo optimaal mogelijk (rente)resultaat op bestaande en geprognosticeerde liquiditeitsposities tegen aanvaardbare risico's.
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en de financiële posities (rentekosten).
- Het aantrekken van vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en aanvaardbare risico's.

Hoofdelementen treasurystatuut

Het statuut is vooral gericht op risicobeheersing. Enkele belangrijke punten uit het statuut zijn de volgende:

- Uitzettingen moeten een prudent karakter hebben;
- Het gebruik van derivaten kan uitsluitend na toestemming vooraf door de raad;
- Tegenpartijen dienen minimaal een A-rating te hebben;
- Het college is gemandateerd om gelden aan te trekken en uit te zetten.

Onderwerpen financieringsparagraaf

De invoering van de financieringsparagraaf hangt samen met de Wet Fido, die per 1 januari 2001 in werking is getreden.

Bij de begroting en de jaarstukken doet het college in de paragraaf financiering in ieder geval verslag van:

- De kasgeldlimiet;
- De renterisico norm;
- de omvang en samenstelling van het vreemd vermogen;
- de omvang en samenstelling van de uitzettingen;
- De liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende drie jaar;
- De rentevisie;
- De rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

12.3 Belangrijkste ontwikkelingen

Rentevisie, rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

Zowel de korte - als de lange rente zijn het afgelopen jaar gestegen. De tendens is dat de rente het komende jaar tegelijk met de verwachte economische groei verder stijgt. Wij baseren ons hierbij op rapportages uit de geld- en kapitaalmarkt van augustus 2007. De inflatie zal in 2008 naar verwachting stijgen naar 2,0%. De rentevisie voor de geldmarkt over 3 maanden bedraagt gemiddeld 4,6%. Als gevolg van de aantrekkende groei van de wereldeconomie zal de gemiddelde kapitaalmarktrente stijgen naar 4,9% over 12 maanden. Dit betekent dat de financieringskosten voor de gemeente op termijn zullen toenemen. Ter beperking van de rentekosten hanteren wij het volgende beleid. In de financieringsbehoefte wordt zoveel mogelijk voorzien met kort geld. De kasgeldlimiet (zie hierna) is hiervoor het plafond.

Verwachte financieringspositie voor de komende jaren

De financieringspositie wordt bepaald door diverse factoren, zoals de ontwikkeling van het investeringsniveau en –tempo, wisselende baten en lasten in grondexploitaties en mutaties in geldleningsportefeuille. Het gaat hier om aspecten die tot het 'going concern'-principe behoren. In 2008 is het verwachte tekort aan financieringsmiddelen €22,9 miljoen. In 2009 bedraagt het tekort €40,8 miljoen. Dit kan niet volledig binnen de kasgeldlimiet worden opgevangen. In de jaren 2010 en 2011 is naar verwachting een financieringstekort van resp. €38,2 miljoen en €21,2 miljoen. Het is uiteraard mogelijk dat de investeringsprojecten niet in het tempo worden uitgevoerd als thans wordt voorzien.

12.4 Beleidsvoornemens ten aanzien van Risicobeheer

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de gemeente. Onder risico's worden verstaan renterisico's, liquiditeitsrisico's, koersrisico's en debiteurenrisico's. In de financieringsparagraaf gaat het om risico's die goed kwantificeerbaar zijn. Voor de financieringsrisico's kan op voorhand in principe worden aangegeven welke bedragen maximaal met elk risico gemoeid zijn.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarmee de gemeente haar uitgaven mag financieren met kortlopende financieringsmiddelen (vlottende schuld). Voor het jaar 2008 bedraagt deze kasgeldlimiet afgerond €9,8 miljoen (wettelijk percentage van 8,5% over €115 miljoen begrotingsuitgaven). De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar. Het niveau van de korte leningen is gelimiteerd tot 8,5% van de totale omvang van de begroting per 1 januari 2008.

Rente-risiconorm

De rente-risiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20% van de lange leningen per jaar afgelost kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Dit renterisico op de vaste schuld mag een percentage van 20 (rente-risiconorm) niet overschrijden, omdat dit bij ministeriële regeling is vastgesteld voor de periode van 2007-2010.

In het onderstaand overzicht bij leningportefeuille is de rente-risiconorm voor de periode 2008 – 2011 in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat in deze periode de norm niet wordt overschreden.

Verwacht risicoprofiel van de gemeente (bedragen x €1.000)

Afgegeven garanties	Bedrag
Stand gewaarborgde leningen per 1-1-2008	125.858
Idem per 1-1-2009	120.910

Toelichting

Als gevolg van aflossingen op de gewaarborgde leningen neemt het risico jaarlijks af.

12.5 De liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende drie jaar

Om te voorkomen dat de kasgeldlimiet wordt overschreden kan worden gestreefd naar een liquiditeitssaldo van 90% van de limiet, voor 2008 zou dit betekenen € 6,4 miljoen. Onvoorziene tegenvallers in de liquiditeitsprognose kunnen zo nog worden opgevangen. Het gemiddelde liquiditeitsaldo wordt gedurende een kwartaal vergeleken met de kasgeldlimiet, zodat een incidentele stand 'over' limiet van enkele dagen geen consequenties heeft.

Leningportefeuille en uitzettingen

Overzicht opgenomen geldleningen en renterisiconorm en renterisico's (bedragen x €1.000)

Omschrijving	1-1-2007	1-1-2008	1-1-2009	1-1-2010	1-1-2011	Gem. rente
Stand leningen	33.882	30.854	27.826	23.976	21.956	4,67
Nieuwe leningen						
Reguliere aflossingen	3.028	3.028	3.849	2.020	2.020	
Renterisiconorm	6.776	6.171	5.565	4.795	4.391	
Renterisico op vaste schuld	0	0	0	0	0	

Overzicht uitzettingen (bedragen x €1.000) (> 1 jaar)

Omschrijving vastrentente uitzettingen	Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op gem. rente
Beginstand per 1-1-2008	841	5,65	
Reguliere aflossingen	-10	5,65	0
Nieuwe uitzettingen			
Vervallen uitzettingen			
Eindstand per 1-1-2009	831	5,65	0

Op dit moment (augustus 2007) bedraagt de rente voor vaste uitzettingen (2 jaar fixe) ca. 4,55%. De gemiddelde rente voor de gemeente Ridderkerk per 1-1-2008 bedraagt 5,65%. Dit is 1,1% meer dan de huidige marktrente.

13. Paragraaf Bedrijfsvoering

13.1 Doel

- Algemeen doel: genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.
- Specifiek doel: inzicht geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens omtrent de bedrijfsvoering.
- Achtergrond informatie: De gemeentelijke overheid staat voor een adequate dienstverlening. Om deze goed uit te kunnen voeren dient de bedrijfsvoering goed geregeld te zijn. Deze paragraaf beschrijft de diverse terreinen van de bedrijfsvoering. Op elk van deze terreinen staan ons flinke uitdagingen te wachten. Zo wordt Ridderkerk vanuit de interne en externe omgeving geconfronteerd met een toenemende vergrijzing en een krapper wordende arbeidsmarkt. Daarnaast is op het gebied van ict-toepassingen sprake van verder voortschrijdend technologische ontwikkelingen en doen zich op het gebied van wet- en regelgeving nieuwe ontwikkelingen voor.

We onderscheiden de volgende terreinen van bedrijfsvoering:

- Personeel en organisatie
- Informatievoorziening
- Facilitair bedrijf
- Financiën
- Juridische zaken
- Communicatie

13.2 Personeel en organisatie

Op het gebied van Personeel & Organisatie staat ontwikkeling centraal; ontwikkeling van de organisatie en ontwikkeling van de individuele medewerker.

Strategisch beleid

De uitgangspunten van het P&O-beleid zijn vastgelegd in de notitie Talent in Beweging. In 2008 wordt het volgende opgepakt en/of afgerond:

- de nieuwe functiebeschrijvingen en –waarderingen zijn eind 2007 gereed gekomen. In het eerste kwartaal van 2008 worden eventuele bezwaren afgerond;
- aansluitend aan functiewaardering worden in de 1^e helft van 2008 de functiespecifieke competenties benoemd en resultaatbeschrijvingen / jaarplannen per medewerker opgesteld;
- de maatregelen die voortvloeien uit het project levensfasebewust personeelsbeleid worden in 2008 ingevoerd;
- in de 1^e helft van 2008 worden beoordelings- en beloningssystematiek herzien;
- in 2008 wordt gewerkt aan een effectieve arbeidsmarktcommunicatie en werving- en selectiebeleid.

Arbo

In 2007 heeft een Risico-Inventarisatie en –Evaluatie plaatsgevonden. In 2008 worden daaruit voortvloeiende acties volgens planning uitgevoerd. In het 1^e kwartaal van 2008 wordt het in 2007 uitgevoerde PAGO (periodiek arbeidsgeneeskundig onderzoek) geëvalueerd en worden daaruit voortkomende acties uitgevoerd.

In 2008 wordt beleid ontwikkeld rondom het thema ongewenste omgangsvormen (seksuele intimidatie, agressie, pesten ed.) en wordt aandacht besteed aan de bewustwording met betrekking tot dit onderwerp in de organisatie. De in 2007 benoemde vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen zullen hierbij een belangrijke rol spelen.

Services / informatie

De eerste aanzet tot het genereren van de gewenste managementinformatie wordt in 2008 afgerond. We streven ernaar in 2008 een systeem te hebben waarmee een leidinggevende op elk gewenst moment de door hem benodigde informatie kan inzien.

Procesmatig werken

Sinds 2007 ondersteunen we procesmatig werken met het "Tool voor Ondersteuning bij procesmatig werken" (TOP). Deze tool zorgt ervoor dat een medewerker, de juiste activiteit, met de juiste informatie, op het juiste tijdstip kan uitvoeren.

Procesmatig werken is niet iets wat zomaar even snel geïmplementeerd kan worden. Daarom wordt ondersteuning verzorgd door het TOP-team, bestaande uit medewerkers, die speciaal hiervoor ingezet worden.

Ieder jaar zullen tien processen met het TOP ondersteund worden. In het laatste kwartaal 2007 zal de keuze gemaakt worden welke processen in 2008 ondersteund zullen worden, in ieder geval de processen 'verstrekken omgevingsvergunning', 'verstrekken drank en horecaverunning' en 'meldingen openbare ruimte'.

Samenwerkingsverbanden

Middels een koersdocument is richting gegeven aan mogelijke samenwerkingsvormen tussen de BAR-gemeenten (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk). Deze samenwerking wordt gezocht in de thema's Veiligheid, Fysiek, Bedrijfsvoering, Sociaal en Economie.

In 2007 is de samenwerking met Albrandswaard op het gebied van sociale diensverlening en een gemengd intervisietraject tussen 10 leidinggevenden van de BAR-gemeenten gestart. Uitwisseling van kennis en ervaring vindt ook plaats bij de ondernemingsraden die op regelmatige basis bijeen zullen komen. In 2008 zal er verder gewerkt worden aan de concretisering van samenwerkingsprojecten (b.v. op het gebied van informatievoorziening en automatisering).

13.3 Informatievoorziening

Vervanging hardware

In 2007 vindt de aanbesteding voor de vervanging van het serverpark plaats. De implementatie zal in 2008 plaatsvinden.

Tevens wordt in 2008 de aanbesteding gestart voor het vervangen van alle PC's en beeldschermen. Ook deze vervanging zal in 2008 plaatsvinden.

Nadruk ondersteuning

Buiten de reguliere ondersteuning zal de nadruk met name gelegd worden op:

- het verder implementeren/uitbouwen van de basisregistraties;
- het procesmatig werken;
- het digitaal werken (zowel in- als extern).
-

Landelijke projecten

De landelijke projecten die door het Rijk voorgeschreven worden zullen nauwlettend gevolgd en indien van toepassing geïmplementeerd worden.

13.4 Facilitair bedrijf

Onder het facilitair bedrijf wordt verstaan het beheer van gebouwen, interne veiligheid, telefonie en huisvesting.

Beheer gebouwen

Het onderhoud van alle gemeentelijke gebouwen is vastgelegd in onderhoudsplannen met een looptijd van 30 jaar, waarbij jaarlijks wordt gespecificeerd.

De vormgeving van het onderhoud van de scholen bevindt zich momenteel in de onderzoeksfase. In 2008 zal er ondersteuning worden verleend bij de inrichting van de veiligheidsregio. Hierbij zullen de brandweeractiviteiten worden overgedragen.

Interne veiligheid

In 2008 zal het BedrijfsHulpVerleningsplan (BHV) verder gestalte krijgen en wordt er uitvoering gegeven aan het nieuwe agressieprotocol. Informatiebeveiliging wordt opnieuw op de kaart gezet. Hiervoor wordt het basisbeveiligingsniveau bepaald en een bewustwordingsprogramma opgezet.

Huisvesting

De bezettingsgraad van onze huisvesting bevindt zich momenteel dicht bij de 100%.

Verwachting is dat in medio 2008 het facilitair management informatie systeem grotendeels geïmplementeerd is en men de benodigde informatie daar uit kan genereren.

13.5 Financiën

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Het planmatig doen van onderzoeken, ook wel auditeren genoemd, leidt tot een systematische bewaking van de doelmatigheid (realiseren van prestaties tegen een zo beperkt mogelijke inzet van middelen) en de doeltreffendheid (de mate waarin de gestelde beleidsdoelen en -effecten daadwerkelijk worden behaald).

De bevoegdheid tot het opstellen van een onderzoeksplan is aan het college opgedragen in de Gemeentewet (artikel 213a). De onderzoeken benadrukken het belang van evaluatie van beleid en bestuur en laten zien of de gestelde doelen op een doelmatige en doeltreffende manier bereikt zijn. Voor de organisatie hebben onderzoeken vooral ook een lerende functie.

In 2006 is een eerste onderzoeksplan vastgesteld. In 2008 zullen onderzoeksonderwerpen worden vastgesteld.

Rekenkamercommissie

Sinds december 2005 is in Ridderkerk een rekenkamercommissie actief. Deze commissie ondersteunt de gemeenteraad in zijn controlerende taak en geeft hieraan invulling door:

- de uitkomsten van het beleid en de beleidsuitvoering te toetsen op rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid;
- de raad te voorzien van op onderzoek gebaseerde informatie over de beleidsuitkomsten en beleidsuitvoering;
- waar nodig en mogelijk aanbevelingen voor verbeteringen te doen;
- te streven naar bruikbare producten van hoge kwaliteit en betrouwbaarheid;
- haar werkzaamheden te verrichten in onafhankelijkheid en op objectieve, heldere en integere wijze.

De commissie heeft inmiddels 3 onderzoeken uitgevoerd, te weten:

- Paragraaf Verbonden partijen;
- Voorzieningen voor de raadsleden;
- Aanbesteding gehandicaptenvervoer (bijna afgerond).

Op dit moment vindt een inventarisatie plaats naar nieuwe onderzoeksonderwerpen.

De rekenkamercommissie ontvangt jaarlijks een afschrift van geplande onderzoeken (audits) die het college uitvoert.

Rechtmatigheid

Vanaf 2004 geeft de accountant bij de jaarrekening van de gemeente niet alleen een oordeel over de juistheid van de cijfers, maar ook of die cijfers rechtmatig tot stand zijn gekomen. Met andere woorden: voldoet de gemeente aan externe- en interne wet- en regelgeving waarbij financiële beheershandelingen aan de orde zijn.

Om voor een goedkeurende accountantsverklaring in aanmerking te (blijven) komen dient de inhoud van verordeningen en beleidsregels op orde te zijn én te blijven. Over 2006 heeft de gemeente tevens een goedkeuring voor wat betreft rechtmatigheid verkregen. In het najaar vindt jaarlijks een interim controle plaats als voorloper op de volledige accountantscontrole van de jaarrekening (in het voorjaar).

Met behulp van steekproeven (interne controle) doet de gemeente jaarlijks onderzoek naar een juiste uitvoering van de financiële beheershandelingen. Voor de uitvoering van interne controles is onlangs een 'centraal' interne controleteam (ICT) gevormd waaraan elke afdeling een medewerk(st)er afvaardigt.

Risicomanagement

Het NARIS-systeem (van het Nederlandse Adviesbureau voor Risicomanagement) voor de registratie en beheersing van risico's wordt concernbreed ingezet voor een integrale benadering van risicomanagement. De uitkomsten van dit systeem worden in de P&C-cyclus meegenomen voor de be-

paling van het gemeentelijke weerstandsvermogen. Daarbij wordt ook de hoogte van de buffer- of weerstandsreserve bepaald. De reserve is speciaal bedoeld voor het opvangen van onvoorziene tegenvallers waarvoor geen (directe) dekking is, met andere woorden; de reserve is enkel en alleen bedoeld voor het afdekken van risico's.

In de paragraaf Weerstandsvermogen, elders in deze begroting, worden de risico's en de weerstandscapaciteit in beeld gebracht.

Kostentoerekening

In Ridderkerk worden kosten zoveel mogelijk *rechtstreeks toegerekend* aan de raadsprogramma's. Als dat niet mogelijk is of er is sprake van kosten die concernbreed worden gemaakt dan spreken we van zogenaamde 'overheadkosten'. Voorbeelden hiervan zijn: afdelings- en huisvestingskosten, de kosten van informatisering en automatisering en administratiekosten. Deze overheadkosten hebben het karakter in zich dat zij *niet-direct (niet rechtstreeks) toe te rekenen* zijn aan een bepaald product/programma.

Op basis van een bepaalde verdelingssystematiek worden de niet-direct toe te rekenen kosten alsnog verdeeld naar producten en daarmee programma's. De kosten worden in eerste instantie verzameld op zogenaamde 'interne producten' (=verzameling van logisch bij elkaar horende kosten). Vervolgens vindt de verdeling plaats aan de hand van werkelijk gewerkte uren (tijdschrijven), normatieve uren, historisch bepaalde aantallen en/of percentages (b.v. een percentage van de omzet). In 2008 vindt er een evaluatie van deze methodiek plaats.

13.6 Juridische zaken

Procesmatig werken

Veel werkprocesbeschrijvingen bevatten een juridische component of zouden die moeten bevatten. In het kader van de juridische kwaliteitszorg worden de procesbeschrijvingen gescreend op juridische elementen. Op basis van deze inventarisatie gaan wij actie ondernemen: daar waar nodig in overleg met de proceseigenaar of –beheerder alsnog juridische elementen inbrengen of deze verbeteren.

Vanaf 1 januari 2008 zal de bezwaarschriftprocedure met het TOP (Tool voor Ondersteuning bij procesmatig werken) worden ondersteund. We verwachten daarmee een sterkere regie te kunnen uitoefenen op dit proces, wat met name de termijnbewaking ten goede zal komen.

Mandaat:

Ten minste eenmaal per jaar wordt het mandaatregister geactualiseerd. Dat gaat dus ook in 2008 gebeuren. De insteek is dat we willen voorkomen dat er onbevoegd getekende stukken de deur uit gaan. Samen met de afdelingen bekijken we of er meer/andere bevoegdheden zijn die lager in de organisatie gelegd kunnen worden, zodat de dienstverlening ook sneller kan.

Legal quick scan

In 2005 hebben we SGBO onderzoek laten doen naar de juridische kwaliteit van de organisatie. Het actieplan dat op basis van de uitkomsten van deze quick scan was opgesteld, is uitgevoerd. In 2008 gaan we zelf een legal audit of quick scan doen. Op dit moment staat nog niet vast of we dan de gehele organisatie zullen doorlichten of enkele (kritische) onderdelen.

Verordeningenbestand

Het verordeningenbestand zal in 2008 te raadplegen zijn via www.overheid.nl

In 2010 is het voor alle gemeenten verplicht om hun verordeningen op deze site te zetten.

13.7 Communicatie

Publieksvoorlichting

In 2007 zijn de publieksvoorlichters vanuit het Gemeentelijk Service Centrum over gegaan naar het team communicatie van de afdeling Management Ondersteuning. Publieksvoorlichting zal in 2008 ook inhoudelijk meer ingebed worden in het totaal van communicatieactiviteiten.

Profilering

Daarop aansluitend zullen activiteiten worden opgezet om te komen tot een sterkere profilering van de gemeentelijke organisatie onder andere door een betere coördinatie van de gemeentelijke huisstijl.

Kennismanagement

In 2008 zal in de ondersteuning vanuit het team communicatie een nadruk liggen op kennismanagement onder andere door:

- het organiseren van communicatietrainingen voor medewerkers;
- het verder ontwikkelen van het handboek communicatie op intranet.

14. Paragraaf Verbonden Partijen

14.1 Doel

- Algemeen doel: genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.
- Specifiek doel: het in beeld brengen en beheersen van de bestuurlijke en financiële belangen in deelnemingen.
- Achtergrond informatie: door de paragraaf verbonden partijen heeft de raad invloed op deelnemingen doordat hij kaders stelt. Die invloed is nu niet zo zeer gericht op individuele gevallen, maar veel meer op het totaalbeeld. De paragraaf geeft aan wat de visie van de raad is op de verbonden partijen in relatie tot de doelstellingen uit de programma's en wat de (beleids)voornemens zijn. Het gaat om vragen als: Wat willen we met de verbonden partijen? (visie/ doel). Welke rol spelen ze in programma's? (beleidsvoornemens) Vervolgens kan er op toegezien worden of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente(raad) en of de gewenste beleidsvoornemens van de gemeente(raad) via de verbonden partijen gerealiseerd zijn.

14.2 Overzicht van verbonden partijen

Naam:	Gemeenschappelijke regeling Volwasseneneducatie Rijnmond (OLIVER)
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang:	Door de gezamenlijke inkoop van scholingstrajecten bij de ROC's kan er efficiënter en dus goedkoper ingekocht worden.
Visie (wat willen we bereiken met):	Een goed scholingsaanbod voor de Ridderkerkse risicjongeren van 18 jaar en ouder (tot 23 jaar met een afgebroken vooropleiding).
Beleidsvoornemens (rol in programma):	Er zorg voor dragen dat Ridderkerkse (risico)jongeren alsnog via deze weg een startkwalificatie kunnen behalen.
Bestuurlijke inbreng:	1 lid t.b.v. het Algemeen Bestuur
Totaal jaarbudget van de regeling:	OLIVER heeft geen eigen budget. De gezamenlijke gemeenten Zetten gemiddeld 21% van hun rijksbijdrage educatie in (naar verhouding van het aantal inwoners).
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	Ridderkerk zet voor Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs (VAVO) 2007 21,36% van haar rijksbijdrage educatie in. Het gaat om een bedrag van € 126.767,--.
Bedrag per inwoner:	Een bedrag per inwoner is bij OLIVER niet van toepassing. Het gaat om een bijdrage (ten behoeve van een gerichte doelgroep) naar rato van het aantal inwoners van de gemeente.
Algemene financiële positie / risico's:	De deelname aan OLIVER brengt op zich geen financiële risico's met zich mee. Het gaat hier om de gezamenlijke inzet van een deel van de door de deelnemende gemeenten ontvangen rijks gelden educatie en slechts een geringe gemeentelijke jaarlijkse bijdrage. Wel wordt het OLIVER geconfronteerd met 2 claims vanuit het ministerie van SZW (zie paragraaf weerstandsvermogen).
Overige ontwikkelingen:	Op 14 december 2006 is de Gemeenschappelijk regeling volwasseneneducatie 2007-2010 vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Ridderkerk. De nieuwe gemeenschappelijke Regeling is in samenwerking en afstemming met de Stadsregio opgesteld. Inhoudelijk wordt de samenwerking op een aantal thema's gerealiseerd te weten: aanpak voortijdig schoolverlaten, VAVO als tweede kans onderwijs, koppeling met onderwerpen uit de jeugdzorg, aansluiting onderwijsarbeidsmarkt en inburgering.
Naam:	Sociale Werkvoorziening Drechtsteden (Drechtwerk)
Vestigingsplaats:	Dordrecht
Openbaar belang:	Het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een zware arbeidshandicap, die niet op een andere manier op de arbeidsmarkt terecht kunnen.
Visie (wat willen we bereiken met):	In het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening is de gemeente Ridderkerk verantwoordelijk voor het aanbieden van beschermd werk aan die personen die daarop zijn aangewezen. De gemeente Ridderkerk heeft deze taak uitbesteed aan Drechtwerk, het Openbaar Lichaam Sociale Werkvoor-

	zining Drechtsteden. Samen met 9 andere gemeenten participeert de gemeente Ridderkerk in deze gemeenschappelijke regeling.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	De gemeente Ridderkerk streeft naar het behoud van werkgelegenheid voor de doelgroep.
Bestuurlijke inbreng:	De wethouder Sociale Zaken is lid van het Dagelijks en Algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
Totaal jaarbudget van de regeling:	70 miljoen
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	€ 325.000,=, circa 9% van de totale gemeentelijke bijdragen aan Drechtwerk.
Bedrag per inwoner:	€ 8,03 per inwoner
Algemene financiële positie / risico's:	Drechtwerk heeft de afgelopen jaren forse verliezen geleden, onder andere als gevolg van verminderde Rijkssubsidies. De deelnemende gemeenten zijn aangesproken om de ontstane tekorten aan te vullen. Zie ook paragraaf Weerstandsvermogen (risico's).
Overige ontwikkelingen:	De WSW wordt per 1 januari 2008 ingrijpend gewijzigd, waarbij de beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheid van de gemeente toeneemt.
Naam:	Gemeenschappelijke regeling volksgezondheid Rotterdam e.o. (GGD)
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang:	Gezamenlijke uitvoering wettelijke verplichtingen van gemeenten in het kader van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV).
Visie (wat willen we bereiken met):	Een evenwichtig productenaanbod zoveel mogelijk gericht op lokale problematiek. Verbeteren van de zorg aan jeugdigen en hun ouders en versterken van hun positie. In zijn algemeenheid het verbeteren van de volksgezondheid van de Ridderkerkse bevolking.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	Naast het uitvoeren van wettelijke verplichtingen is het van belang dat, met name voor de groep 0-19 jarigen, maatwerk gericht op lokale problematiek geleverd wordt. Het voornemen is om meer cliëntgerichte, samenhangende jeugdzorg te ontwikkelen. In het contracteerplatform JGZ wordt getracht de integrale jeugdgezondheidszorg voor 0-19 jarigen vorm te geven. M.b.t. het basistakenpakket wordt de discussie gevoerd met de deelnemende gemeenten over de vaststelling hiervan. Eind 2007 zal het basistakenpakket voor 4 jaar worden vastgesteld.
Bestuurlijke inbreng:	1 lid t.b.v. het Algemeen Bestuur
Totaal jaarbudget van de regeling:	€ 12.027.688,--
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	€ 470.698,--
Bedrag per inwoner:	€ 10,5 per inwoner
Algemene financiële positie / risico's:	Het huidige basistakenpakket is nog steeds in discussie. Zoals in de vorige programmabegroting reeds is gemeld, kan hier een uitbreiding voor de gemeente Ridderkerk uit voortkomen.
Overige ontwikkelingen:	Het fusietraject met GGD Nieuwe Waterweg Noord is afgerond. Wel speelt nog de discussie rond het in elkaar schuiven van de verschillende basis takenpakketten.
Naam:	Stadsregio Rotterdam
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang:	Regionaal Bestuur (WGR).
Visie (wat willen we bereiken met):	Deze regeling behartigt de gezamenlijke belangen van 18 gemeenten en hun inwoners op het gebied van de ruimtelijke ordening, wonen, stedelijke vernieuwing en Vinac, economie, verkeer en vervoer, milieu, groen, jeugdzorg, arbeidsmarkt en volwasseneneducatie.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	In programma 3, Bestuur en Participatie, hebben wij als doelstelling het volgende geformuleerd: het realiseren, onderhouden en waar nodig verstevigen van samenwerkingsverbanden om regionale en/of gezamenlijke vraagstukken die de reikwijdte van Ridderkerk te boven gaan, op te lossen op een zodanige wijze, dat rekening wordt gehouden met de Ridderkerkse belangen en de eigen identiteit van Ridderkerk. Uitgaande van een handhaving van de huidige taakverdeling tussen de regio en de gemeenten en de geformuleerde doelstelling zijn wij een voorstander van continuering en daar waar nodig en mogelijk een versteviging van de huidige regeling.
Bestuurlijke inbreng:	2 leden AB regionaad/ 1 lid DB

Totaal jaarbudget van de regeling:	
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	€ 218.920,--
Bedrag per inwoner:	€ 4,86 per inwoner
Algemene financiële positie / risico's:	
Overige ontwikkelingen:	
Naam:	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond.
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang:	(Brand)veiligheid, vervoer van zieken en ongevals slachtoffers, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing met inbegrip van de multidisciplinaire samenwerking en de Gemeenschappelijke meldkamer.
Visie (wat willen we bereiken met):	De vorming van veiligheidsregio's heeft als doelstelling de versterking van de bestuurlijke aansturing van de rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal en nationaal niveau, alsmede de versterking van de geneeskundige hulpverlening en het regionale beheer van de brandweer. <u>(Brand)veiligheid</u> Het onder alle omstandigheden bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden ter zake van het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen en overigens het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen. <u>Hulpverlening</u> Het doelmatig organiseren en coördineren van het vervoer van zieken en ongevals slachtoffers, de registratie daarvan en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevals slachtoffers in ziekenhuizen of andere instelling voor intramurale zorg. <u>Rampenbestrijding</u> Het voorbereiden en bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde geneeskundige hulpverlening bij rampen.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	Met deze regeling wordt (deels) invulling gegeven aan de doelstelling uit het raadsprogramma 2 veiligheid, namelijk het verkleinen en beheersen van de veiligheidsrisico's. Hoe hoger de kans op een inbreuk van de veiligheid, hoe hoger de feitelijke aantasting van de veiligheid zal zijn. Daarom moet – door middel van pro-actieve en preventieve maatregelen – zo mogelijk de slachtofferkans omlaag worden gebracht. Tevens is het van belang om geprepareerd te zijn voor grootschalig optreden in het geval van een ramp of zwaar ongeluk.
Bestuurlijke inbreng:	1 lid DB/AB (+1 plaatsvervangend lid) Bij het nemen van besluiten door het algemeen bestuur brengen de leden voor de gemeente die zij vertegenwoordigen ieder één stem uit, met uitzondering van de leden die een gemeente vertegenwoordigen met een inwonertal boven 50.000. Zij brengen voor elk volgend 50.000-tal, of gedeelte daarvan, één stem meer uit tot een maximum van elf stemmen per gemeente.
Totaal jaarbudget van de regeling:	€ 111.143.000,--
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	€ 323.966,-- 3,62
Bedrag per inwoner:	€ 7,25 per inwoner
Algemene financiële positie / risico's:	Ten aanzien van de financiering van C2000 zijn de investeringskosten binnen de begroting gebleven. Voor de centrale exploitatiekosten voor de jaren 2005 en 2006 is door de Minister van Binnenlandse Zaken besloten dat deze kosten worden gekort op de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. Omtrent de decentrale exploitatielasten is er op dit moment nog geen duidelijkheid. Ten aanzien van de financiering van de veiligheidsregio is het de doelstelling deze budgettaire neutraal te laten verlopen. Echter, het is nog ondui-

	delijk ten opzichte waarvan deze budgettaire neutraliteit geldt: geldt deze ten opzichte van de kosten van elke gemeente, geldt deze ten opzichte van de kosten op regionaal niveau of wellicht zelfs ten opzichte van de kosten op nationaal niveau.
Overige ontwikkelingen:	Versterking van de samenwerking in de regio zal moeten leiden tot een meer slagvaardige organisatie voor het bestrijden van crises en ander soortige rampen. Gevolg hiervan is onder meer een meer slagvaardige brandweerorganisatie en een brandweerorganisatie die meer dan voorheen is toegerust op de risico's van de huidige samenleving. Op landelijke niveau is in 2005 vorm gegeven aan de implementatie van het communicatiesysteem voor brandweer, ambulance en politie (C2000). De RHRR draagt zorg voor de implementatie hiervan in de regio Rotterdam Rijnmond. Per 4 oktober 2005 is C 2000 in de regio Rotterdam Rijnmond operationeel beschikbaar gekomen.
Naam:	Intergemeentelijke Brandweer Zuid (IBZ)
Vestigingsplaats:	Rotterdam
Openbaar belang:	Uit oogpunt van efficiency is samenwerking gezocht met omliggende gemeenten voor de invulling van (Brand)veiligheid en hulpverlening.
Visie (wat willen we bereiken met):	Het doel van de regeling is driedelig, te weten: <ol style="list-style-type: none"> 1. Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt; 2. Het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand; 3. De uitvoering van het beperken en bestrijden van rampen als bedoeld in artikel 1 van de Wet Rampen en Zware Ongevallen.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	Met het treffen van deze gemeenschappelijke regeling wordt (deels) invulling gegeven aan de doelstelling uit raadsprogramma 2: veiligheid, namelijk het verkleinen en beheersen van de veiligheidsrisico's. Hoe hoger de kans op een inbreuk van de veiligheid, hoe hoger de feitelijke aantasting van de veiligheid zal zijn. Daarom moet – door middel van pro-actieve en preventieve maatregelen – de slachtofferkans omlaag worden gebracht.
Bestuurlijke inbreng:	1 lid AB
Totaal jaarbudget van de regeling:	
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	€ 228.770,--
Bedrag per inwoner:	€ 5,12 per inwoner
Algemene financiële positie / risico's:	Zie de risico's bij VRR.
Overige ontwikkelingen:	Inmiddels is duidelijk dat met het tot stand komen van de veiligheidsregio deze gemeenschappelijke regeling kan worden opgeheven. Binnen de veiligheidsregio zal deze samenwerking vorm krijgen door de vorming van districten.
Naam:	Oasen NV
Vestigingsplaats:	Gouda
Openbaar belang:	Zorgdragen voor de watervoorziening binnen het voorzieningsgebied.
Visie (wat willen we bereiken met):	De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van deze instelling voor nutsvoorzieningen, omdat deze nut heeft voor de inwoners van de gemeente (zie openbaar belang), en dus niet uit een oogpunt van geldbelegging.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	In Oasen wordt voor 6,28% in het totale aandelenkapitaal deelgenomen. Door deze deelname kan invloed op het beleid van deze instellingen worden uitgeoefend door middel van een vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergaderingen.
Bestuurlijke inbreng:	
Totaal jaarbudget van de regeling:	
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	
Bedrag per inwoner:	
Algemene financiële positie / risico's:	

Overige ontwikkelingen:	
Naam:	Bank Nederlandse Gemeenten NV
Vestigingsplaats:	Den Haag
Openbaar belang:	De BNG is een bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Visie (wat willen we bereiken met):	De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van de BNG, omdat deze instelling een zeker nut heeft voor de gemeente, en dus niet primair uit een oogpunt van geldbelegging.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	Gelet op de structuur van deze instelling kunnen de aandeelhouders nauwelijks invloed op het beleid van deze NV uitoefenen. De meest betrokken portefeuillehouder vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Bestuurlijke inbreng:	
Totaal jaarbudget van de regeling:	
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	
Bedrag per inwoner:	
Algemene financiële positie / risico's:	
Overige ontwikkelingen:	
Naam:	Gemeenschappelijk regeling Koepelschap Buitenstedelijk Groen
Vestigingsplaats:	Schiedam
Openbaar belang:	Financiering en programmering buitenstedelijk groen.
Visie (wat willen we bereiken met):	Deze regeling is in de plaats gekomen van het oude Financieel Koepelschap Het financieel koepelschap werkte feitelijk als een vereveningsinstrument. Alle kosten die de deelnemers maken ten behoeve van de realisering en in standhouding van de buitenstedelijke openlucht recreatieprojecten worden bij elkaar opgeteld en op basis van de in 1987 vastgestelde verdeelsleutel naar rato van het aantal inwoners over de gemeenten herverdeeld. De gemeente betalen rechtstreeks aan de schappen waarin zij deelnemen. Als blijkt dat een gemeente meer betaalt aan een schap dan de kosten van de gemeente op basis van de verdeelsleutel, dan ontvangt deze gemeente geld terug van het koepelschap. Ridderkerk ontvangt tot op heden jaarlijks een bedrag terug uit dit vereveningsfonds. Voor 2008 wordt op een bedrag van € 20.317,-- gerekend. Daarnaast heeft deze nieuwe regeling tot doel op basis van een rijks, provinciaal en regionaal programma/beleid in onderlinge samenhang een evenwichtige ontwikkeling en instandhouding van het buitenstedelijk groen te bevorderen.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	
Bestuurlijke inbreng:	1 lid AB (portefeuillehouder Financiën)
Totaal jaarbudget van de regeling:	Aan het koepelschap is geen bijdrage verschuldigd. Alleen aan het Natuur en recreatieschap.
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	
Bedrag per inwoner:	
Algemene financiële positie / risico's:	
Overige ontwikkelingen:	
Naam:	NV Milieu Services AVR-Ridderkerk (NV MAR)
Vestigingsplaats:	Ridderkerk
Openbaar belang:	Uitvoering en advisering afvalinzameling.
Visie (wat willen we bereiken met):	De NV MAR is op 1 juli 2001 opgericht om in opdracht van de gemeente de afvalinzameling uit te voeren. Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de gemeente en de AVR met een looptijd van 10 jaar (tot 1 juli 2011).
Beleidsvoornemens (rol in programma):	

Bestuurlijke inbreng:	De gemeente bezit 100% van de aandelen van deze NV maar kan, op basis van genoemde overeenkomst, 49% van de aandelen aanbieden aan de AVR.
Totaal jaarbudget van de regeling:	
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	
Bedrag per inwoner:	
Algemene financiële positie / risico's:	
Overige ontwikkelingen:	In samenwerking met Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Alblasserdam worden de mogelijkheden onderzocht van een gemeenschappelijk afvalbrengstation. De NV MAR is hierbij betrokken. In 2005 is een review opgesteld aangezien de looptijd van de overeenkomst voor de helft is verstreken. Een voorstel tot aanpassing zal zo spoedig mogelijk aan uw raad worden voorgelegd.
Naam:	Netwerk NV
Vestigingsplaats:	Dordrecht
Openbaar belang:	Exploitatie en beheer van een gezamenlijke milieustraat voor de gemeenten Alblasserdam, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht
Visie (wat willen we bereiken met):	De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van deze overheidsgedomineerde NV
Beleidsvoornemens (rol in programma):	
Bestuurlijke inbreng:	Door deze deelname kan invloed op het beleid van deze instelling worden uitgeoefend door middel van een vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergadering.
Totaal jaarbudget van de regeling:	
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	
Bedrag per inwoner:	
Algemene financiële positie / risico's:	De afvalinzameling en –verwerking is onderhevig aan marktwerking en de concurrentie in deze sector is groot. Dit betekent, dat met het bezit van deze aandelen de gemeente risico loopt.
Overige ontwikkelingen:	
Naam:	Gemeenschappelijke regeling Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR)
Vestigingsplaats:	Schiedam
Openbaar belang:	Advisering en ondersteuning van gemeentelijke milieutaken.
Visie (wat willen we bereiken met):	De DCMR heeft een algemene adviestaak met betrekking tot milieu, adviseert meer specifiek ten aanzien van vergunningverlening en handhaving in het kader van de Wet Milieubeheer en ondersteunt de gemeente t.a.v. de uitvoering van het Bouwstoffenbesluit.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	
Bestuurlijke inbreng:	1 lid AB (2 stemmen van totaal 168)
Totaal jaarbudget van de regeling:	
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	€ 861.605,--
Bedrag per inwoner:	
Algemene financiële positie / risico's:	
Overige ontwikkelingen:	Met betrekking tot de DCMR Milieudienst Rijnmond kan gesteld worden dat, mede onder invloed van het ministerie van VROM, de regionale milieudiensten steeds meer taken krijgen die regionaal georganiseerd kunnen worden. Een voorbeeld daarvan is de gedeeltelijke uitvoering van de Algemene Maatregel van Bestuur Externe Veiligheid.
Naam:	N.V. Afvalverwerking Rijnmond (AVR)
Vestigingsplaats:	Rotterdam

Openbaar belang:	Afvalverbranding
Visie (wat willen we bereiken met):	De gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van deze commerciële N.V.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	Vervallen/ zie toelichting bij overige ontwikkelingen.
Bestuurlijke inbreng:	Wij bezitten minder dan 2% van het totaal aantal aandelen.
Totaal jaarbudget van de regeling:	
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	
Bedrag per inwoner:	
Algemene financiële positie / risico's:	De afvalinzameling en –verwerking is onderhevig aan marktwerking en de concurrentie in deze sector is groot. Dit betekent, dat met het bezit van deze aandelen de gemeente risico loopt.
Overige ontwikkelingen:	In 2006 hebben wij onze aandelen NV AVR verkocht. Uit de verkoopopbrengst is een risicovoorziening gevormd voor toekomstige vrijwaringen en garanties. Compensatie voor weggefallen dividend (voor 2006 en 2007) verloopt via een bestemmingsreserve.
Naam:	Gemeenschappelijke regeling voor het Natuur- en Recreatiegebied IJsselmonde
Vestigingsplaats:	
Openbaar belang:	Ontwikkelen en instandhouden van intergemeentelijke buitenstedelijke recreatie en bescherming van natuur en landschap.
Visie (wat willen we bereiken met):	In september 2003 is ingestemd met de Beleidsvisie 2003-2007 van het natuur- en recreatieschap.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	De activiteiten van de regeling dragen bij tot het realiseren van de doelstellingen uit programma 5: Wonen en Leefomgeving. De komende jaren zullen meerdere projecten voortvloeiende uit het Landinrichtingsplan mede op het grondgebied van Ridderkerk worden gerealiseerd en in beheer worden overgedragen aan het Natuur- en Recreatieschap.
Bestuurlijke inbreng:	1 lid DB en 1 lid AB
Totaal jaarbudget van de regeling:	€ 3.367.561,--
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	€ 280.995,--
Bedrag per inwoner:	€ 6,28 per inwoner
Algemene financiële positie / risico's:	
Overige ontwikkelingen:	
Naam:	Regionale Samenwerking Soc. Zaken Albrandswaard en Ridderkerk
Vestigingsplaats:	Ridderkerk
Openbaar belang:	Inwoners van Albrandswaard en Ridderkerk die niet in hun bestaan kunnen voorzien, helpen met inkomensondersteunende maatregelen en eventueel een WWB-uitkering.
Visie (wat willen we bereiken met):	Inwoners van Albrandswaard en Ridderkerk zijn in staat een financieel zelfstandig bestaan te voeren.
Beleidsvoornemens (rol in programma):	De beleidsvoornemens staan verwoord in het Beleidsplan 2007-2008 dat door de gemeenteraden wordt vastgesteld.
Bestuurlijke inbreng:	De wethouders Sociale Zaken van Albrandswaard en Ridderkerk overleggen gezamenlijk over het te voeren beleid.
Totaal jaarbudget van de regeling:	€ 13 miljoen
Bijdrage Ridderkerk (% t.o.v. totaal):	76%
Bedrag per inwoner:	€ 210
Algemene financiële positie / risico's:	
Overige ontwikkelingen:	

15. Paragraaf Grondbeleid

15.1 Doel

Algemeen doel: genereren van stuurinformatie voor de raad, met andere woorden: met de informatie uit deze paragraaf kan de raad beleidslijnen vast- en bijstellen.

- Specifiek doel: het kunnen geven van sturing aan het grondgebruik ter realisatie van ruimtelijke doelstellingen uit de programma's in relatie tot de financiële mogelijkheden van de gemeente.
- Achtergrond informatie: via grondbeleid kan een nadere invulling aan het uitvoeren van bepaalde programma's worden gegeven. Gedacht kan worden aan groen, water, wonen, werken en recreëren. Tegelijkertijd kan het grondbeleid tot (extra) baten voor de gemeente leiden, maar ook tot (extra) lasten. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid zijn van groot belang voor de totale financiële positie van de gemeente.

15.2 Inleiding

Aan het in exploitatie brengen van gronden door de gemeente zijn financiële risico's verbonden. Zowel aan de kostenkant (grondverwerving, bouw- en woonrijpmaken, bodemsaneringen en financieringskosten) als aan de opbrengstenkant (grondverkoop woningbouw en bedrijventerreinen) zijn risicofactoren verbonden waarmee bij het in exploitatie brengen van grond rekening moet worden gehouden.

Niet alleen de gemeente kan grond in exploitatie brengen. Ook marktpartijen die grond bezitten en bereid en in staat zijn de gewenste bestemming daarop te realiseren kunnen grond in exploitatie brengen. Bij exploitatie door marktpartijen kan de gemeente alleen de kosten van de openbare voorzieningen op de exploitant verhalen. Niet alle kosten kunnen dan worden verhaald, waardoor er dus ook risico's voor de gemeente ontstaan bij de exploitatie van grond door marktpartijen. De mogelijkheden van kostenverhaal zullen overigens met ingang van 2008 toenemen als gevolg van de invoering van de Grondexploitatiewet.

Hieronder wordt een actueel beeld gegeven van het te verwachten eindresultaat van de in exploitatie genomen complexen en de risico's die er zijn ten aanzien van het behalen van deze eindresultaten. Tevens wordt een actueel beeld gegeven van de reservepositie en het in de komende jaren te verwachten verloop van de reserves van het grondbedrijf. Deze informatie werd in voorgaande jaren opgenomen in de Nota risicobeheer en investeringen grondbedrijf, maar zal in het vervolg worden opgenomen in de begroting.

15.3 Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen uit de programma's

Ridderkerk voert een actief grondbeleid. Dat wil zeggen dat de gemeente actief locaties (her)ontwikkelt om zodoende de gewenste ruimtelijke ontwikkeling te bewerkstelligen. In situaties waarin de gemeente wil meewerken aan ontwikkelingen, maar zelf niet beschikt over de grond, wordt met derden een exploitatieovereenkomst afgesloten, soms in combinatie met een samenwerkingsovereenkomst. Regie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, zowel inhoudelijk als financieel, staat centraal in het grondbeleid. Dit leidt tot:

- een verantwoorde strategie voor aankoop van grond;
- een verantwoord financieel beheer over de grond die de gemeente in bezit heeft;
- een actieve rol in de planontwikkeling in samenwerking met marktpartijen;
- uitgifte van grond na realisatie, meestal door verkoop, incidenteel door erfpacht.

Momenteel zijn er vier grote projecten binnen het grondbedrijf, namelijk: Centrumplan, Veren Ambacht, Het Zand en Cornelisland (nog niet in exploitatie).

Centrumplan

Per saldo wordt een verlies op deze exploitatie voorzien van € 1.705.800,00. Hiervoor is de Voorziening verliesgevend complex Centrumplan gevormd. De verwachting is voornamelijk dat deze

voorziening voldoende is. Inmiddels is gestart met de ontwikkeling van de laatste fase van het Centrumplan.

Zodra duidelijkheid bestaat over de stedenbouwkundige invulling van de laatste fase van het Centrumplan, waarschijnlijk begin 2008, zal de exploitatie van het grondbedrijfcomplex Centrumplan worden geactualiseerd.

Als gevolg van onduidelijkheid over de toekomst van de voormalige Dr. Kuyperschool en daarmee over de stedenbouwkundige invulling, heeft de laatste fase van het Centrumplan inmiddels aanzienlijke vertraging opgelopen. Een en ander betekent naast renteverlies ook onzekerheid over het te behalen exploitatieresultaat.

Veren Ambacht

Inmiddels is voor een bedrag van € 6.000.000,00 winst genomen in dit complex. Het laatste perceel grond is verkocht. Er moeten nog wel kosten gemaakt worden voor het voltooiën van het complex. In 2008 zal een geactualiseerde exploitatie-opzet ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Aangezien het complex in de afrondingsfase verkeert, zal de geactualiseerde exploitatie-opzet een redelijk nauwkeurig beeld geven van het eindresultaat van het complex.

Het Zand

Er wordt gewerkt aan een actualisatie van het grondbedrijfcomplex Het Zand. In deze nieuwe exploitatie-opzet wordt uitgegaan van één exploitatie-opzet voor de gehele wijk, waarin het basisplan Het Zand, de deelplannen, de ontwikkeling van het terrein van Hak, alsmede de ontwikkeling van het terrein tegenover de sporthal Drievliet worden geïntegreerd tot één complex. Vooralsnog kan worden uitgegaan van de eerder gehanteerde cijfers. Dit houdt in, dat het eindresultaat van het (geïntegreerde) complex Het Zand minimaal € 2.000.000,00 positief zal zijn.

Cornelisland

Ten behoeve van de grondverwerving in Cornelisland is een onteigeningsprocedure gestart. In het kader van de aankoop van Hak (zie hiervoor onder Het Zand) heeft de gemeente zich ook verplicht om gebruik te maken van alle beschikbare grondbeleidsinstrumenten, waaronder het onteigeningsinstrument, om Hak tijdig een perceel bouwgrond te kunnen aanbieden op Cornelisland. Daarnaast wordt nog steeds geprobeerd om met de grondeigenaren tot minnelijke overeenstemming te komen over de aankoop van de benodigde grond.

De verwerving van de benodigde grond van Rijkswaterstaat en het Waterschap Hollandse Delta is nagenoeg afgerond. Daarnaast heeft ook een particuliere grondeigenaar zijn grond aan de gemeente verkocht. Hierdoor is de gemeente eigenaar geworden van het aan Hak toegezegde bouwkegel. Inmiddels is in overleg met Hak gestart met de voorbelasting van dit kavel, zodat de verplaatsing van Hak naar Cornelisland waarschijnlijk voor 1 januari 2010, de afgesproken uiterste datum, voltooid kan worden. De verwachting is thans, dat eind 2008 tot gronduitgifte in Cornelisland kan worden overgegaan.

Ondanks de hoge boekwaarde op dit complex wordt een positief exploitatieresultaat verwacht op dit complex, aangezien de te realiseren opbrengst uit grondverkoop groot is. In 2008 zal een exploitatie-opzet voor Cornelisland ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden.

15.4 Prognose van resultaten van in exploitatie genomen complexen

Complex (programma)	Verwacht saldo (+ of -) *	Vaststellings-jaar (herziene) exploitatie-opzet	Prognose afsluitingsjaar	Korte toelichting/stand van zaken (o.a. inzake winstneming of verlies)
Centrumplan	€ 1.705.800,-- (-)	2004	2011	Verliesneming bij afsluiting complex via voorziening Centrumplan ter hoogte van € 1.705.800,--.
Veren Ambacht	€ 6.000.000,-- (+)	2005	2009	In 2004 € 3.500.000,-- winst genomen en in 2006 € 2.500.000,--
Nieuw Reijerwaard Zuid	0	2005	2008	Nagenoeg afgerond. Lijkt financieel ongeveer sluitend te kunnen worden beëindigd.
Het Zand	Afhankelijk van het vertrek van Hak (op welk tijdstip en naar welke locatie) minimaal € 2.000.000,-- (+), uitgaande van vertrek van Hak	In 2004 doorgelicht in kader van aankoop Hak	Ca. 2014	In 2008 wordt een gewijzigde exploitatie-opzet aan de raad ter vaststelling aangeboden, waarin alle ontwikkelingen en deelplannen worden geïntegreerd in één complex Het Zand.
Van Riebeekstraat	Onbekend; op basis van berekeningen wordt positief saldo verwacht	Nog geen opzet.	2009	Inmiddels overeenstemming over stedenbouwkundig ontwerp
Lagendijk	Onbekend; op basis van berekeningen wordt positief saldo verwacht	Nog geen opzet.	2011	Project nog in aanloopfase.
Nieuwbouw Piramide	0	2004	2008	Laatste fase moet nog worden afgerond (renovatie woning Rijksstraatweg 47 en nieuwbouw op vrijkomende terrein). Mogelijk een positief exploitatieresultaat.
Nieuw Reijerwaard Noord	0	2005	2008	Aanleg Hoogzandweg is voltooid. Thans wordt gesproken met kopers voor de te verkopen grond. Door samenwerking en herverkaveling met andere eigenaren kan wellicht een hogere verkoopprijs worden bedongen, waardoor een positief exploitatieresultaat haalbaar zou worden.
Totaal	€ 6.294.200,-- (+)			Tot en met 2006 € 6.000.000,-- winst genomen, voor geraamd verlies is voorziening getroffen ter hoogte van € 1.705.800,--. Vanaf 2007 nog te behalen voordelig resultaat derhalve (minimaal) € 2.000.000,-- positief.

* + = voordelig resultaat en - = nadelig

15.5 Onderbouwing winstneming of verlies

Het nemen van winst of verlies vindt in principe plaats bij afsluiting van grondbedrijfcomplexen. Tussentijdse winstneming is aan de orde zodra de boekwaarde van een grondbedrijf zodanig negatief is (hogere baten dan lasten), dat de in totaal nog te verwachten kosten in het betreffende complex niet kunnen leiden tot een positieve boekwaarde. Het verschil tussen de (negatieve) boekwaarde en de in totaal nog te verwachten kosten kan als winst worden genomen. Het moet dan wel een substantieel bedrag betreffen, waarbij als indicatieve ondergrens een bedrag van € 250.000,-- wordt aangehouden, en er wordt ten aanzien van de nog te verwachten kosten een veilige marge aangehouden. Voorts wordt bij tussentijdse winstnemingen geen rekening gehouden met nog te verwachten maar nog niet gerealiseerde opbrengsten uit grondverkoop.

Winst wordt in principe aan het einde van een boekjaar genomen, in het kader van het opstellen van de Rekening. Op dat moment wordt tevens aan de raad een voorstel gedaan voor de bestemming van de winst.

15.6 Financiële risico's en het verloop van de reserves

Op basis van het huidige uitvoeringsstadium zijn de risico's van de diverse complexen die in exploitatie zijn genomen als volgt schematisch aan te geven. Het gaat daarbij niet om het feit of een complex al dan niet verlies zal opleveren, maar om de risico's die er zijn ten aanzien van het berekenen van het hierboven aangegeven te verwachten eindresultaat.

15.6.1 Risico-analyse van de complexen in exploitatie

Complex	Grondaankoop	Bouw- en woonrijp maken (evt. bodemsan.)	Financieringskosten	Opbrengst grond Bijdragen derden
Centrumplan	-	-	-	--
Veren Ambacht	+	+	+	+
Nieuw Reijerwaard Zuid	+	+	+	-
Het Zand	+	-	-	-
Van Riebeekstraat	+	-	+	+
Legendijk	+	+	-	-
Nieuwbouw Piramide	+	+	+	+
Nieuw Reijerwaard Noord	--	-	-	--

+ = geen of nauwelijks risico

- = beperkt risico

-- = belangrijk risico

15.6.1.1 Centrumplan

In het algemeen kan worden gesteld dat het bij het Centrumplan gaat om de herontwikkeling van een reeds bebouwde omgeving, waarbij het risico van onvoorziene kosten en hoger dan geraamde kosten groter is dan bij een uitbreidingslocatie. Vanwege deze risico's is een regelmatige doorlichting van dit complex van belang.

Op 14 juni 2004 heeft de gemeenteraad in meerderheid ingestemd met een geactualiseerde grondexploitatie per 1 januari 2004. Per risicofactor kan hierover deze exploitatie het volgende worden vermeld.

Onduidelijkheid over de toekomst van de voormalige Dr. Kuyperschool heeft tot vertraging geleid in de verdere ontwikkeling van het Centrumplan. Dit leidt tot een toename van de financieringskosten. Verder is er door deze onduidelijke situatie geen zicht op een definitief stedenbouwkundig plan voor de laatste fase van het Centrumplan en daarmee evenmin op de kosten en opbrengsten.

De voltooiingswerkzaamheden van de eerste fase zijn afgerond en deze zijn binnen de opgestelde ramingen uitgevoerd. Het bouw- en woonrijp maken van de laatste fase moet nog worden uitgevoerd, waarbij ook nog sprake kan zijn van bodemverontreinigingen. Hoewel deze laatste fase relatief klein van omvang is en de risico's daardoor redelijk goed zijn in te schatten, is deze fase niet geheel zonder risico's, mede vanwege de nog aanwezige onzekerheden over de stedenbouwkundige invulling.

Een belangrijk deel van de bouwgrond, met name ten behoeve van woningbouw in de laatste fase van het Centrumplan, moet nog worden verkocht. Daaraan zijn ook nog belangrijke risico's verbonden. Er is voor het geraamde verlies op deze grondexploitatie een Voorziening verliesgevend complex Centrumplan ingesteld voor een bedrag van € 1.705.800,--.

15.6.1.2 Veren Ambacht

Er dienen in Veren Ambacht nog diverse werkzaamheden uitgevoerd te worden in het kader van het bouw- en woonrijpmaken. Deze zijn echter relatief beperkt van omvang. Er zijn daarom geen financiële risico's meer verbonden aan deze werkzaamheden. Vanwege de negatieve boekwaarde zijn er ook geen risico's meer ten aanzien van financieringskosten.

Het complex heeft al enkele jaren een negatieve boekwaarde (hogere baten dan lasten). In 2006 zijn grondverkoop gerealiseerd voor een aanzienlijk bedrag, waardoor wederom tussentijds winst genomen kon worden. Alle kavels zijn thans uitgegeven. In Veren Ambacht zijn geen financiële risico's meer aanwezig ten aanzien van het te bereiken resultaat. De verwachting is dat het complex eind 2009 kan worden afgesloten.

15.6.1.3 Nieuw Reijerwaard Zuid

Het complex Nieuw Reijerwaard Zuid zou eigenlijk al afgesloten worden, maar op basis van nieuwe ontwikkelingen is besloten het complex open te laten. De aanleg van de Hoogzandweg is inmiddels voltooid. Als gevolg van meevallende kosten lijkt een gering positief exploitatieresultaat haalbaar.

15.6.1.4 Het Zand

In 2008 zal er een geactualiseerde exploitatie-opzet voor Het Zand ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. In deze exploitatie-opzet worden de huidige deelplannen geïntegreerd en samengevoegd met de ontwikkeling van het terrein van Hak en de ontwikkeling van het terrein tegenover het winkelcentrum Drievliet tot één actueel exploitatieplan voor Het Zand.

Aangezien de ontwikkeling van Het Zand nog vele jaren zal duren, moet ten aanzien van de aspecten bouw- en woonrijpmaken, financieringskosten en opbrengsten nog worden uitgegaan van een beperkt risico.

15.6.1.5 Van Riebeekstraat

Alle benodigde grond voor deze woningbouwlocatie is inmiddels aangekocht. Inmiddels is door de projectontwikkelaar een stedenbouwkundig plan opgesteld. Nadat overeenstemming is bereikt over dit plan kan de betreffende grond worden verkocht. De opbrengst is volgens opgestelde berekeningen ruim voldoende om de te maken kosten af te dekken. Omdat in dit plangebied een herstructurering van de bestaande groenvoorzieningen is opgenomen, inclusief het aanpassen van het bestaande park en de daarin gelegen waterpartijen, zijn de kosten van het bouw- en woonrijpmaken relatief hoog. Dit levert nog een beperkt risico op.

15.6.1.6 Legendijk

De grond in dit complex is in eigendom van de gemeente. De boekwaarde komt eind 2006 overeen met een bedrag van €93,00 per m². Dit lijkt hoog, maar aangezien de grond bestemd is voor de bouw van vrije sector woningen in particulier opdrachtgeverschap, is de te verwachten opbrengst hoog.

Ofschoon verwacht wordt dat het project kan worden uitgevoerd, is hierover echter nog geen volledige duidelijkheid. Het plan is opgenomen in het bestemmingsplan Ridderkerk-West. De verwachting is dat begin 2008 duidelijk wordt of er voor het plan een verklaring van geen bezwaar afgegeven kan worden door de provincie. Dit is dus nog wel een risico. Een tweede risico betreft de mogelijkheid om de beschikbare kavels ook daadwerkelijk te verkopen. Hoewel de belangstelling voor de kavels groot is, is er nog geen zekerheid te geven over de verkoopmogelijkheden. Daarnaast zijn de kosten van het bouw- en woonrijpmaken nog niet volledig bekend, zodat ook hier nog sprake is van een beperkt risico.

15.6.1.7 Nieuwbouw Piramide

Dit complex bestaat in feite uit vier onderdelen, namelijk (in grote lijnen) het verplaatsen van een trainingsveld op sportpark Rijsoord, het verplaatsen van een trapveld naar de oude locatie van het trainingsveld, nieuwbouw van de openbare basisschool De Piramide op de locatie van het oude trapveld en de bouw van woningen op de oude locatie van De Piramide. Alleen de laatstgenoemde fase moet nog worden uitgevoerd. Deze bestaat uit het renoveren van de woning Rijksstraatweg

47 en de nieuwbouw van enkele woningen op het achtergelegen terrein. Er is in dit complex nauwelijks sprake van risico's ten aanzien van het bereiken van een sluitende exploitatie.

15.6.1.8 Nieuw Reijerwaard Noord

Het complex Nieuw Reijerwaard Noord betreft de herstructurering van een glastuinbouwgebied. Enkele grondeigenaren in dit gebied hebben aangegeven medewerking te willen verlenen aan grondverkoop of grondruil, om te komen tot een zodanige herstructurering van het gebied, dat zich niet aanhier glastuinbouwbedrijven met toekomstperspectief kunnen vestigen. Op dit moment vinden gesprekken plaats met mogelijke kopers.

De boekwaarde op dit complex is inmiddels vrij hoog. Door de voorgenomen herverkaveling ontstaan aantrekkelijke kavels, waardoor naar verwachting een hogere verkoopprijs worden gevraagd dan oorspronkelijk was geraamd. Over de verkoop van de grond bestaat echter nog geen zekerheid. Dit betekent dat er op dit moment sprake is van een beperkt risico ten aanzien van de financieringskosten. Dit risico kan in de toekomst groter worden, naarmate de herstructurering langer duurt. De beperkte marges in dit complex betekenen ook, dat er weinig ruimte is voor de kosten van bouw- en woonrijpmaken.

Al met al zijn er in dit complex nog aanzienlijke risico's waar te nemen, waardoor een uiteindelijk sluitende exploitatie niet gewaarborgd is.

15.6.1.9 Overige complexen

- Grondexploitatie door derden
Het betreft hier de complexen Terrein Bakker Staal, Vondelparck, Drie Rivieren, Scheepswerflocatie, Driehoek Rijnsoord, Vier Jaargetijden, Leklaan. Deze complexen zullen naar verwachting allen worden afgesloten met een voor de gemeente minimaal sluitende exploitatie. Er zijn nauwelijks risico's verbonden aan deze complexen.
- Nog niet in exploitatie genomen gronden
Het betreft hier het grondbedrijfcomplex Cornelisland. Op 31 december 2006 bedroeg de boekwaarde op dit complex €9.037.786,00 (ca. € 27,00 per m² te verkopen grond). Ofschoon dit een aanzienlijk bedrag is wordt er toch van uitgegaan dat dit complex een positief exploitatieresultaat gaat geven. De potentiële opbrengst uit grondverkoop is namelijk groot, evenals de belangstelling van bedrijven om zich op dit toekomstige bedrijventerrein te vestigen. Bij een huidige verkoopprijs voor bedrijfsterrein van € 175,00 per m² moet de uiteindelijke opbrengst hoger kunnen zijn dan de kostprijs. Daarbij is het wel van belang om de grond zo snel mogelijk te verwerven, zodat binnen enkele jaren kan worden overgaan tot het bouwrijpmaken en verkopen van de grond. Op het aspect van de grondverwerving is hierboven al ingegaan. Gezien de onzekerheden rondom de grondverwerving, alsmede vanwege de omvangrijke financiële middelen die bij de ontwikkeling van Cornelisland worden ingezet, is er wel sprake van enig financieel risico in dit complex. Zodra er voldoende gegevens bekend zijn met betrekking tot verwervingskosten, kosten bouw- en woonrijpmaken en te realiseren opbrengsten, zal voor dit complex een exploitatieopzet ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Dit zal gebeuren op basis van diverse scenario's ten aanzien van de ontwikkeling van kosten en opbrengsten.

15.6.2 Het verloop van de reserves

15.6.2.1 Reserve grondbedrijfprojecten

In de periode 2008 –2011 worden onttrekkingen uit de reserve grondbedrijfprojecten voorzien voor diverse projecten voor een bedrag van ongeveer € 287.660,00. De reserve grondbedrijfprojecten bedraagt naar verwachting per 31 december 2007 € 693.898,00.

Op basis van de te verwachten vermeerderingen en verminderingen in de planperiode zou het saldo van deze reserve eind 2011 positief zijn. Het is echter niet uitgesloten dat voor één grondbedrijfproject in de planperiode nog een beroep gedaan moet worden op deze reserve.

15.6.2.2 Reserve strategische aankopen

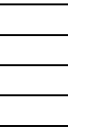
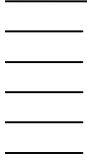
Op dit moment worden in de periode 2008 – 2011 geen strategische aankopen voorzien. Kenmerk van deze reserve is echter ook om gebruik te kunnen maken van mogelijkheden die zich onverwacht voordoen om grond of ander onroerend goed te kunnen aankopen wanneer dit van strategisch belang is voor de gemeente. Het blijft daarom noodzakelijk om deze reserve aan te houden. De Reserve strategische aankopen bedraagt per 31 december 2007 naar verwachting € 1.043.208,00.

15.6.2.3 Reserve risico's grondexploitatie

Deze reserve is bedoeld om de hierboven genoemde risico's in grondexploitaties te kunnen afdekken en bedraagt sinds 2005 € 1.000.000,00.. De afgelopen jaren is geen gebruik gemaakt van deze reserve.

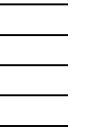
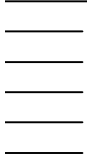
Wanneer grotere financiële risico's ontstaan dan thans voorzien, zou een verhoging van deze reserve aan de orde kunnen komen. Dit kan met name het geval zijn in het complex Het Zand en in het nog niet in exploitatie genomen complex Cornelisland. In mindere mate geldt dit ook voor de nog niet in exploitatie genomen complexen Nieuw Reijerwaard-Noord en Lagendijk.

De exploitatie van complex Het Zand wordt momenteel geactualiseerd. Bovendien is de verwachting dat de hiervoor genoemde nog niet in exploitatie genomen complexen binnen redelijke termijn in exploitatie genomen kunnen worden, onder ander door het vaststellen van een exploitatie-opzet. In 2008 ontstaat daarom naar verwachting duidelijkheid over de vraag of de reserve risico's grondexploitatie moet worden verhoogd.

II FINANCIELE BEGROTING

OVERZICHT BATEN EN LASTEN EN DE GRONDEN WAAROP DE
RAMINGEN ZIJN GEBASEERD

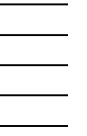
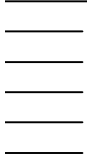
16. Overzicht Baten en Lasten

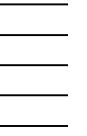
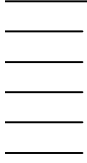
16.1 Inleiding

Dit overzicht is gebaseerd op ongewijzigd beleid, wensen voor nieuw beleid en de uitkomsten van de beoogde heroverwegingen en bezuinigingen. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de uiteenzetting van de financiële positie.

16.2 Overzicht van lasten en baten

Programma	voordeel + / nadeel -)					
	Rekening	Begroting				
	2006	2007 na wijz	2008	2009	2010	2011
1 Werk en Economie						
Lasten	-13.078.100	-15.213.900	-22.972.100	-24.873.700	-28.582.100	-18.275.600
Baten	14.793.600	14.309.600	22.192.600	24.382.600	28.649.100	18.418.500
saldo	1.715.500	-904.300	-779.500	-491.100	67.000	142.900
2 Veiligheid						
Lasten	-2.571.100	-3.584.800	-2.766.700	-2.788.200	-2.785.500	-2.783.900
Baten	123.400	852.000	55.000	55.000	55.000	55.000
saldo	-2.447.700	-2.732.800	-2.711.700	-2.733.200	-2.730.500	-2.728.900
3 Bestuur en Participatie						
Lasten	-3.833.500	-4.004.200	-4.137.600	-4.265.200	-4.254.300	-4.275.000
Baten	693.800	708.200	725.600	725.600	725.600	725.600
saldo	-3.139.700	-3.296.000	-3.412.000	-3.539.600	-3.528.700	-3.549.400
4 Educatie						
Lasten	-17.401.500	-13.264.000	-11.799.100	-11.941.700	-11.636.900	-11.492.300
Baten	8.921.300	3.506.200	973.700	973.700	973.700	973.700
saldo	-8.480.200	-9.757.800	-10.825.400	-10.968.000	-10.663.200	-10.518.600
5 Woon en Leefomgeving						
Lasten	-33.358.800	-31.829.100	-38.531.200	-37.007.600	-29.663.600	-27.742.800
Baten	19.293.700	16.705.100	23.612.300	22.381.700	15.143.300	13.180.700
saldo	-14.065.100	-15.124.000	-14.918.900	-14.625.900	-14.520.300	-14.562.100
6 Welzijn						
Lasten	-8.848.800	-8.690.800	-8.850.200	-9.276.300	-10.532.300	-9.440.000
Baten	1.215.800	1.331.800	829.800	941.300	1.214.800	765.800
saldo	-7.633.000	-7.359.000	-8.020.400	-8.335.000	-9.317.500	-8.674.200
7 Zorg						
Lasten	-14.558.100	-23.026.000	-24.070.300	-24.089.600	-24.061.400	-24.099.100
Baten	8.783.300	13.192.300	13.585.700	13.596.400	13.601.000	13.601.000
saldo	-5.774.800	-9.833.700	-10.484.600	-10.493.200	-10.460.400	-10.498.100
Totaal lasten t/m progr.7	-93.649.900	-99.612.800	-113.127.200	-114.242.300	-111.516.100	-98.108.700
Totaal baten t/m progr.7	53.824.900	50.605.200	61.974.700	63.056.300	60.362.500	47.720.300
saldo t/m programma 7	-39.825.000	-49.007.600	-51.152.500	-51.186.000	-51.153.600	-50.388.400
8 Fin. en Alg.dekkingsmidd.						
Lasten	-4.232.700	-3.158.400	-1.827.800	-1.613.000	-863.000	-856.400
Baten	51.475.700	48.259.600	49.683.500	50.280.700	50.502.700	50.961.100
saldo	47.243.000	45.101.200	47.855.700	48.667.700	49.639.700	50.104.700
Totaal lasten t/m 8	-97.882.600	-102.771.200	-114.955.000	-115.855.300	-112.379.100	-98.965.100
Totaal baten t/m 8	105.300.600	98.864.800	111.658.200	113.337.000	110.865.200	98.681.400
saldo t/m 8 voor bestemming	7.418.000	-3.906.400	-3.296.800	-2.518.300	-1.513.900	-283.700
Reservemutaties						
Lasten	-3.673.600	-2.484.200	-2.526.700	-4.886.000	-2.431.900	-2.500.200
Baten	5.717.600	6.390.600	6.154.200	7.609.800	4.164.100	3.222.300
Saldo	2.044.000	3.906.400	3.627.500	2.723.800	1.732.200	722.100
Resultaat na bestemming	9.462.000	0	330.700	205.500	218.300	438.400

16.3 Incidentele lasten en baten

voordeel + / nadeel -						
Progr.	Omschrijving	Lasten/ baten	2008	2009	2010	2011
2	Vervanging van een aggregaat en een buitenboordmotor tbv de Brandweer	L		-8.200		
3	Kosten gemeentedag	L	-26.100			
3	Verkiezingen	L		-56.700	-56.700	-112.900
3	Afscheid en installatie raadsleden	L			-5.000	
4	Tijdelijke huisvesting de Reijer	L	-275.000			
4	Bruidschat verzelfst. onderwijs	L	-150.000	-150.000		
5	Vervangen Tankwaggen Morro	L		-9.000		
5	Vervangen bedrijfsmiddelen afdeling Wijkbeheer	L		-32.000	-85.000	
5	Herinrichting Colijnplein	L	-45.300			
5	Vervangen sneeuwplougen/ sneeuwrolbezem	L	-30.300		-8.200	
5	Verbeteren van herkenbaarheid en zichtbaarheid van Voetgangers-oversteekplaatsen (VOP's)	L	-30.000			
5	Aanschaf bedrijfsmiddelen met een korte looptijd t.b.v. het rouwcentrum	L	-12.400			
5	Eenmalige lasten voor renovatiekosten van de ruïne Huis te Woude	L	-65.300			
5	Onderhoud software BWT4all t.b.v. Vergunningverlening en Handhaving	L	-5.200			
6	Project Kans door samenspel	L	-30.000			
6	Bos-subsidie Kans door samenspel	B	30.000			
6	Aanschaf kunstwerken	L		-50.000	-25.000	
6	Juridische ondersteuning product Kunst en Media	L	-5.000	-5.000	-5.000	
6	Extra afschrijving oude sporthal Drievliet	L			-1.010.600	
6	Bijdrage Grondbedrijf in extra afschrijving sporthal Drievliet	B			399.000	
7	Onderzoek voedselbank	L	-10.000			
7	Onderzoek sociaal isolerement	L	-10.100	-10.100		
8	Onderzoek naar verplaatsing gemeentewerf P.C. Hoofdstraat 2	L	-30.000			
8	Aanschaf bedrijfsmiddelen met een korte looptijd t.b.v. afdeling Wijkbeheer	L		-41.000		
8	Aflopende salarisramingen van een aantal medewerkers van team alg. ondersteuning (Bovenformatieven)	L	-311.000	-311.000		
8	Wachtgeld/pensioenen voormalig personeel	L	-23.700			
8	Periodiek Arbeidsgeneeskundig Onderzoek	L		-45.200		
8	Vervanging planningsprogrammatuur	L	-9.500			
8	Portokosten verkiezingen	L		-12.000	-12.000	-24.000
8	Groepsremplace TLD-buizen	L	-8.000			
8	Vervangingsinvesteringen bedrijfsgebouw P.C. Hoofdstraat 2	L	-20.400	-9.800		
8	Dividend aandelen BNG	B		320.000		
	Subtotaal incidentele lasten en baten		-1.067.300	-420.000	-808.500	-136.900

voordeel + / nadeel -						
Progr.	Omschrijving	Lasten/ baten	2008	2009	2010	2011
	Sub-totaal incidentele lasten en baten		-1.067.300	-420.000	-808.500	-136.900
8	Kosten uitvoering en ondersteuning programmadirectie	L	-106.400			
8	Beschikking vrije reserve ten behoeve van bruidschat verzelfst. onderwijs	B	150.000	150.000		
8	Aanwending reserve Beeldende Kunst voor aanschaf kunstwerken	B		50.000	25.000	
8	Aanwending Reserve kapitaallasten t.b.v. extra afschrijving oude sporthal Drievliet	B			611.600	
8	Aanwending vrije reserve uit voormalige reserve Kinderopvang	B	73.000	73.000	73.000	
8	Vorming van de reserve nieuwbouw sporthal Drievliet	L		-2.251.400		
	<u>Mutaties SIB:</u>					
8	Storting dividend BNG	L		-320.000		
8	Nieuwbouw sporthal Drievliet t.l.v. SIB	B		2.251.400		
	Totaal incidentele lasten en baten		0	-467.000	-98.900	-136.900

17. Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

17.1 Salarissen

De salarisontwikkeling in de gemeentelijke sector zal aan moeten sluiten bij het recentste CAO-akkoord (looptijd van 01-06-2007 t/m 1 juni 2009).

Uitgangspunt is de toegestane formatie met de daarbij behorende salarisoniveaus.

Salarisniveau per 1 januari 2007		100,00	
Salarisstijging per 1-1-2007 (omgerekend vanaf 1-2-'07 0,8%)		<u>0,73</u>	
Totaal verhoging in 2007			<u>0,73</u>
	Salarisniveau per 1 januari 2007		100,73
Salarisverhoging per 1-1-2008 (standpunt VNG)		<u>5,48</u>	
Totaal verhoging in 2008			<u>5,48</u>
	Salarisniveau voor de begroting 2008		106,25
Percentage salarisstijging 2008 t.o.v. 1-1-2007 excl. incidenteel			6,25

17.2 Prijsstijgingen

Het prijsniveau voor de begroting 2008 bedraagt de nacalculatie over 2007 en een prognose voor prijsstijgingen 2008. Prijscorrectie voor de ramingen 2008 t.o.v. 2007 is 0,5%

De compensatie voor inflatie van de ramingen voor gemeenschappelijke regelingen is voor 2008 1,71%.

17.3 Tariefsverhogingen

De correctie van de tarieven voor 2008 wordt berekend op basis van het gemiddelde van de loonstijgingen en de prijsstijgingen. De trendmatige correctie van de tarieven voor 2008 bedraagt 3,10% inclusief nacalculatie over 2007.

De tarieven voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing worden in principe kostendekkend vastgesteld.

17.4 Bespaarde rente

Als bespaarde rente wordt aangehouden het percentage van 4,3%, met toepassing van de rentedifferentiatie alsmede het Besluit Begroting en verantwoording gemeenten 2004. De rentedifferentiatie houdt in dat aan bestemmingsreserves waarvan de koopkracht moet worden gehandhaafd niet meer bespaarde rente wordt toegevoegd dan de inflatie. Verder gelden voor enkele algemene dekkingsreserves specifieke percentages in plaats van het algemene percentage van 4,3%.

Op het saldo van bestemmingsreserves waarvan de koopkracht moet worden gehandhaafd wordt in 2008 niet meer rente bijgeschreven dan de inflatie van 0,5% en vanaf 2009 niet meer dan 1%.

17.5 Marktrente

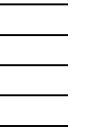
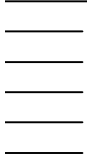
De marktrente voor het te berekenen financieringsoverschot/-tekort wordt gebaseerd op de rente per 1 april 2007 van een 20 jarige lening met jaarlijkse aflossing; dit is afgerond 4,4%.

Voor het grondbedrijf wordt een marktrente aangehouden per 1 april 2007 van afgerond 4,4% (10 jaar fixe-lening).

17.6 Omslagrente

De omslagrente voor alle jaarschijven van de begroting 2008-2011 is 4,3%.

UITEENZETTING FINANCIELE POSITIE

18 Financiële positie

18.1 Financiële uitkomst begroting

18.1.1 Inleiding

Met de begroting geeft de raad door middel van een afwegingsdocument in de uiteenzetting van de financiële positie richting aan het financieel beleid van de gemeente en vervult de raad haar allocatiefunctie. Als kader voor de samenstelling van de begroting gold de meerjarenbegroting 2007-2010 en de financiële uitgangspunten.

18.1.2 Dekkingsplan begroting 2008-2011 (radsvoorstel)

-/- = nadelig en +/- = voordelig					
Omschrijving	2008	2009	2010	2011	Toelichting
A. Begrotingspositie juli 2007	-510.000	-1.000.000	-1.760.000	-1.438.000	
B. Uitkomsten 3e monitor 2007	340.000	540.000	750.000	699.000	
C. Ontwikkelingen Gemeentefonds (algemene uitkering)	347.000	296.000	520.000	547.000	
D. Begroting bij ongewijzigd beleid (A. t/m C.)	177.000	-164.000	-490.000	-192.000	
E. Nieuw beleid					
1. Parkmanagement	-25.000	-25.000	0	0	gedekt/zie dekkingsvoorstel 9.
2. Reservering voor toekomstige wijziging in de verordening voor voorzieningen voor de raad + facilitering raadswerk	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	
3. Kwaliteitsverbetering Ridderkerk centrum "oude deel" (investering € 1,2 miljoen)	0	0	-58.000	-87.300	
4. Reconstructie aansluiting Rijksweg - Noldijk tot (mini)rotonde (investering € 2,5	0	-23.200	-22.700	-22.100	
5. Verenambachtseweg doortrekken uitvoegstrook tot Handelsweg (investering € 200.000 minus € 100.000 stadsregio)	0	-9.200	-9.100	-8.800	
6. Restauratie toren Singelkerk	-40.000	0	0	0	
7. Ridderkerk hondenuitloopvrij	-10.000	-10.000	0	0	
8. Openlucht zwembad en kunstgrasveld RRVH	0	0	-165.000	-165.000	deels gedekt/zie dekkingsvoorstel 5.
9. Subsidie Wijkwerk	-132.000	-132.000	-132.000	-132.000	gedekt/zie dekkingsvoorstel 6. t/m 8.
10. Uitvoerend opbouwwerk	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	gedekt/zie dekkingsvoorstel 6. t/m 8.
11. Verbouwingsplan WAC De Fuik (investering € 1 ton)	0	-8.700	-8.600	-8.500	gedekt/zie dekkingsvoorstel 6. t/m 8.
12. Aanpassing Klinker tot 16+ voorziening Bolnes	-20.000	-30.900	-30.600	-30.300	gedekt/zie dekkingsvoorstel 6. t/m 8.
13. Woningaanpassingen -WVG-proof maken samen met Woonvisie (investering € 1 miljoen)	-36.000	-70.000	-103.000	-136.000	
14. Armoedebestrijding (extra lasten: kortingstarief maaltijden, Noodfonds, Computerproject en onderzoek inkomenspositie)	-107.000	-119.000	-107.000	-119.000	
15. Sociaal Raadslieden Werk	-18.000	-18.000	0	0	gedekt/zie dekkingsvoorstel 6. t/m 8.
16. Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)	-92.000	0	0	0	gedekt/zie dekkingsvoorstel 16.
17. Verhoging post onvoorziene uitgaven (incidenteel)	-350.000	-350.000	0	0	gedekt/zie dekkingsvoorstel 4.
Totaal Nieuw beleid (E.)	-930.000	-896.000	-736.000	-809.000	

-/- = nadelig en +/- = voordelig

	2008	2009	2010	2011	Toelichting
F. Dekkingsvoorstellen (heroverweging/bezuiniging)					
1. 2% meer kostentoe rekening grondexploitatie	100.000	100.000	100.000	100.000	dekking algemeen
2. Opleidingsbudget verlagen	100.000	100.000	100.000	100.000	dekking algemeen
3. Kinderboerderij efficiënter exploiteren	0	25.000	50.000	50.000	dekking algemeen
4. Aanpassing rentetoevoeging vrije reserve	350.000	350.000	350.000	350.000	dekking nw beleid 17.
5. Lagere lasten SRS ter dekking openlucht zwembad	0	0	95.000	95.000	dekking nw beleid 8.
6. Lagere uitgaven ouderenwerk zonder daarbij bestaande subsidieafspraken aan te tasten	100.000	100.000	100.000	100.000	dekking nw beleid 9 t/m 12 + 15
7. Lagere uitgaven maatschappelijk werk en advisering zonder daarbij bestaande presaties aan te tasten	70.000	70.000	70.000	70.000	dekking nw beleid 9 t/m 12 + 15
8. Lagere lasten gebruiksvergunningen onderwijs (onderbesteding investeringen)	60.000	59.000	57.000	56.000	dekking nw beleid 9 t/m 12 + 15
9. Lagere lasten uitvoering Milieubeleid	25.000	25.000			dekking nw beleid 1.
10. Vervanging telefooncentrale uitstellen	0	74.000	69.000	64.000	heroverweging
11. Bewegingsonderwijs (extra gymnastieklokaal onderwijs (nog) niet in begroting verwerken)	0	81.000	76.000	71.000	heroverweging
12. Vergoeding materiële instandhouding onderwijs afschaffen m.i.v. 2010			70.000	70.000	heroverweging
13. Beëindigen startersleningen volgens Ridderkerks-model (alleen VROM -regeling hanteren)		49.000	49.000	49.000	heroverweging
14. Wijkbudgetten op niveau 2008 handhaven	0	30.000	30.000	30.000	bezuiniging
15. Hogere opbrengst parkeren (verhoging tarief met 25% van € 0,80 naar € 1,00 per uur)	70.000	70.000	70.000	70.000	bezuiniging
16. Budget Deregulering verlagen (2008 tgv WABO € 92.000)	107.000	15.000	15.000	15.000	dekking nw beleid 16.
17. Project Wijkontwikkelingsprogramma (50% verlaging jaarlijks krediet)	0	7.000	13.000	19.000	bezuiniging
18. Veiligheidsindex 1x per 2 jaar (ipv jaarlijks)	12.000	12.000	12.000	12.000	bezuiniging
19. Lagere bijdrage HALT	0	8.000	8.000	8.000	bezuiniging
20. Lagere lasten Integraal veiligheidsbeleid en brandweer	25.000	25.000	25.000	25.000	bezuiniging
21. Lagere lasten overige bedrijfsvoeringskosten	25.000	25.000	25.000	25.000	bezuiniging
22. Verminderen exploitatiebijdrage Praktijkschool/VMBO+	0	0	20.000	20.000	bezuiniging
23. Lagere lasten gymnastieklokalen (SRS)	25.000	25.000	25.000	25.000	bezuiniging
24. Lagere lasten vrijwilligerswerk (zonder daarbij de prestaties aan te tasten)	15.000	15.000	15.000	15.000	bezuiniging
Totaal dekkingsvoorstellen (F.)	1.084.000	1.265.000	1.444.000	1.439.000	
G. BEGROTINGSRESULTATEN (D.+E.+F.)	331.000	205.000	218.000	438.000	

18.2 Analyse

8.1.2 Inventarisatie van verschillen begroting 2008

(bedragen x € 1.000,--; voordeel + / nadeel -).

Progr	Omschrijving	Verschil tov begr 2007-2010		
		2008	2009	2010
4	Vervallen dotatie voorziening onderwijsachterstandenbeleid	315	315	0
5	Nadeel parkeergelden/exploitatie parkeergarage	-100	-100	-100
5	Lagere aanwending voorziening exploitatie begraafplaatsen	-103	-130	-133
6	Nadeel sportaccommodaties en sportvelden	-240	-50	200
7	Minimabeleid	-207	-194	-194
8	Lagere opbrengst OZB ivm bijstelling prognose woningbouw	-185	-241	-141
8	Lasten voormalig personeel	120	120	120
8	algemene uitkering gemeentefonds	827	595	108
8	verloop stelposten kinderopvang en workfklowmanagement	-185	-135	-85
alg	Mutaties reserves	192	-30	-117
alg	Hogere personeelskosten ivm gevolgen CAO	-1.000	-1.000	-1.000
alg	Hogere personeelskosten ivm toename formatie	-220	-220	-220
alg	Mutaties bedrijfsvoering	355	417	585
	Overige kleinere verschillen	-79	-347	-783
	(Zie hoofdstuk 18.1.2 onderdeel A)			
	Totaal	-510	-1.000	-1.760

18.3 Reserves

18.3.1 Stand en verloop reserves

Reserves	(bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	1-1-2007	1-1-2008	1-1-2009	1-1-2010	1-1-2011
<i>Algemene reserves</i>					
Bufferreserve	4.346	4.346	4.346	4.346	4.346
Reserve met renteclaim	14.742	14.742	14.742	14.742	14.742
Vrije reserve Strat. Investeringsbudget	9.200	9.198	7.381	4.268	4.452
Vrije reserve overig	2.375	3.044	2.893	2.580	2.746
Totaal algemene reserves	30.663	31.330	29.362	25.936	26.286
<i>Bestemmingsreserves</i>					
Algemeen dekkingsmiddel	12.013	10.566	9.240	8.039	6.970
Reserves kapitaallasten	8.286	7.782	7.533	9.535	8.598
Overige bestemmingsreserves	3.930	3.164	3.084	2.990	2.919
Totaal bestemmingsreserves.	24.229	21.512	19.857	20.564	18.487
Totaal reserves	54.892	52.842	49.219	46.501	44.773

Voor alle reserves zijn bestedingsplannen opgesteld (opgenomen in de jaarrekening 2006).

18.3.2 Toelichting algemene reserves

Het verloop van het Strategisch Investeringsbudget is hierna onder par. 18.2.3 in een tabel opgenomen. Het saldo van ruim € 4.2 miljoen vanaf 2010 is volledig beschikbaar. Er zijn vanaf dat moment geen nieuwe projecten die voor dekking ten laste van het SIB in aanmerking komen.

In het verloop van de Vrije reserve is rekening gehouden met het dekkingsplan van de begroting 2007-2010 en de gevolgen van de 1e t/m 3e Programmamonitor 2007.

Op de boekwaarde van een aantal reserves en voorzieningen wordt geen rente bijgeschreven of alleen maar de inflatie ter handhaving van koopkracht. Rekening houdend met een veilige marge kan van de totale boekwaarde van deze reserves en voorzieningen een bedrag van ruim € 8 miljoen als een jaarlijks constant saldo worden gezien, waarvan de bespaarde rente vrij beschikbaar is. Tot nu toe wordt deze bespaarde rente bijgeschreven op de vrije reserve.

In het dekkingsplan van de begroting 2008-2011 hebben wij opgenomen dat een deel van die bespaarde rente (€ 350.000,-) ook kan worden uitgekeerd ten gunste van de exploitatie in plaats van aan de vrije reserve te worden toegevoegd. In de ontwerpbegroting hebben wij hiermee rekening gehouden. Dit betekent dat er *cumulatief* ruim € 1,4 miljoen minder aan de vrije reserve wordt toegevoegd dan in de vorige begroting voorzien. Vanwege lage inflatiecijfers over 2006 en 2007 en enkele andere voordelen is er in de begroting 2008-2011 per 1 januari 2010 toch een min of meer gelijk saldo van de vrije reserve geraamd, te weten ongeveer € 2,5 miljoen.

18.3.3 Toelichting op verloop 'Strategisch investeringsbudget'

Het Strategisch Investeringsbudget (SIB) is gevormd bij het dekkingsplan van de begroting 2007-2010, met als doel de begrotingstekorten t/m 2009 op te vangen en projecten te kunnen realiseren die grote eenmalige uitgaven met zich meebrengen. De laatste categorie betreft doorgaans investeringen waarvan ten laste van het SIB een kapitaallastenreserve wordt gevormd. De jaarlijkse rente en afschrijving van die investeringen worden dan gedekt door een jaarlijkse uitkering uit de gevormde kapitaallastenreserve.

Bedragen x (€ 1.000,--)

Omschrijving	1-1-2008	1-1-2009	1-1-2010	1-1-2011
Strategisch investeringsbudget	9.198	7.381	4.268	4.452
Dekkingsplan november 2006	-1.698	-759	0	0
Extra storting BNG	0	320	0	0
Wijzigingen t/m 3e progr.monitor 2007	-514	-2.991	0	
Rentebijschrijving	395	317	184	191
Beschikbare ruimte per 31 december	7.381	4.268	4.452	4.643

Het startkapitaal van het SIB van €9,2 miljoen wordt gevormd door storting van de verkoopopbrengst aandelen AVR (€5,9 miljoen), winstneming grondexploitatie eind 2006 (€2,5 miljoen) en de extra uitkering dividend van de Bank Nederlandse Gemeenten (€8 ton). In 2007 (€8 ton) en 2009 (€3,2 ton) vindt nog een extra storting van de Bank Nederlandse Gemeenten plaats. De grote uitname in 2009 van €2,9 miljoen betreft met name de vorming van de kapitaallastenreserve voor de vernieuwing van het centrum van Drievliet waaronder de verplaatsing van de sporthal.

18.3.4 Toelichting bestemmingsreserves

In de periode 2007-2011 is er sprake van bijna een halvering van de reserves Algemeen dekkingsmiddel. Dit verloop is overeenkomstig het bestedingsplan van deze reserves. Ze zijn in het verleden gevormd om grote bezuinigingsoperaties geleidelijk ten laste van de begroting te brengen. Zo kon/kan de begroting 'wennen' aan de soms forse ingrepen. Het kostte tijd om die ingrepen in concrete maatregelen om te zetten. Door de reservepositie te gebruiken konden de maatregelen van lieverlee worden uitgevoerd. Tegenover de daling van de inzet van de Algemene dekkingsreserves van €1,4 miljoen in 2007 aflopend naar €1 miljoen in 2011 moeten voor een sluitende begroting alternatieven op de raadsprogramma's gevonden worden.

Na 2011 moet er dus in feite voor een bedrag van ruim €6,9 miljoen aan nieuwe dekking/dekkingsmaatregelen gevonden worden. Voor een deel zullen deze bestaan uit vrijval van kapitaallasten zonder noodzaak tot vervanging en hogere inkomsten uit autonome ontwikkelingen. Maar concrete ombuigingen zullen ook na 2011 aan de orde zijn. Het laatste jaar waarin de huidige Algemene dekkingsreserves vrijvallen is 2022; er vervalt dan een uitkering aan de exploitatie van €653.000,--.

De reserves kapitaallasten volgen het verloop van de vaste activa waarvoor zij zijn gevormd. In 2007 is er een extra afschrijving van ruim €4 ton van het overlaadstation aan de PC Hoofdstraat. De kapitaallastenreserve voor dit overlaadstation moet dan vrijvallen, wat de grote afname van de boekwaarde van de kapitaallastenreserves per 1 januari 2008 verklaart.

De toename vanaf 2010 van €2 miljoen betreft vooral de vorming van de kapitaallastenreserve voor het vernieuwen van het centrum van Drievliet waaronder de verplaatsing van de sporthal. In 2009 wordt deze nieuwe reserve gevormd door uitname uit het SIB. Zie ook de toelichting op het verloop van het SIB onder par. 18.2.3 hiervoor.

In 2007 is er een grote vermindering van bijna €8 ton. Ruim €4 ton hiervan betreft de laatste aanwending van de reserve compensatie dividend AVR, waarna deze reserve kan worden opgeheven. Verder wordt in 2007 de aanwending van het restant (€1 ton) van de reserve voor het onderzoek van de Dr. Kuyperschool voorzien. Het restant van de mutatie in 2007 betreft conform de rekening 2006 met name de aanwending van de reserve bodemonderzoeken en -saneringen waarvan een bedrag van €1,5 ton aan de vrije reserve wordt toegevoegd en de opheffing van de reserve Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN) waaraan ruim €1 ton wordt onttrokken voor de implementatie van de WIN.

De overige verminderingen in 2007 t/m 2011 van gemiddeld €80.000,-- per jaar betreffen de inzet van de bestemmingsreserves voor het doel waarvoor zij gevormd zijn.

18.4 Voorzieningen

18.4.1 Inleiding

Voorzieningen moeten worden gevormd voor financiële risico's en verplichtingen op balansdatum. Voorzieningen kunnen worden gevormd voor egalisatie van kosten. Alleen voorzieningen gevormd voor egalisatie van tarieven die bij derden in rekening worden gebracht (onderhoud riolering bijvoorbeeld) mogen tijdelijk negatief staan. Overige voorzieningen moeten te allen tijde toereikend zijn voor de achterliggende verplichtingen.

18.4.2 Stand en verloop voorzieningen

Voorzieningen	(bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	1-1-2007	1-1-2008	1-1-2009	1-1-2010	1-1-2011
Voorzieningen risico's en verliezen	2.709	2.789	2.880	2.971	3.062
Voorzieningen egalisatie van kosten	10.619	8.600	9.246	9.843	10.146
Voorzieningen middelen van derden	7.348	4.961	3.204	2.757	2.052
Totaal reserves	20.676	16.350	15.330	15.571	15.260

Voor alle reserves zijn bestedingsplannen opgesteld (opgenomen in de jaarrekening 2006).

De toename van de voorzieningen voor risico's en verliezen betreft met name de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening wethouderspensionen. In de planperiode worden op dit moment nagevoeg geen onttrekkingen voorzien.

In 2007 is een grote afname (€ 2 miljoen) van de voorzieningen voor egalisatie van kosten voorzien. Voor een bedrag van ruim € 1,1 miljoen betreft dit de overdracht van voorzieningen van het openbaar basisonderwijs aan de stichting 3Primair als gevolg van de verzelfstandiging. Voor een bedrag van € 0,5 miljoen betreft dit de overdracht van de voorziening onderhoud gymnastieklokalen aan de Stichting Ridderkerk Sport (SRS). De SRS heeft het beheer van de gymnastieklokalen van de gemeente overgenomen.

De overige mutaties in de jaren 2007 t/m 2011 worden veroorzaakt door de jaarlijkse schommelingen in de jaarlijkse uitgaven van de onderhoudsvoorzieningen van de gemeentelijke gebouwen, de haven, de wegen en straten, de openbare verlichting, de singels, de riolering, en de exploitatie van de begraafplaatsen.

In 2007 is er bij de voorziening voor middelen van derden met een bestedingsverplichting eveneens een sterke afname (€ 2,4 miljoen) van het saldo te zien. Dit wordt voor een bedrag van € 1,3 miljoen veroorzaakt door de overdracht van de voorziening verzilvering formatiebudgetsysteem aan de stichting 3Primair als gevolg van de verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs. Voor een bedrag van ruim € 0,6 ton betreft dit de opheffing van een aantal voorzieningen zoals reeds gemeld in de rekening 2006.

De overige mutaties in de jaren 2007 t/m 2011 worden veroorzaakt door de jaarlijkse schommelingen in de bestedingen van de voorzieningen, met name de voorzieningen Stedelijke vernieuwing en de voorziening Volledige kostendekking afvalstoffenheffing. Voor deze laatste voorziening wordt per 1 januari 2008 een voordelig saldo voorzien van ruim € 1,3 miljoen. Dit saldo wordt gespreid over 4 jaren ten gunste van het tarief voor de afvalstoffenheffing gebracht.

Voor de voorzieningen voor middelen van derden met een verplichte besteding - en dus een terugbetalingsplicht bij onderbesteding - is het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten 2004 (BBV) gewijzigd. Het saldo per 31 december van deze voorzieningen mag vanaf per 31 december 2007 niet meer als een passiva op de balans worden opgenomen. Het saldo moet als vooruit ontvangen bedrag worden verantwoord. Wel is het verplicht om als toelichting op de balanspost vooruitvangen middelen van derden een bestedingsoverzicht op te nemen zoals dat in de rekeningen 2004 t/m 2006 al wordt gegeven als toelichting op de balanspost voorzieningen. De wijziging van het BBV houdt in dat er een technische wijziging van de begroting 2008-2011 moet worden aangebracht. Deze wijziging verloop budgettair neutraal.

18.5 Algemene uitkering gemeentefonds

De raming van de algemene uitkering gemeentefonds in de begroting 2008-2011 hebben wij gebaseerd op de septembercirculaire 2007. Alvorens op specifieke onderwerpen in te gaan geven wij eerst een algemeen beeld van de ontwikkeling van de algemene uitkering volgens de juni-circulaire 2007 en de septembercirculaire 2007. Verder geldt als uitgangspunt dat de algemene uitkering tegen constante prijzen 2008 wordt berekend, omdat de gemeentebegroting ook van een constant prijspeil uitgaat.

Het Rijk heeft medio 2007 met de Vereniging Nederlandse Gemeenten een Bestuursakkoord gesloten. Daarin zijn voor de komende jaren onder meer afspraken zijn vastgelegd over de financiële verhouding tussen het Rijk en de gemeenten, mede in relatie tot de door het Rijk gewenste beleidsprioriteiten die de gemeenten geacht worden uit te voeren. Kenmerkend is dat voor speerpunten van beleid veel minder dan voorheen specifieke compensatie wordt gegeven, in de plaats waarvan deze compensatie in het accres van het gemeentefonds is opgenomen. Het accres staat voor de autonome ontwikkeling van het gemeentefonds gekoppeld aan de groei van de rijksbegroting en loon- en prijsmutaties. Door deze wijze van compenseren is er een grotere vrijheid dan voorheen aan de gemeenten gelaten voor de invulling van de gewenste beleidsontwikkelingen. Voor onze begroting 2008-2011 houdt dit in dat wij ten opzichte van voorgaande jaren nauwelijks stelposten voor taakmutaties hebben opgenomen. De beleidsprioriteiten van de gemeente staan op zichzelf, maar komen veelal overeen met de beleidsprioriteiten die in het Bestuursakkoord zijn overeengekomen.

2007

In 2007 is er sprake van een incidenteel voordeel uit afrekeningen over de jaren 2005 en 2006 en van autonome ontwikkelingen vanaf 2007 en extra compensatie voor armoedebestrijding en schuldhelpverlening. In verband met de laatste taakmutatie hebben wij op programma 7 Zorg € 119.000,- extra uitgetrokken voor armoedebestrijding; de compensatie in de algemene uitkering bedraagt in 2007 € 83.000,-. De raming van de algemene uitkering voor 2007 op basis van de septembercirculaire komt ruim € 400.000,- hoger uit dan tot nu toe geraamd.

2008-2011

De algemene uitkering is voor de planperiode als volgt berekend (bedragen x € 1.000,-).

	2008	2009	2010	2011
geraamd t/m 3e programmamonitor 2007	37.751	38.336	38.716	39.256
compensatie juni-/septembercirculaire 2007	347	296	520	547
geraamd in de begroting 2008-2011	<u>38.098</u>	<u>38.632</u>	<u>39.236</u>	<u>39.803</u>

In de juni-/septembercirculaires is een veelheid van voor- en nadelige ontwikkelingen verwerkt, die bij elkaar de netto compensatie in 2008 en volgend jaren oplevert. Deze ontwikkelingen zijn in de volgende tabel gespecificeerd en daarna toegelicht (bedragen x € 1.000,-).

	2008	2009	2010	2011
1 bij: compensatie voor loon- en prijsstijgingen	741	741	741	741
2 bij: overig access	743	769	769	1.026
3 bij: autonome ontwikkelingen verdeelmaatstaven	96	159	603	383
4 bij: taakmutaties	243	247	171	161
5 bij: herziening behoedzaamheidsreserve	128	128	128	128
6 af: nadeel herziening verdeelstelsel vanaf 2008	-432	-432	-432	-432
7 bij: suppletie ivm herziening verdeelstelsel	288	144	0	0
8 af: correctie voor BTW-compensatiefonds	-1.206	-1.206	-693	-693
9 af: herverdeling compensatie voor WMO	-254	-254	-254	-254
10 af: compensatie Veiligheidsregio via het access	0	0	-513	-513
	<u>347</u>	<u>296</u>	<u>520</u>	<u>547</u>

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat door het hogere accres de algemene uitkering gemeentefonds fors toeneemt, maar dat daar tegenover staat dat een aantal nadelige maatregelen binnen dat accres moeten worden opgevangen. Daarbij komt dat de herziening van het verdeelstelsel en de herziening van de verdeling van de compensatie voor de WMO voor onze gemeente nadelig uitvallen. Per saldo blijft er een gematigde positieve ontwikkeling over.

Autonome ontwikkelingen en het accres (1 t/m 3)

De algemene uitkering gemeentefonds is fors verhoogd zoals in het Bestuursakkoord Rijk-gemeenten afgesproken. Voor autonome ontwikkelingen (zoals mutaties in aantallen inwoners, woningen, bijstandgerechtigden, aantal leerlingen, maar ook de groei van de rijksbegroting die als basis voor de omvang van het gemeentefonds geldt) en loon- en prijscompensatie neemt de algemene uitkering toe met € 1,6 miljoen in 2008 tot ruim € 2,1 miljoen in 2011. Hiervan betreft ruim € 0,7 miljoen compensatie voor loon- en prijsstijgingen die nodig is om de gevolgen van loon- en prijsstijgingen van de gemeentebegroting op te vangen. De piek in 2010 van de autonome ontwikkelingen van de verdeelmaatstaven ten opzichte van de vorige begroting betreft een verschuiving van de prognose in de woningbouw.

Als gevolg van enkele grote projecten van Woonvisie zijn er de afgelopen jaren en de komende jaren grote mutaties te zien in de ontwikkeling van het aantal woningen en afgeleid daarvan het aantal inwoners. Er zijn en worden forse aantallen woningen gesloopt waarvoor nieuwbouw in de plaats komt. Dit zorgt voor een tijdelijke vermindering van de algemene uitkering. Vertragingen ten opzichte van de prognose heeft daardoor een grote afwijking in de raming van de algemene uitkering tot gevolg.

Tegelijkertijd blijkt jaar op jaar dat de voorziene daling van de gemiddelde woningbezetting groter is dan voorzien en dat mede daardoor het aantal inwoners telkens naar beneden moet worden bijgesteld. Om het risico op nadelige effecten voor de toekomst te beperken zijn wij in de begroting 2008-2011 uitgegaan van een voorzichtig scenario voor de ontwikkeling van de gemiddelde woningbezetting.

Taakmutaties (4)

Zoals in de inleiding al aangegeven is de omvang van de taakmutaties beperkt. Veel van de door het Rijk bepaalde beleidsprioriteiten maken al deel uit van de gemeentelijke prioriteiten. De toevoeging aan de algemene uitkering in 2007 voor armoedebestrijding en schuldhulpverlening loopt geleidelijk af; in 2010 wordt nog een bedrag van € 22.000,-- ontvangen en vanaf 2011 niets meer. Andere grotere taakmutaties betreft de kosten van een nieuwe beloningsstructuur voor politieke ambtsdragers (€ 51.000,--), gevolgen arbeidstijdenwet voor brandweerpersoneel (€ 42.000,--) invoering elektronisch kinddossier (€ 12.000,-- in 2008 oplopend naar € 48.000,-- in 2011) en voortzetting in 2008 en 2009 (€ 63.000,--) van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de kinderopvang voor de doelgroep "sociaal medische problematiek".

Behoedzaamheidsreserve (5)

Op de totale uitkering uit het gemeentefonds brengt het Rijk vanuit het voorzichtigheidsbeginsel aanvankelijk een deel in mindering: de zgn. behoedzaamheidsreserve. Hierdoor voorkomt het Rijk dat voordelige ontwikkelingen in de uitvoering van de rijksbegroting tot een nadeel voor gemeenten leiden omdat ze een te hoog voorschot hebben gehad.

In de praktijk van de afgelopen jaren blijkt dat een groot deel van deze behoedzaamheidsreserve alsnog tot uitkering komt. De provincie staat daarom toe dat de helft van de behoedzaamheidsreserve in de berekening van de algemene uitkering gemeentefonds voor de begroting mag worden meegenomen.

Met ingang van 2008 heeft het Rijk de norm voor de behoedzaamheidsreserve gehalveerd. Dat betekent een lagere vermindering op de totale algemene uitkering. Van het restant van de behoedzaamheidsreserve gaan wij er vanuit dat ook daarvan de helft als opbrengst voor de begroting mag worden meegenomen. Er is hierdoor sprake van een hogere raming ten opzichte van de vorige begroting van € 128.000,--.

Herziening verdeelstelsel (6, 7)

Er is een herschikking doorgevoerd van de verdeling van het gemeentefonds. Deze herschikking is in de junicirculaire verwerkt en wordt in 3 jaren doorgevoerd. Voor onze gemeente levert deze her-

verdeling een nadeel op. Van dit nadeel wordt in 2008 2/3 gecompenseerd en in 2009 nog 1/3, zodat in 2010 de herverdeling volledig is verwerkt.

Correctie BTW-compensatiefonds (8)

Bij de invoering van het BTW-compensatiefonds is in 2004 de compensatie voor BTW uit het gemeentefonds gehaald. Er is een overgangstermijn van 3 jaar afgesproken, met als doel om in de praktijk te bezien of de uitname uit het gemeentefonds budgettair neutraal voor het Rijk verliep of niet. Op basis van nacalculatie zou de definitieve uitname uit het gemeentefonds bepaald worden. Uit onderzoek is gebleken dat de gemeenten veel meer BTW bij het BTW-compensatiefonds hebben gedeclareerd dan de uitname uit het gemeentefonds.

In het Bestuursakkoord Rijk-gemeenten is afgesproken om de aanvullende uitname uit het gemeentefonds vanaf 2008 met het accres te verrekenen. De algemene uitkering voor onze gemeente wordt structureel met bijna € 0,7 miljoen verlaagd.

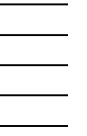
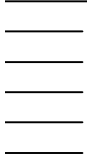
Verder is afgesproken om wat de gemeenten over de jaren 2004 t/m 2006 teveel aan algemene uitkering hebben gehad in de jaren 2007 t/m 2009 terug te betalen. Dit betekent een tijdelijke verlaging van de algemene uitkering met € 513.000,- per jaar.

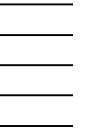
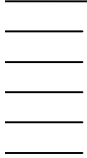
Herverdeling compensatie Wet Maatschappelijke Ondersteuning (9)

De compensatie in het gemeentefonds voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is aanvankelijk gebaseerd op 'subjectieve' verdeelmaatstaven. Vanaf 2008 worden deze 'subjectieve' maatstaven vervangen door 'objectieve maatstaven'. Voor onze algemene uitkering gemeentefonds betekent dat een nadeel van € 254.000,-.

Veiligheidsregio (10)

Tot nu toe was in het gemeentefonds een structurele compensatie opgenomen voor de uitgaven van gemeenten voor maatregelen op het gebied van openbare orde en veiligheid. Daarbij zou de wijze van compensatie vanaf 2010 nader bepaald worden. In het Bestuursakkoord Rijk-gemeenten is afgesproken dat vanaf 2010 de specifieke compensatie komt te vervallen en binnen de extra middelen van het accres worden opgevangen. Vanaf 2010 betekent dat een nadeel in de algemene uitkering van € 513.000,-.

BIJLAGEN

